
**ACTIAM Responsible Index
Fund Equity Emerging Markets
Jaarverslag 2019**

PERSONALIA

(Fonds voor gemene rekening)

BEHEERDER

ACTIAM N.V.

Graadt van Roggenweg 250

3531 AH Utrecht

Website www.actiam.com

DIRECTIE ACTIAM N.V.

H. van Houwelingen (tot 5 december 2019)

W. Borgdorff (vanaf 5 december 2019)

D.G. Keiller

W.M. Schouten

JURIDISCH EIGENAAR

Stichting Juridisch Eigenaar ACTIAM Beleggingsfondsen

Graadt van Roggenweg 250

3531 AH Utrecht

BEWAARDER EN CUSTODIAN

BNP Paribas Securities Services, Amsterdam branch

Postbus 10042

1001 EA Amsterdam

ACCOUNTANT

Ernst & Young Accountants LLP

Wassenaarseweg 80

2596 CZ Den Haag

ADMINISTRATEUR

BNP Paribas Securities Services

Graadt van Roggenweg 250

3531 AH Utrecht

DATUM VAN OPRICHTING

14 oktober 2016

De algemene informatie heeft betrekking op de situatie per datum van publicatie, 5 maart 2020.

Inhoudsopgave

Definities	4
1 Verslag van de Beheerder	5
1.1 Fondsprofiel en beleggingsfilosofie	6
1.2 Door ACTIAM beheerde beleggingsinstellingen	6
1.3 Juridische en fiscale aspecten	6
1.4 DUFAS Code Vermogensbeheerders	7
1.5 Verslaglegging en overige informatie	7
1.6 Kerncijfers	7
1.7 Beheerontwikkelingen in de verslagperiode	7
1.8 Marktontwikkelingen en vooruitzichten	9
1.9 Verantwoord vermogensbeheer	10
1.10 Risicobeheer	21
1.11 Risico's in de verslagperiode	28
1.12 Verklaring omtrent de bedrijfsvoering	28
1.13 Portefeuillebeleid en rendement	29
1.14 Beloningsbeleid	30
Bijlage: Lijst van uitgesloten ondernemingen op basis van de Algemene Uitsluitingscriteria per 31 december 2019	35
2 Jaarrekening 2019	41
2.1 Balans	42
2.2 Winst- en verliesrekening	42
2.3 Kasstroomoverzicht	43
2.4 Toelichting	44
2.5 Toelichting op de balans	52
2.6 Toelichting op de winst- en verliesrekening	58
2.7 Overige toelichtingen	60
3 Overige gegevens	62
3.1 Belangen directie	63
3.2 Winstbestemmingsregeling	63
3.3 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	64

Definities

In dit document heeft het volgende woord de daarbij genoemde betekenis.

Beheerder	De beheerder is ACTIAM N.V. (ACTIAM), statutair gevestigd te Utrecht.
Fonds	ACTIAM Responsible Index Fund Equity Emerging Markets (ARIFE EM)

Tenzij uitdrukkelijk anders is aangegeven, heeft een begrip dat hiervoor is omschreven in het enkelvoud, met dienovereenkomstige aanpassing van de vermelde omschrijving, in het meervoud dezelfde betekenis en vice versa.

---

1 Verslag van de Beheerder

1.1 **FONDSPROFIEL EN BELEGGINGSFILOSOFIE**

ACTIAM Responsible Index Fund Equity Emerging Markets (FGR) (het Fonds) belegt op een passieve wijze in aandelen van beursgenoteerde ondernemingen uit emerging markets (opkomende landen) door de index zo ver als mogelijk te repliceren. Het doel is om het rendement van de benchmark, de MSCI Emerging Markets Standard Net Total Return Index te evenaren.

Er wordt uitsluitend belegd in aandelen die voldoen aan ESG-criteria zoals die door ACTIAM zijn geformuleerd. Dit geeft een afwijking (tracking error) ten opzichte van de benchmark. De vrijkomende middelen vanuit de uitgesloten ondernemingen worden op een zodanige wijze belegd dat de tracking error geminimaliseerd wordt. Securities lending is niet toegestaan en het valutarisico wordt niet afgedekt.

1.2 **DOOR ACTIAM BEHEERDE BELEGGINGSINSTELLINGEN**

ACTIAM is statutair gevestigd en houdt kantoor in Utrecht. ACTIAM is een 100% deelneming van VIVAT N.V. (VIVAT). Voor de volgende beleggingsinstellingen is ACTIAM per 31 december 2019 ‘beheerder van een beleggingsinstelling’ (Beheerder), ook wel Alternative Investment Fund Manager genoemd (AIFM):

- ACTIAM Beleggingsfondsen N.V.;
- ACTIAM Responsible Index Fund Equity Europe (ARIFE EU);
- ACTIAM Responsible Index Fund Equity Europe-A (ARIFE EU-A);
- ACTIAM Responsible Index Fund Equity North America (ARIFE NA);
- ACTIAM Responsible Index Fund Equity North America-A (ARIFE NA-A);
- ACTIAM Responsible Index Fund Equity Pacific (ARIFE Pacific);
- ACTIAM Responsible Index Fund Equity Emerging Markets (ARIFE EM);
- ACTIAM Financial Inclusion Fund (voorheen: ACTIAM Institutional Microfinance Fund III);
- ACTIAM-FMO SME Finance Fund I;
- RZL Beleggingsfondsen N.V.;
- Zwitserleven Beleggingsfondsen;
- Zwitserleven Institutionele Beleggingsfondsen;
- Euro Short Duration Pool (voorheen: Euro Liquiditeitenpool);
- Euro Obligatiepool;
- Euro Aandelenpool;
- Global Equity Mixpool;
- Amerika Aandelenpool;
- Azië Aandelenpool;
- Euro Vastgoedfondsenpool;
- Global Emerging Markets Equity Pool; en
- Global Equity Impact Pool.

Carne Global Fund Managers (Luxembourg) S.A., die optreedt als beheerder van ACTIAM (L), heeft ACTIAM benoemd als vermogensbeheerder en wereldwijde distributeur van de volgende Luxemburgse beleggingsinstelling:

- ACTIAM (L)

1.3 **JURIDISCHE EN FISCALE ASPECTEN**

ACTIAM Responsible Index Fund Equity Emerging Markets (hierna ‘het Fonds’) is een open-end fonds voor gemene rekening naar Nederlands recht. Het Fonds wordt gevormd door een ter collectieve belegging bijeengebracht vermogen. Het Fonds heeft geen rechtspersoonlijkheid. Stichting Juridisch Eigenaar ACTIAM Beleggingsfondsen treedt op als de Juridisch eigenaar van de financiële instrumenten van het Fonds. Het Fonds is een beleggingsfonds als bedoeld in artikel 1:1 van de Wet op het financieel toezicht (‘Wft’).

De aan participanten aangeboden participaties hebben een nominale waarde van € 25 per participatie. Het Fonds kwalificeert voor de Nederlandse belastingwetgeving als fiscaal transparant en is derhalve niet belastingplichtig in de zin van de Wet op de Vennootschapsbelasting 1969. Alle activa en passiva van het Fonds alsmede alle winsten en/of verliezen van het Fonds worden voor belastingdoeleinden direct aan de participanten toegerekend voor wat betreft hun pro rata participatie in het Fonds. Derhalve zijn alle relevante belastingen, indien van

toepassing, voor rekening van de participanten in het Fonds. Participanten zijn verantwoordelijk voor hun eigen fiscale positie.

1.4 DUFAS CODE VERMOGENSBEHEERDERS

De Dutch Fund and Asset Management Association (DUFAS) is de branche-organisatie van de vermogensbeheersector die in Nederland actief is. DUFAS behartigt de gemeenschappelijke belangen van deze sector, zowel ten behoeve van ‘retail’ beleggers (consumenten) als van ‘institutionele’ beleggers (professionele beleggers). De Code Vermogensbeheerders (verder, ‘de Code’), zoals die door DUFAS is opgesteld, is per 1 oktober 2014 in werking getreden. De Code geeft antwoord op de vraag wat klanten van hun fonds- en vermogensbeheerder mogen verwachten. Als lid van DUFAS onderschrijft ACTIAM de Code. Jaarlijks zet ACTIAM in haar jaarverslag uiteen hoe de tien principes van de Code in het voorgaande jaar zijn toegepast volgens het ‘comply and explain principe’.

1.5 VERSLAGLEGGING EN OVERIGE INFORMATIE

JAARVERSLAG

Binnen zes maanden na afloop van elk boekjaar verschijnt het jaarverslag van het Fonds.

VERKRIJGBAARHEID VAN INFORMATIE

Exemplaren van het jaarverslag, het prospectus en de voorwaarden kunt u aanvragen op actiam.com.

JAARVERGADERING

Jaarlijks binnen zes maanden na het einde van het boekjaar roept de Beheerder de algemene vergadering bijeen. Daarin worden de resultaten van het Fonds over het voorafgaande boekjaar besproken.

1.6 KERNCIJFERS

De omvang van het Fonds is in de verslagperiode gestegen van € 356 miljoen eind 2018 naar € 396 miljoen eind 2019. Koersresultaat en dividendopbrengsten zorgden voor een toename van € 72 miljoen. Daarnaast was er een uitstroom van per saldo € 32 miljoen uit het Fonds. Per saldo was de ontwikkeling van het Fonds in 2019 € 40 miljoen.

In miljoenen euro's	OMVANG BEGIN VERSLAGPERIODE	IN- EN UITSTROOM	UITGEKEERD DIVIDEND	KOERSRESULTAAT + DIVIDENDOPBRENGSTEN	OMVANG ULTIMO VERSLAGPERIODE
ACTIAM Responsible Index Fund Equity Emerging Markets	356	-32	0	72	396

1.7 BEHEERONTWIKKELINGEN IN DE VERSLAGPERIODE

Actualisatie prospectus

Op 1 februari 2020 is het prospectus van het Fonds geactualiseerd. De wijzigingen die hebben plaatsgevonden in de verslagperiode zijn hierin vastgelegd.

Samenstelling van de directie

Op 31 december 2019 bestond de directie van ACTIAM uit W. Borgdorff (Chief Executive Officer, CEO), D.G. Keiller (Chief Transformation Officer, CTO) en W.M. Schouten (Chief Risk Officer, CRO). De AFM heeft de statutaire directieleden en de samenstelling van de directie van ACTIAM goedgekeurd. Op 5 december 2019 nam W. Borgdorff de rol van CEO op als opvolger van H. van Houwelingen. Per diezelfde datum werd de benoeming van W. Borgdorff als CEO goedgekeurd door de AFM en is H. van Houwelingen teruggetreden uit de directie van ACTIAM. Op 31 december 2019 is de heer R.C. de Kuiper teruggetreden als CIO a.i. en uit de directie van ACTIAM als niet statutair bestuurder. De taken van CIO a.i. worden tijdelijk door W. Borgdorff waargenomen.

Op- en afslag

ACTIAM evalueert jaarlijks de hoogte van de op- en afslagen. Uit de verrichte evaluatie bleek dat de gemiddeld gemaakte transactiekosten voor verkoop van onderliggende beleggingen voor het Fonds afwijkt van de op dat moment geldende hoogte van de betreffende op- en afslag. Met ingang van 1 november 2019 zijn de percentages van de op- en afslag gewijzigd:

	OP- EN AFSLAG TOT 1 NOVEMBER 2019	OP- EN AFSLAG VANAF 1 NOVEMBER 2019
ACTIAM Responsible Index Fund Equity Emerging Markets	Opslag 0,17% Afslag 0,25%	Opslag 0,15% Afslag 0,22%

Wijziging voorwaarden ARIFE EM

De voorwaarden van ACTIAM Responsible Index Fund Equity Fondsen (ARIFEs) wijzigen op 24 maart 2020. Met de wijzigingen beoogt ACTIAM een eenduidige reeks van indexfondsen aan te bieden die allen gebaseerd zijn op een soortgelijk onderscheidend en duurzaam beleggingsbeleid. De wijzigingen van de voorwaarden van ARIFE EM zien daarbij op (a) een verduurzaming van het beleggingsbeleid; (b) een aanpassing in de structuur van de beleggingsinstelling; (c) de wijziging van de hoogte van de tracking error; en (d) aanpassing van de tenaamstelling van ARIFE EM.

a) Verduurzaming beleggingsbeleid

De aanpassing van het beleggingsbeleid ziet in het bijzonder op de aanvulling dat ondernemingen beoordeeld zullen gaan worden op in hoeverre zij de potentie en intentie hebben zich aan te passen en voor te bereiden op maatschappelijke veranderingen zoals de energietransitie. Wanneer ondernemingen hierin een te geringe mate van adaptiviteit vertonen, dan zullen de aan hen verbonden financiële instrumenten voortaan worden uitgesloten van belegging.

Daarnaast zal bij de uitvoering van het beleggingsbeleid rekening gehouden worden met ESG-scores en water- en koolstofdioxidevoetafdrukken van ondernemingen waarin wordt belegd. Rekening houdend met de rendementsdoelstelling zal het streven luiden een zo hoog mogelijke ESG-score te realiseren en een zo laag mogelijke water- en koolstofdioxidevoetafdruk. Als gevolg van de voorgenomen wijzigingen met het oog op een duurzamer beleggingsbeleid zullen meer ondernemingen worden uitgesloten van belegging.

De aanpassingen in het beleggingsbeleid zullen leiden tot benodigde mutaties in de samenstelling van de beleggingsportefeuille van ARIFE EM, om deze in overeenstemming te brengen met het duurzame beleggingsbeleid. Naar het oordeel van de beheerder zal het rendement- en risico profiel als gevolg van de verduurzaming van het beleggingsbeleid evenwel niet substantieel veranderen.

b) Wijziging tracking error

De maximale tracking error die door ACTIAM nagestreefd wordt ten aanzien van ARIFE EM is thans gesteld op 1%. Met ingang van 24 maart 2020 zal, door een verwachte structurele toename van het aantal uitgesloten ondernemingen (zoals toegelicht in onderdeel (a) hierboven) als gevolg van het duurzamere beleggingsbeleid, de maximale tracking error die door ACTIAM nagestreefd wordt, worden verhoogd naar 1,5%.

c) Wijziging van de fondskarakteristieken

ARIFE EM is voor 24 maart 2020 een beleggingsinstelling die uitsluitend toegankelijk is voor professionele beleggers. Met ingang van 24 maart 2020 zal ARIFE EM ook voor particuliere, niet-professionele, beleggers worden opengesteld. Tevens zal ARIFE EM een beursnotering krijgen aan Euronext Amsterdam, segment Euronext Fund Services. De beleggingsinstelling blijft onverminderd gestructureerd als een zogenaamde fonds voor gemene rekening, waarbij het Fonds per 24 maart 2020 de status van fiscale beleggingsinstelling zal verkrijgen.

d) Aanpassing tenaamstelling

Met ingang van 24 maart 2020 zal de tenaamstelling van ARIFE EM wijzigen in ACTIAM Duurzaam Index Aandelenfonds Opkomende Landen. In de onderstaande tabel is de nieuwe naam voor ARIFE EM weergegeven.

HUIDIGE TENAAMSTELLING	TENAAMSTELLING VANAF 24 MAART 2020
ACTIAM Responsible Index Fund Equity Emerging Markets	ACTIAM Duurzaam Index Aandelenfonds Opkomende Landen

ECONOMIE EN FINANCIËLE MARKTEN
Economie

De Amerikaanse economie is in 2019 gegroeid met 2,3% en dat ondanks de afwezigheid van grote fiscale stimulansen zoals in 2018. De groei komt voornamelijk op het conto van hogere consumentenuitgaven. De Amerikaanse consument is comfortabel over zijn positie op de arbeidsmarkt. De werkloosheid is erg laag en de lonen zijn langzaam maar zeker aan het stijgen. Ondernemend Amerika blijft echter terughoudend door de onzekerheid over een handelsovereenkomst tussen China en de Verenigde Staten. Het vertrouwen onder bestuursvoorzitters is daardoor op het laagste niveau sinds de kredietcrisis van 2009 gekomen. Bovendien daalden ook diverse Amerikaanse inkoopmanagersindices tot net boven het cruciale niveau van 50 punten, de scheidslijn tussen groei en krimp. In Europa heeft vooral Duitsland last gehad van turbulentie van buitenaf. Zo was er een sterke terugval in Aziatische orders voor machines en auto's, belangrijke sectoren voor de Duitse economie. De onzekerheid omtrent de brexit liet daarnaast ook zijn sporen na. De Duitse export richting het Verenigd Koninkrijk stond in 2019 namelijk sterk onder druk. Frankrijk is intussen weer in de stakingsmodus beland, wat voor een negatief effect in het laatste kwartaal van 2019 heeft gezorgd. Verder lijkt het enorme stimuleringspakket van de Chinese overheid zijn vruchten af te werpen. Onder Chinese ondernemers is het optimisme langzaam aan het terugkeren. De Chinese Caixan inkoopmanagersindex steeg naar 51,8, het hoogste niveau sinds begin 2017.

Vastrentende markten

2019 was duidelijk het jaar van de aanhoudende dalende kapitaalmarktrente. De 10-jaarsstaatsrente in Duitsland daalde van 0,2% positief naar een laagterecord van 0,7% negatief in begin september. De aankondiging in september van het kwantitatieve verruimingsprogramma (QE) en de verlaging van de korte rente door de Europese Centrale Bank (ECB) hadden geen of zelfs een averecht effect op de waardering van obligaties. Vanaf dat moment keerde de trend van dalende kapitaalmarktrentes en sloot 10-jaarsstaatsrente in Duitsland het jaar af op een renteniveau van 0,2% negatief. De verrassing binnen de eurozone was Italië. Begin van 2019 vreesden beleggers voor nieuwe verkiezingen, echter door de vorming van een nieuwe Italiaanse regering werd deze afgewend. Deze linkse coalitie heeft ingestemd met de begrotingsregels van de EU. De extra rente (spread) op Italiaanse obligaties versus Duitse obligaties daalde dit jaar van 2,4% naar 1,70%. Ook voor de andere landen uit de eurozone daalde de spread, met name van niet kernlanden als Portugal en Spanje. Het stelsel van Amerikaanse centrale banken, de Federal Reserve (Fed), verlaagde in oktober de rentetarieven voor de derde keer in een jaar met 25 basispunten naar een bandbreedte van 1,50% - 1,75%. Hierdoor daalde de rente op Amerikaans 10-jaarsstaatspapier van 2,7% naar 1,9%.

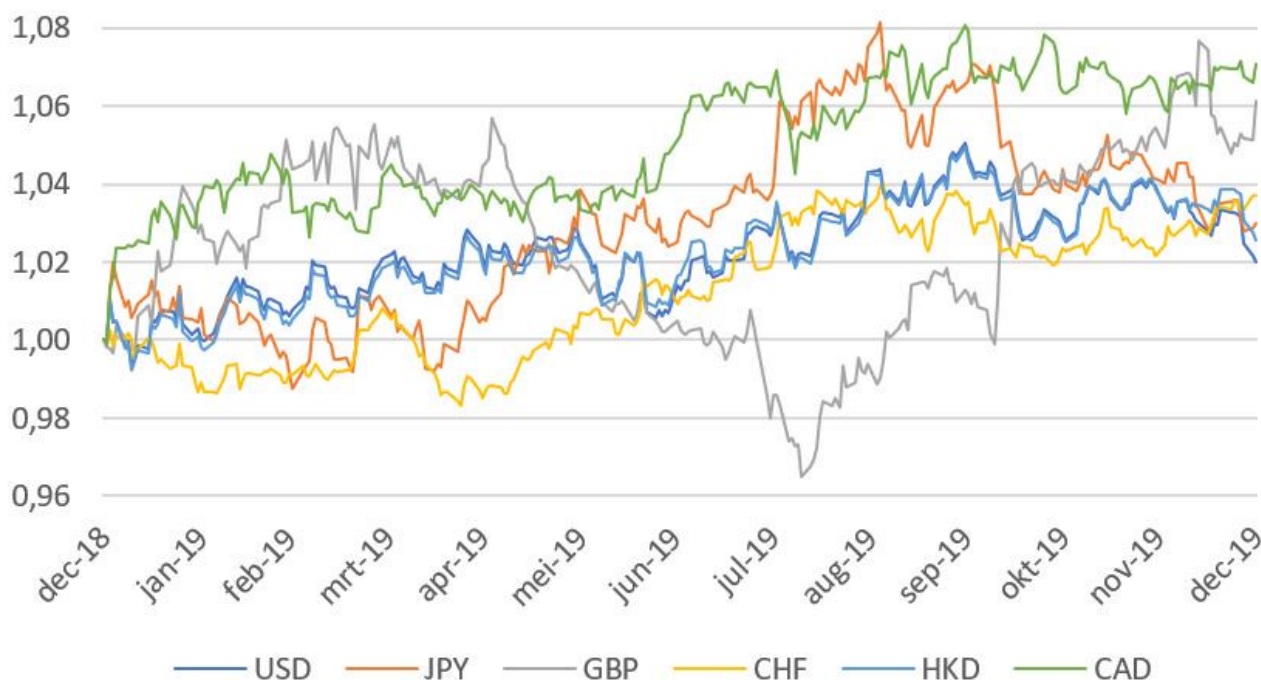
Aandelenmarkten

Gedurende 2019 lieten de aandelenmarkten een krachtig herstel zien, na een uitermate zwak verlopen laatste kwartaal van 2018. De stijging van de aandelenkoersen werd gedreven door de aantrekkelijke waardering en de opstelling van centrale banken. Vooral de uitspraak van de Fed dat het zich nu meer wil gaan richten op economische groei en minder op de bestrijding van inflatie zorgde voor een sterk positief sentiment op de financiële markten. Noemenswaardig was de wereldwijde trend dat beleggers gedurende het jaar geld uit de aandelenfondsen onttrokken. In het vierde kwartaal kwam er een draai in deze houding en stroomde er weer geld in de markten, wat de aandelenkoersen een extra impuls gaf. Uiteindelijk werd 2019 ook in historisch perspectief een ijzersterk jaar, namelijk het beste beursjaar sinds 1999. Noord-Amerika was de best presterende regio waar aandelen in euro's gemeten met 33% in waarde stegen, daarna gevolgd door Europa (+26%), Pacific (+21%) en Emerging Markets (+21%), gebaseerd op de regionale benchmarks.

Valuta's

De bewegelijkheid in de valutamarkten was opvallend laag. De gemiddelde dagelijkse beweging is in de afgelopen vijf jaar nog niet zo laag geweest. Ook de verwachte monetaire acties van zowel de Fed als de ECB hadden vrijwel geen effect op de verhouding tussen de euro en de Amerikaanse dollar. Het Britse pond liet in 2019 wel degelijk relatief meer beweging zien dan andere belangrijke valuta's en was de uitzondering op de regel. Deze munt bewoog vooral mee met de toe- of afnemende kans op wel of geen harde brexit. Op de verkiezingsuitslag van het Britse parlement in december steeg het Britse pond in een klap met 2% versus de euro. Echter na de opmerkingen van Boris Johnson een paar dagen later moest de munt deze winst weer inleveren. Het pond begon het jaar op 1,11 versus de euro en eindigde op 1,17, een winst van ruim 5%. De Amerikaanse dollar werd 2% duurder versus de euro. De Japanse yen bewoog vrijwel mee met de Amerikaanse dollar en won 3% ten opzichte van de euro.

Valutaverloop ten opzichte van de euro: ultimo 2018 tot en met ultimo 2019

Een stijgende lijn toont een stijging van de waarde van de betreffende valuta ten opzichte van de waarde van de euro. Bijvoorbeeld, de waarde van de Canadese dollar steeg ten opzichte van de euro gedurende 2019.

VOORUITZICHTEN

De (geo)politieke uitdagingen van vorig jaar zoals de uitvoering van de brexit en de handelsonderhandelingen tussen de Verenigde Staten en China staan ook voor 2020 op de agenda. Daar zijn verder nog de Amerikaanse presidentsverkiezingen en het coronavirus bijgekomen. Begin 2019 vreesden veel marktpartijen voor een terugval van de wereldeconomie, deze verwachting is met name in Europa uitgekomen. Voor 2020 gaan wij uit van een bescheiden economische groei. Wij verwachten weliswaar een negatieve impact van het coronavirus, maar de terugval in de economie zal slechts van tijdelijke aard zijn. Het ligt niet voor de hand dat de enorme stijging in de waardering van aandelen nog een keer herhaald wordt. Hogere aandelenkoersen moeten vooral komen uit toenemende bedrijfswinsten. De mogelijkheden voor het bedrijfsleven zijn echter beperkt. Weliswaar voorzien we wat betere economische omstandigheden, maar een belangrijk deel van deze groei zal naar verwachting ten gunste van stijgende loonkosten komen. In Europa zou de rente wellicht nog iets verder kunnen dalen, maar daarvoor is een nog ruimer monetair beleid van de ECB voor nodig. Gezien de steeds luider wordende kritiek op het huidige monetair beleid lijkt ons dat niet logisch. We verwachten voor 2020 een lichte stijging van de kapitaalmarktrente, wat het rendement op de obligaties gaat drukken.

1.9 VERANTWOORD VERMOGENSBEHEER

ACTIAM belegt op verantwoorde wijze, waarbij rekening wordt gehouden met algemeen aanvaarde ethische beleidsuitgangspunten. Met betrekking tot ondernemingen, overheden en instellingen waarin wordt belegd, worden daartoe minimeisen gesteld aan beleid en gedrag op het gebied van milieu, sociale aspecten en ondernemingsbestuur. Dit wordt getoetst aan de hand van door ACTIAM gehanteerde ESG-criteria, waarbij ESG staat voor Environmental, Social en Governance. De minimeisen voor wat betreft gehanteerde ESG-criteria worden opgesteld aan de hand van de zogenaamde Fundamentele Beleggingsbeginselen van ACTIAM.

Het verantwoorde beleggingsbeleid dat door ACTIAM wordt gevoerd bestaat uit de volgende beleidsonderdelen:

- uitsluitingsbeleid;
- engagementbeleid; en
- stembeleid op aandeelhoudersvergaderingen.

ACTIAM is verantwoordelijk voor het uitsluitingen-, engagement- en stembeleid. Voor de implementatie van het uitsluitingen- en engagementbeleid maakt ACTIAM gebruik van informatie van gespecialiseerde dataleveranciers. ACTIAM beoordeelt deze informatie en stelt vast welke ondernemingen, overheden en instellingen in aanmerking komen voor uitsluiting en/of engagement. Hiertoe is door ACTIAM een selectiecomité ingericht. Dit selectiecomité besluit welke ondernemingen, overheden en instellingen van belegging zijn of worden uitgesloten. De uitvoering van het stembeleid vindt plaats via een daarin gespecialiseerde derde partij.

STEMBELEID OP AANDEELHOUDERSVERGADERINGEN

Met betrekking tot beleggingen door de Fondsen in aandelen kan een aandeelhouder op aandeelhoudersvergaderingen van ondernemingen stemmen op voorstellen van het bestuur. Voor het gebruikmaken van het stemrecht op bestuursvoorstellen heeft ACTIAM beleid ontwikkeld gebaseerd op de Fundamentele Beleggingsbeginselen. In het algemeen wordt qua bestuursvoorstellen gestemd op:

- voorstellen aangaande de verslaglegging en winstbestemming;
- voorstellen aangaande de samenstelling van bestuurlijke organen;
- voorstellen aangaande het beloningsbeleid van bestuurlijke organen;
- accountantscontrole en daaraan gerelateerde voorstellen;
- kapitaal gerelateerde voorstellen; en
- overige gewichtige voorstellen.

Naast bestuursvoorstellen worden in aandeelhoudersvergaderingen ook aandeelhoudersvoorstellen besproken. Aandeelhoudersvoorstellen gaan veel meer dan de ingediende voorstellen van het management over impact of beleid gerelateerd aan milieu, mensenrechten of ethische principes. Ook voor aandeelhoudersvoorstellen heeft ACTIAM beleid ontwikkeld gebaseerd op de Fundamentele Beleggingsbeginselen. Ten behoeve van de uitvoering van het stembeleid maakt ACTIAM gebruik van de diensten van Sustainalytics, voormalig GES International AB (GES).

Een meer gedetailleerde stemverantwoording is opgenomen op de Webpagina.

ONTWIKKELINGEN RONDOM HET ESG-BELEID

2019 was een enerverend jaar voor ACTIAM als verantwoorde vermogensbeheerder, met diverse ontwikkelingen ten aanzien van voorgenomen wet- en regelgeving op het gebied van duurzaam beleggen. Een belangrijke ontwikkeling betreft een verdere standaardisering van duurzaamheidseisen voor beleggers, op basis van de lancering door de Europese Commissie van de zogeheten 'EU-Taxonomie' voor duurzaam beleggen en investeren. Hiermee rekening houdend heeft ACTIAM, om voorloper te blijven als verantwoorde vermogensbeheerder gedurende 2019 haar duurzaamheidsbeleid geactualiseerd en een ESG-database en dashboard geïntroduceerd. Daarnaast is met de duurzame indexstrategie een nieuwe duurzame productpropositie aan het assortiment toegevoegd. Tegelijkertijd zette ACTIAM gedurende 2019 verdere stappen op het gebied van het beheersing van ESG-risico's, op basis van onder meer uitsluitingen, engagement, en het stemmen op aandeelhoudersvergaderingen. Door onder andere deze inspanningen scoorde ACTIAM wederom hoog op onafhankelijke externe benchmarks.

ACTUALISATIE DUURZAAMHEIDSBELEID

In lijn met de missie van ACTIAM om de transitie naar een duurzame samenleving te ondersteunen heeft ACTIAM in 2019 haar duurzaam beleggingsbeleid geactualiseerd, in welk kader tevens een ESG-dashboard voor specifieke fondsen en mandaten is geïntroduceerd.

Herziening duurzaamheidsbeleid

ACTIAM streeft naar een duurzame samenleving waarin bedrijven kunnen floreren terwijl ze opereren binnen de planetaire grenzen en de sociale grondslagen van de samenleving. ACTIAM verwacht van bedrijven dat zij zich voorbereiden op, en een rol spelen in, de onvermijdelijke transities die nodig zijn om in de nabije toekomst een duurzame samenleving te bereiken.

Het herziene duurzaamheidsbeleid ziet erop toe dat er, in aanvulling op dat ACTIAM ondernemingen, instellingen en overheden beoordeelt op onacceptabel gedrag op basis van de ESG-criteria, meer aandacht is voor de capaciteit van bedrijven om zich aan te passen aan veranderende maatschappelijke en marktomstandigheden. ACTIAM beoordeelt hierbij in hoeverre entiteiten de capaciteit en de intentie hebben om ESG-gerelateerde risico's te beheersen die samenhangen met de noodzakelijke economische en maatschappelijke transitie. Het gedrag van bedrijven wordt op zeven 'business drivers' getoetst: het gebruik van fossiele brandstoffen, land, water, chemicaliën, het managen van menselijk kapitaal, sociaal kapitaal en het gedrag en de integriteit van

organisaties. Ondernemingen die onvoldoende voorbereid zijn op de noodzakelijke transitie, bijvoorbeeld de overgang naar een fossielvrije economie, lopen een groot risico om marktaandeel te verliezen. Deze worden aangemerkt als ‘non-adaptief’ en kunnen worden uitgesloten van belegging. Daarnaast worden bedrijven gemarkeerd als ‘in de gevarezone’ indien deze in staat zijn de transitie te maken, maar onvoldoende zijn gevorderd in de praktische uitvoering hiervan. Deze bedrijven worden voorts nog niet uitgesloten voor alle Fondsen van ACTIAM. Echter wordt deze laatste categorie bedrijven wel uitgesloten van de duurzame en impact Fondsen die ACTIAM haar klanten biedt.

De basis van het duurzaamheidsbeleid is onveranderd gebleven: Ondernemingen, overheden en instellingen moeten aan sociaal-ethische principes, de Fundamentele Beleggingsbeginselen (FIP), voldoen om in de Fondsen van ACTIAM opgenomen te kunnen worden. De Fundamentele Beleggingsbeginselen zijn gebaseerd op een reeks internationale conventies en beginselen, waaronder de ‘Principles for Responsible Investment’ (UNPRI) en Global Compact (UNGC) van de Verenigde Naties. Ondernemingen, overheden en instellingen die niet aan deze beginselen voldoen, vertonen wat ACTIAM betreft onaanvaardbaar gedrag en worden als gevolg uitgesloten van het beleggingsuniversum.

Introductie ESG-database en dashboard

In 2019 lanceerde ACTIAM de eerste interactieve ESG-dashboards voor een selectie van klanten met een specifiek mandaat. De dashboards bevatten informatie over de duurzame en financiële prestaties van een mandaat of een fonds waarin klanten beleggen. Op deze manier krijgen klanten inzicht in onder andere de ESG-risico's, CO₂-voetafdruk, watervoetafdruk, groene obligaties en bijdrage aan duurzame ontwikkelingsdoelen (SDGs) van hun beleggingen. De dashboards zijn afkomstig uit de ESG-database van ACTIAM, die ook wordt gebruikt voor de publicatie van duurzaamheidsinformatie op (websites van) klanten, evenals voor interne investeringsbeslissingen. Op deze manier wordt het gemakkelijker om duurzame en financiële prestaties verder te integreren.

BEHEERSING VAN ESG-RISICO'S

ACTIAM's duurzaamheidsbeleid vraagt om identificatie en management van zowel de risico's als de kansen die de duurzaamheidstransitie met zich meebrengt. Als actief aandeelhouder zet ACTIAM meerdere instrumenten in om ESG-risico's te beheersen: screening, uitsluitingen, engagement, stemmen, ESG-integratie en beleggen in bedrijven met positieve impact. Uiteindelijk is het doel om een gedragsverandering te stimuleren om te zorgen voor activiteiten in lijn met de duurzame transitie die ACTIAM voor ogen heeft.

Identificatie van ESG-risico's

De identificatie van ESG-gerelateerde risico's is een centraal aspect van het duurzaamheidsbeleid van ACTIAM. Risico's worden gemeten op basis van a) de mate waarin entiteiten worden blootgesteld aan duurzaamheidsrisico's en b) de mate waarin entiteiten het aanpassingsvermogen hebben om die risico's te beheren. ACTIAM gebruikt meerdere gegevensbronnen om zowel de fysieke als de transitierisico's van entiteiten te beoordelen. Deze data wordt uiteindelijk gebruikt ten behoeve van uitsluitingen en ESG-scores.

Eén van de risico's die ACTIAM beoordeelt is het gebruik van fossiele brandstoffen, door te kijken naar de mate waarin entiteiten worden blootgesteld aan de transitierisico's van klimaatverandering. Hierbij wordt beoordeeld in welke mate bedrijven opereren in lijn met een scenario waarin de wereld overgaat naar een koolstofarme economie. Voorbeelden van factoren die in dit scenario zijn meegenomen zijn de introductie van een koolstofprijsbeleid door overheden en de ontwikkeling van nieuwe technologieën voor duurzame energie.

Toelatingen en uitsluitingen van ondernemingen, overheden en instellingen

In totaal waren 282 bedrijven uitgesloten per einde 2019. Mede op basis van het aangescherpte duurzaamheidsbeleid, werden 112 nieuwe bedrijven uitgesloten. Ongeveer de helft van de nieuw uitgesloten bedrijven overtreden de fundamentele beleggingsbeginselen van ACTIAM met betrekking tot milieu, mensenrechten, arbeidsrechten, controversiële wapens en klant- en productintegriteit. De andere helft van de uitsluitingen was naar het oordeel van ACTIAM niet voldoende adaptief met het oog op noodzakelijke duurzame transitie's.

Voorbeelden van bedrijven die zijn uitgesloten door overtreding van de fundamentele beleggingsbeginselen zijn:

- Elbit Systems Limited. Elbit Systems Limited ontwikkelt en levert een reeks aan lucht-, land- en maritieme systemen voor defensie, binnenlandse veiligheid en commerciële luchtvaarttoepassingen. Een recente overname van Elbit Systems Limited heeft de activiteiten in de eerste categorie uitgebreid met de productie van clustermunitie. ACTIAM acht dit wapen controversieel en sluit daarom Elbit Systems Limited uit van beleggingen.

- Japan Tobacco International Financial Services. Dit bedrijf is nieuw in de benchmark en uitgesloten conform het beleid voor ondernemingen gelieerd aan uitgesloten moederbedrijven. Het moederbedrijf Japan Tobacco Inc. is in 2016 uitgesloten vanwege de productie van tabak.
- The Stars Group. Ook The Stars Group is een nieuwe toetreders van de benchmark. Het bedrijf is een wereldwijde aanbieder van online en mobiele gokspellen. Hiermee is het bedrijf in overtreding met het ACTIAM beleid omtrent het aanbieden van gokspellen, loterijspellen en wedstrijdspellen.
- Vale S.A. en Vale Overseas Ltd (onderdeel van Vale S.A.). In januari 2019 heeft er wederom een dambreuk plaatsgevonden bij een mijn in het beheer van het bedrijf Vale. Na een soortgelijke ramp in 2015 heeft ACTIAM responsief engagement gevoerd met het bedrijf. Dit heeft helaas niet tot de nodige gedragsverandering geleid bij Vale waardoor deze nieuwe ramp kon worden voorkomen. Volgens onafhankelijke auditors is de veiligheid van diverse dammen van het Braziliaanse mijnbouwconcern niet gewaarborgd. Vale is uitgesloten op basis van overtreding op de criteria milieu en mensenrechten.
- Hangzhou Hik-vision Digital, iFlyTek Co. Ltd., Xiamen Meiya Pico Information en Zhejiang Dahua Technology zijn uitgesloten wegens hun betrokkenheid bij de schending van mensenrechten. Deze bedrijven leveren essentiële producten en/of diensten aan de Xinjiang Integrated Joint Operations Platform (IJOP) en de Uyghur 'heropvoedingskampen' in Xinjiang. De Chinese overheid wordt ervan beschuldigd een zeer indringende 'surveillance staat' te bouwen in de historische moslim regio Xinjiang. Dit is in overtreding met internationale rechten op privacy en de vrijheid van vereniging en beweging.

Ongeveer een derde van de nieuw uitgesloten bedrijven heeft ofwel substantiële plannen om kolencentrales uit te breiden of te bouwen, of loopt ver achter bij de overgang naar een koolstofarme economie. Ondanks het gebruik van fossiele brandstoffen ondernemen deze bedrijven geen actie om zich voor te bereiden op verwachte marktveranderingen en regelgeving. Deze bedrijven kunnen beleggingsrisico's veroorzaken in beleggingsportefeuilles en zijn daarom uitgesloten van beleggingen. Voorbeelden zijn bedrijven zoals Aboitiz Power Corp., Compagnie Petroliere Imperiale LTEE (Imperial Oil), Korea Western Power en Saudi Arabian Oil Co.

Andere uitsluitingen hadden betrekking op landgebruik, en de bedrijven China Northern Rare Earth Group High Tech Co. en Volcan Compania Minera, Mexichem SAB de CV werden uitgesloten vanwege slechte prestatie op het gebied van chemicaliën en afvalbeheer. Country Garden Holdings Company Limited werd uitgesloten op basis van onverantwoorde omgang met arbeidsrechten.

In de verslagperiode zijn twee nieuwe bedrijven toegelaten tot het beleggingsuniversum die voorheen waren uitgesloten. ArcelorMittal S.A. werd toegelaten omdat het gestopt is met het verwijderen van bergtoppen voor koolwinning, wat voorheen reden voor uitsluiting was. ArcelorMittal S.A. blijft echter wel geclassificeerd als een bedrijf met verhoogd risico. Singapore Technologies Engineering Ltd. is toegelaten omdat het bedrijf gestopt is met het ontwerpen, produceren en verkopen van antipersoonsmijnen en clustermunities en gerelateerde componenten. Betrokkenheid bij deze activiteiten heeft er voorheen toe geleid dat het bedrijf werd uitgesloten van beleggingen in 2016. Gezien de geconstateerde gedragsverandering van het bedrijf is besloten het bedrijf weer toe te laten tot het beleggingsuniversum.

Percentage van uitgesloten ondernemingen

In onderstaande tabel is per regio aangegeven welk percentage van de benchmark is uitgesloten.

BENCHMARK	PERCENTAGE UITSLUITINGEN 31-12-2019	PERCENTAGE UITSLUITINGEN 31-12-2018
MSCI Europe	5,5%	5,4%
MSCI North America	5,2%	4,6%
MSCI Pacific	3,8%	2,7%
MSCI Emerging Markets	9,9%	8,0%
MSCI World	5,1%	4,5%

Engagement

ACTIAM voert vele engagementgesprekken per jaar om bedrijven te stimuleren hun duurzaamheidsrisico's en -kansen inzichtelijk te maken en daarop te acteren. Op die manier kunnen deze bedrijven stappen zetten in de juiste richting van een duurzame transitie. Engagement betekent met een bedrijf de dialoog aangaan om diens gedrag te beïnvloeden. De dialoog kan responsief worden gevoerd, in antwoord op specifieke incidenten, of proactief om oplossingen aan te dragen waarmee de bedrijven gaan voldoen aan door ACTIAM gestelde duurzaamheidscriteria.

Voorafgaand aan een engagement worden doelen vastgesteld zodat ACTIAM de voortgang kan worden gevolgd. De onderstaande figuur geeft een overzicht hiervan.

De volgende initiatieven vormen een selectie van de engagements die in 2019 zijn gevoerd.

- **Watergebruik:** Verantwoord watergebruik is belangrijk voor de ambitie van ACTIAM om een water-neutrale portefeuille te realiseren. Daarom voert ACTIAM, samen met andere beleggers, gesprekken met bedrijven die zeer afhankelijk zijn van water en daarom gevoelig voor veranderingen in de beschikbaarheid en kwaliteit van water. Uit een benchmarkonderzoek is gebleken dat de bedrijven waarmee engagement is gevoerd op waterverbruik meer verbeteringen hebben aangebracht in hun aanpak van waterrisico's in vergelijking met andere bedrijven. Sinds september 2019 maakt ACTIAM deel uit van een werkgroep voor verantwoord waterverbruik in de mijnbouwsector. Samen met Nederlandse vermogensbeheerders, een brancheorganisatie en een internationaal initiatief voor natuurbehoud, wil ACTIAM mijnbouwbedrijven stimuleren om zich publiekelijk te binden aan normen en richtlijnen voor waterverbruik, zoals het 'Initiative for Responsible Mining Assurance' (IRMA).
- **Fastfood:** ACTIAM heeft zich aangesloten bij een nieuw samenwerkingsverband met fastfoodbedrijven dat werd gelanceerd door de 'Coalition for Environmentally Responsible Economies' (CERES) en 'Farm Animal Investment Risk and Return' (FAIRR). Het engagement richt zich op zes fastfoodbedrijven: Domino's Pizza, McDonald's, Brands International Restaurant, Chipotle Mexican Grill, Wendy's Co en Yum! Brands. Deze bedrijven worden geconfronteerd met steeds strengere wet- en regelgeving, kritische consumenten en de fysieke gevolgen van klimaatverandering (zoals droogte). De bedrijven worden via het engagement gestimuleerd een duidelijke strategie te definiëren om deze risico's te verminderen. Bedrijven kunnen bijvoorbeeld het beleid ten aanzien van leveranciers versterken, wetenschappelijk onderbouwde doelen voor CO₂-emissiereductie vaststellen en scenarioanalyses uitvoeren om risico's beter te identificeren.
- **Bont en exotisch leer:** Verwachtingen van consumenten, activisten en strenger overheidsbeleid hebben ertoe geleid dat verschillende modemerken bontvrij zijn geworden. ACTIAM heeft in een samenwerking met andere vermogensbeheerders engagement gevoerd met vijf luxe modemerken over hun gebruik van bont en exotische leersoorten. Het doel van de engagement was om beter te begrijpen hoe bedrijven worden blootgesteld aan de risico's van het gebruik van bont en exotisch leer, de negatieve consumentenperceptie daarover en het gebruik ervan geleidelijk of helemaal af te schaffen. Een drietal van de vijf modehuizen heeft inmiddels aangekondigd om te stoppen met het gebruik van bont en bieden meer transparantie over de inkoop en het gebruik van dierlijke materialen in het productieproces.
- **Plastic:** ACTIAM neemt deel aan drie engagementprogramma's om het gebruik van plastic te verminderen en oplossingen te vinden voor de vervuiling die het gebruik van plastic teweeg brengt. In de 'Plastic Solutions Investor Alliance', gelanceerd door 'As You Sow', werkt ACTIAM samen met grote bedrijven om het gevaar van plastic afval en vervuiling te bestrijden. De UNPRI 'Plastic Investor Working Group' streeft ernaar

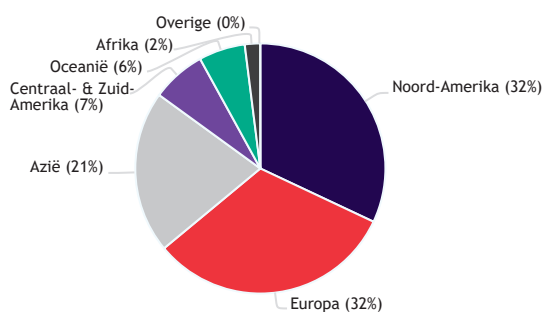
oplossingen te vinden voor de ecologische en economische risico's van kunststoffen, bijvoorbeeld door nieuwe technologieën en innovaties. Via de 'New Plastics Economy' ondersteunt ACTIAM initiatieven om belangrijke stakeholders samen te brengen om het gebruik van plastic te verminderen en circulaire oplossingen te stimuleren. Deelnemers hebben zichzelf als doel gesteld om voor 2025 het gebruik van plastic te verminderen, recyclen of zelfs volledig te elimineren.

Naast engagement via gesprekken publiceert ACTIAM met enige regelmaat publieke 'statements'. Zo heeft ACTIAM in april 2019 samen met andere Nederlandse investeerders een gezamenlijk statement uitgebracht over de rol van de olie- en gaseconomie in het tegengaan van klimaatverandering en het faciliteren van de energietransitie. In het statement roepen investeerders olie- en gasbedrijven op om CO₂-reductiedoelstellingen op te nemen in overeenstemming met het Parijs-Akkoord en transparant te zijn over hoe ze deze doelstellingen gaan bereiken.

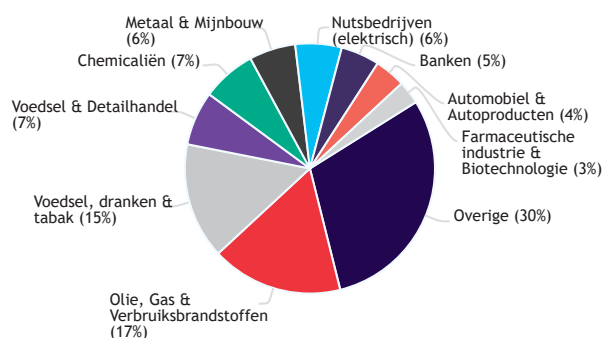
De crisis in de Amazone dit jaar was een duidelijke indicator van de economische risico's van de gevolgen van ontbossing, bosbranden, klimaatverandering en veranderingen in landgebruik. Samen met 230 andere investeerders heeft ACTIAM in september 2019 daarom een statement uitgebracht waarin het bedrijven dringend verzoekt om ontbossing in de waardeketen tegen te gaan en daarover transparant te zijn.

De volgende grafieken geven inzicht in de engagements verdeeld naar regio, sector, soort, doelstellingen, thema, en mijlpaal. Daarnaast is er een overzicht van gesteunde aandeelhoudersvoorstellen verdeeld naar onderwerp per regio.

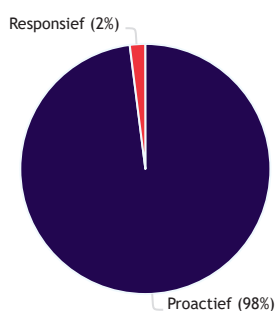
VERDELING ENGAGEMENTS NAAR REGIO

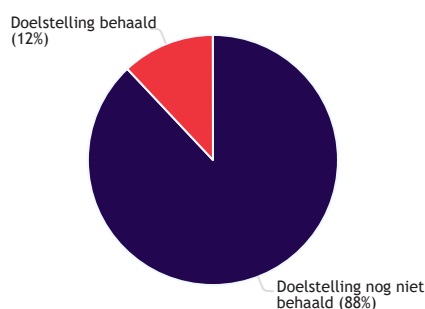
VERDELING ENGAGEMENTS NAAR SECTOR

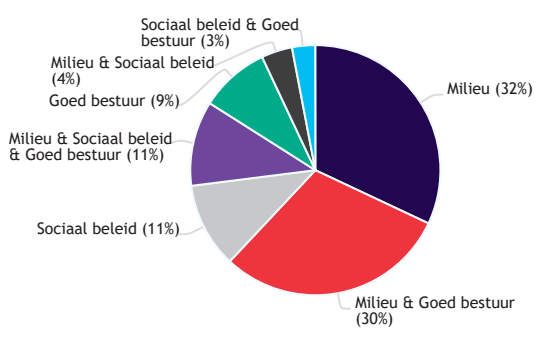
VERDELING ENGAGEMENTS NAAR SOORT

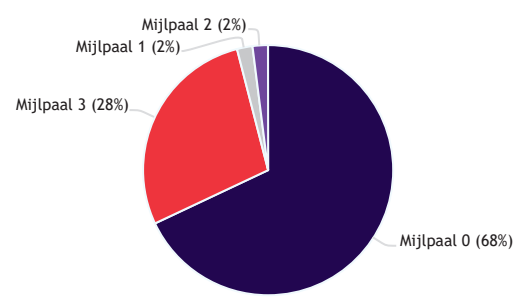
VERDELING STATUS ENGAGEMENTS DOELSTELLINGEN

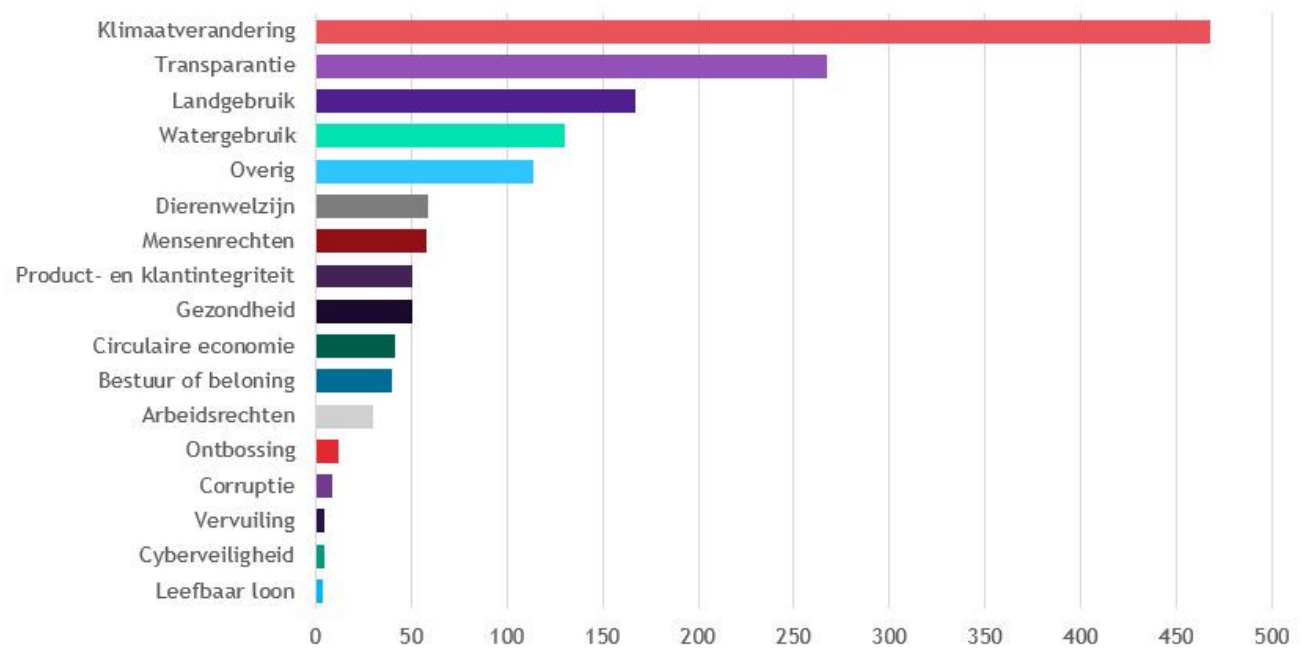
VERDELING ENGAGEMENTS NAAR ESG THEMA

VERDELING ENGAGEMENTS NAAR MIJLPAAL

Engagements cases per onderwerp

Uitoefening stemrecht op aandeelhoudersvergaderingen

Als aandeelhouder van een onderneming heeft ACTIAM het recht om te stemmen op jaarlijkse Algemene vergaderingen van Aandeelhouders (AVA's) of Buitengewone Algemene vergaderingen van Aandeelhouders (BAVA's). ACTIAM gebruikt haar stemrecht als aandeelhouder om bedrijven aan te sporen om duurzamer te werk te gaan. Dat kan door te stemmen (1) op voorstellen van het bestuur, (2) op voorstellen van andere aandeelhouders, of (3) door zelf voorstellen op de agenda van een vergadering te zetten. ACTIAM streeft er daarbij naar om te stemmen op alle mogelijke AVA's van de in haar beleggingsportefeuilles opgenomen bedrijven. Daarnaast is de doelstelling om over alle voorgestelde besluiten (van zowel aandeelhouders als management) te stemmen.

ACTIAM heeft beginselen van het 'International Corporate Governance Network' (ICGN) geadopteerd als overkoepelende richtlijnen voor goed bestuur. De ICGN-beginselen worden internationaal erkend als 'best practices' en weerspiegelen en onderschrijven de OESO 'Principles of Corporate Governance'. Op basis van deze richtlijnen heeft ACTIAM een algemeen stembeleid ontwikkeld voor typische onderwerpen op de agenda van de aandeelhoudersvergaderingen. Aangezien aandeelhoudersvoorstellen zich niet alleen richten op governance-onderwerpen maar ook op sociale, milieu- en ethische kwesties, zijn ook de beleggingsbeginselen en financiële materiële drijfveren uit het duurzaamheidskader van ACTIAM in het stembeleid opgenomen.

Voor het uitvoeren van het stemproces werkt ACTIAM met een externe organisatie (Sustainalytics, voorheen GES). Deze organisatie stemt volgens ACTIAM's stembeleid. Eenmaal per jaar wordt een audit uitgevoerd om te kijken of de stemmen inderdaad aan het beleid voldoen. Daarnaast is er gedurende het jaar contact met Sustainalytics

over specifieke vergaderingen, bijvoorbeeld van bedrijven waarmee engagement wordt gevoerd of als de uitgebrachte stemmen niet tot de gewenste verandering leiden.

ACTIAM stemde op meer dan 1200 Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AVA's) van ondernemingen waarin wordt belegd door ARIFE EM in 2019. De meeste vergaderingen vonden plaats in China (28%), India en Zuid-Korea (samen 10%). Van de 10.567 managementvoorstellen, stemde ACTIAM in 18% van de voorstellen tegen waarvan ongeveer de helft stemmen tegen benoemingen van bestuursleden. Een veel voorkomend verschijnsel in India is een gebrek aan onafhankelijkheid van bestuursleden, zoals bij de Indiase verffabrikant Asian Paints. Net als in 2018 passeerden er bij verschillende Chinese ondernemingen opnieuw managementvoorstellen voor kapitaalverhogingen. ACTIAM stemt tegen voorstellen voor kapitaaluitgiften als die meer dan 20% van de aandelen vertegenwoordigt en wanneer er geen formele verklaring of rechtvaardiging is, zoals bij de luchtvaartmaatschappij China Eastern Airlines het geval was. In Zuid-Afrika stemde ACTIAM vaak tegen de lange onafgebroken aanstellingstermijnen van accountants, zoals bij de ABSA Group (25 jaar), wat de onafhankelijkheid en objectiviteit van de accountantscontroles ondermijnt.

Uitvoering stemproces

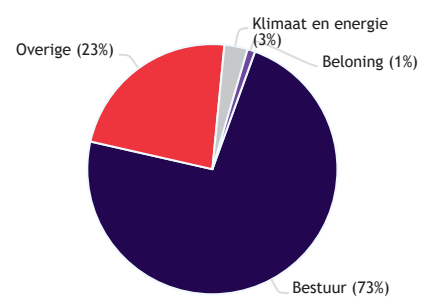
Voor het uitvoeren van het stemproces werkt ACTIAM met een externe organisatie (Sustainalytics, voormalig GES International). Deze organisatie stemt volgens ACTIAM's stembeleid. Eens per jaar wordt een audit uitgevoerd om te kijken of de stemmen inderdaad aan het beleid voldoen. Daarnaast is er gedurende het jaar contact met Sustainalytics over specifieke vergaderingen, bijvoorbeeld van ondernemingen waarmee engagement wordt gevoerd.

	ARIFE EMERGING MARKETS
Aantal vergaderingen waar is gestemd¹	1.220
Stemmen voor het bestuur	507
Stemmen tegen het bestuur	713
Totaal aantal voorstellen	10.732
Stemmen voor	8.748
Stemmen tegen	1.756
Stemonthoudingen	228
Totaal aantal bestuursvoorstellen	10.567
Stemmen voor	8.613
Stemmen tegen	1.738
Stemonthoudingen	216
Totaal aantal aandeelhoudersvoorstellen	165
Stemmen voor	135
Stemmen tegen	18
Stemonthoudingen	12

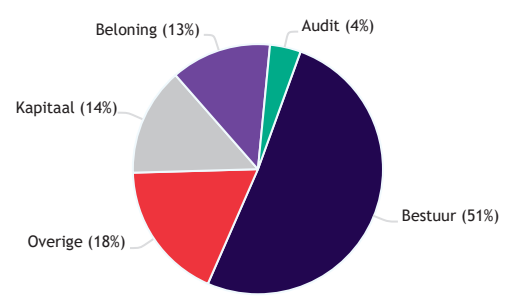
¹ Voor verdere toelichting over de uitoefening van het stemrecht op aandeelhoudersvergaderingen wordt verwezen naar de ACTIAM Kwartaalrapportage Q4 2019, beschikbaar via <https://www.actiam.com>.

De volgende grafieken geven inzicht in de gesteunde aandeelhoudersvoorstellen en voorstellen waar ACTIAM tegen heeft gestemd.

GESTEUNDE AANDEELHOUDERSVOORSTELLEN PER ONDERWERP

STEMMEN TEGEN BESTUURSVOORSTELLEN

Naast het stemmen op voorstellen van het bestuur en resoluties van andere aandeelhouders, kan ACTIAM zelf resoluties op de agenda van een vergadering zetten. Dat doet ACTIAM zelfstandig ('filing') of, als dit het resultaat ten goede komt, door onze krachten met andere aandeelhouders te bundelen ('co-filing'). Zo heeft ACTIAM in het najaar van 2019 samen met andere aandeelhouders een resolutie ingediend op de vergaderingen van de grootste mijnbouwonderneming ter wereld: BHP. In de resolutie werd het bedrijf opgeroepen om haar lidmaatschap van brancheorganisaties op te schorten waarvan de lobbyactiviteiten niet in overeenstemming zijn met het Parijs-Akkoord. De resolutie vertegenwoordigt een nieuwe generatie van aandeelhoudersresoluties over het lobbyen tegen klimaatwetgeving die verder gaat dan alleen het herzien van de belangenbehartiging door brancheverenigingen.

ESG-INTEGRATIE

ACTIAM integreert ESG in haar beleggingsstrategieën via een eigen ontwikkelde ESG-score en door in toenemende mate te beleggen in duurzame obligaties.

- Wijziging in methodiek ESG-scores van landen:** In 2019 heeft ACTIAM de ESG-score methodiek van landen verder aangescherpt door, naast landen te beoordelen op hoe zij omgaan met mensenrechten, politieke vrijheid, goed bestuur en controversiële wapens, ook landen te beoordelen op schaarste risico's door de blootstelling van landen aan natuurlijke hulpbronnen en de verwachte bevolkingsgroei.
- Groene obligaties:** Om bij te dragen aan de duurzame transitie, investeert ACTIAM in leningen met een duurzame doelstelling. Gedurende het jaar heeft ACTIAM geïnvesteerd in leningen aan de financiële sector, zoals ICO, ABN AMRO en Banco Bilbao, en de niet-financiële sector, zoals Vesteda, Philips, Tennet, Vodafone en Ahold. Op deze manier draagt ACTIAM bij aan projecten op het vlak van hernieuwbare energie, energie-efficiëntie, schoon transport, duurzame producten en promotie van gezonde voeding. Opvallend dit jaar was de uitgifte van de eerste groene obligatie door de Nederlandse Staat, waarmee ACTIAM investeert in duurzame energie, energie-efficiëntie, schoon transport en aanpassing aan klimaatverandering.

IMPACT VAN BELEGGINGEN OP KLIMAATVERANDERING EN WATERGEBRUIK

ACTIAM meet de CO₂ - en watervoetafdruk van beleggingsportefeuilles en werkt actief aan het verkleinen van deze voetafdrukken, als onderdeel van de drijfveren gebruik van fossiele brandstoffen en watergebruik. De doelstelling is om de CO₂-voetafdruk van alle beleggingen van ACTIAM ten opzichte van 2010 met 30% te verminderen in 2030. Op basis van huidige gegevens is de CO₂-voetafdruk van ACTIAM's fondsbeleggingen met 36% afgenomen t.o.v. 2010. De voetafdruk kan in de toekomst nog veranderen door fluctuaties. Voor het meten van de CO₂ - voetafdruk gebruikt ACTIAM een methode die in lijn is met wat op dit moment door het Partnership Carbon Accounting Financials (PCAF) wordt ontwikkeld. De methodiek voor het meten van de CO₂ - voetafdruk van beleggingen kent aannames en beperkingen. De gedetailleerdere toelichting is te vinden op de website van ACTIAM.

Wat betreft water heeft ACTIAM de doelstelling om in 2030 water-neutrale beleggingsportefeuilles te beheren. Water neutraal (gebaseerd op het concept van Hoekstra¹) betekent dat er niet meer wordt water geconsumeerd dan door de natuur kan worden aangevuld of meer water vervuild dan voor de gezondheid van mensen en ecosystemen acceptabel is. De methode voor het berekenen van de watervoetafdruk beperkt zich op dit moment tot bedrijven. Hierdoor zal de huidige watervoetafdruk van portefeuilles die staatsobligaties bevatten lager zijn

¹ Hoekstra, A.Y. (2008). *Water neutral: reducing and offsetting the impacts of water footprints*. UNESCO-IHE, Research Report Series No. 28. Available at: https://waterfootprint.org/media/downloads/Report28-WaterNeutral_1.pdf

dan de werkelijke voetafdruk. De berekening van de watervoetafdruk volgt dezelfde methode als die van de CO₂-voetafdruk. Daarnaast is de ruwe data onderliggend aan de watervoetafdruk nog relatief onzeker. We verwachten dat met betere data in de toekomst de resultaten daarom mogelijk nog kunnen veranderen.

De onderstaande tabel geeft de CO₂ -uitstoot en waterconsumptie in schaarse gebieden weer van de beleggingen ten opzichte van de benchmark per ultimo 2019. Opvallend is de hogere watervoetafdruk van de Noord-Amerika fondsen ten opzichte van de benchmark, dit komt door overweging in een aantal bedrijven met een relatief hoge watervoetafdruk.

	CO ₂ -UITSTOOT SCOPE 1 (IN TON CO ₂ - ¹ EQUIVALENT) ²	CO ₂ -UITSTOOT SCOPE 2 (IN TON CO ₂ - ¹ EQUIVALENT) ³	CO ₂ -UITSTOOT SCOPE 1 BENCHMARK (IN TON CO ₂ - ¹ EQUIVALENT) ²	CO ₂ -UITSTOOT SCOPE 2 BENCHMARK (IN TON CO ₂ - ¹ EQUIVALENT) ³	GESTRESSEERD WATER ¹ (LITERS X 1000) ⁴	GESTRESSEERD WATER BENCHMARK ¹ (LITERS X 1000) ⁴
ARIFE Emerging Markets	59.762	12.450	75.697	13.632	11.504	13.356
<p>1 De CO₂-uitstoot en de gestresseerd water gegevens worden berekend op basis van het totale fondsvermogen.</p> <p>2 Scope 1: omvat de directe CO₂-uitstoot van beleggingen van het betreffende Fonds, veroorzaakt door interne bronnen van de betreffende belegging (eigen gebouw-, vervoer- en productiegerelateerde activiteiten).</p> <p>3 Scope 2: omvat de indirecte CO₂-uitstoot van beleggingen van het betreffende Fonds, veroorzaakt door opwekking van verbruikte elektriciteit of warmte namens de betreffende belegging.</p> <p>4 Gestresseerd water bestaat uit de absolute waterconsumptie van bedrijfsactiviteiten in sectoren en gebieden waar hoge waterschaarste heerst. De watervoetafdruk kan niet worden berekend voor overheidsobligaties en vastgoed aangezien hier geen gegevens van beschikbaar zijn. De watervoetafdruk wordt slechts gedeeltelijk berekend voor de Fondsen die beleggen in deze asset categorieën.</p>						

GOVERNANCE: TOEZICHT OP UITVOERING DUURZAAMHEIDSBELEID

Verschillende afdelingen en comités binnen ACTIAM hebben de verantwoordelijkheid om het geactualiseerde duurzaamheidsbeleid goed ten uitvoer te brengen.

Het duurzaamheid & strategieteam van ACTIAM is verantwoordelijk voor de beleidsontwikkeling, het opstellen van een jaarlijks strategisch actieplan en voor het juiste gebruik van de beschikbare instrumenten als stemmen, engagement en ESG integratie. Bij de ontwikkeling en uitvoering van het duurzaamheidsbeleid is het team volledig onafhankelijk en rapporteert het rechtstreeks aan de Chief Executive Officer (CEO) van ACTIAM. Dit onderstreept zowel de onafhankelijkheid van het duurzaamheid & strategieteam ten opzichte van de beleggingsteams als het strategische belang voor ACTIAM en haar klanten.

Wijzigingen in het duurzaamheidsbeleid en uitvoering daarvan worden door het duurzaamheid & strategieteam voor formele goedkeuring ingediend bij het selectiecomité en/of het ESG-score comité van ACTIAM. De implementatie en resultaten van het ACTIAM duurzaamheidsbeleid worden bovendien gecontroleerd door een externe auditor.

INDICATOREN EN DOELSTELLINGEN: NIEUWE DATABRONNEN EN AMBITIENIVEAUS

Nieuwe databronnen

ACTIAM investeert actief in het ontwikkelen van methoden om duurzame prestaties te meten en zoekt naar nieuwe databronnen die helpen inzicht te krijgen in risico's en impact. In dat kader neemt ACTIAM sinds 2019 deel aan de werkgroep Biodiversiteit van de Nederlandsche Bank (DNB). Doel van de werkgroep is om modellen te ontwikkelen om biodiversiteitsrisico's voor de financiële sector te kunnen berekenen. Ook neemt ACTIAM deel aan het EU 'Business@Biodiversity Platform' om de financiële risico's van gedrag wat leidt tot verlies in biodiversiteit te identificeren.

Daarnaast heeft ACTIAM in 2019 een actieve bijdrage geleverd als klankbord voor een onderzoek van het 'Sustainable Finance Lab' en de Universiteit Utrecht waarbij gekeken wordt naar klimaatgerelateerde transitierisico's voor de financiële sector. Bovendien nam ACTIAM in 2019 deel aan de pilotstudie van het 'Science-Based Targets' (SBT) Initiative om SBT-methoden voor de financiële sector te testen.

Tijdens de klimaatconferentie van de Verenigde Naties (COP25) in Madrid in 2019, lanceerde het Partnership for Carbon Accounting Financials (PCAF) haar nieuwste rapport. Het rapport bevat updates over de methode voor het meten en rapporteren van CO₂-emissies door financiële instellingen. ACTIAM heeft bijgedragen aan het partnerschap door de methode te ontwikkelen, te testen en toe te passen.

ACTIAM is in 2019 een samenwerking aangegaan met Satelligence. Op basis van satellietbeelden levert Satelligence informatie over wereldwijde ontbossing, trends en oorzaken. De daadwerkelijke impact van bedrijven op hun natuurlijke omgeving wordt met deze beelden inzichtelijk gemaakt. ACTIAM is hierdoor nog beter in staat om duurzaamheidsdata in haar beleggingsbeleid te integreren.

Bijgestelde ambities

Als onderdeel van het aangepaste duurzaamheidsbeleid, heeft ACTIAM ook haar ambities bijgesteld. Om de noodzakelijke overgang naar een duurzame samenleving te ondersteunen, heeft ACTIAM de ambitie om haar beleggingsportefeuilles in lijn met internationaal overeengekomen richtlijnen te brengen. Voor vier drijfveren heeft ACTIAM daartoe de volgende kwantitatieve doelstellingen opgesteld:

- **Gebruik van fossiele brandstoffen:** Op de lange termijn is het doel om klimaatneutraal te worden. Een tussenstap is het doel om de broeikasgasintensiteit van de beleggingsportefeuilles van ACTIAM met ten minste 30% te verminderen in 2030 ten opzichte van het niveau in 2010.
- **Waterverbruik:** Op de lange termijn is het doel dat de beleggingsportefeuilles van ACTIAM waterneutraal zijn in 2030.
- **Landgebruik:** Op de lange termijn is het doel dat de beleggingsportefeuilles van ACTIAM geen bedrijven bevatten die aan ontbossing doen in 2030.
- **Gebruik van chemicaliën:** Er is geen internationaal erkend transitiepad om binnen planetaire grenzen te blijven. Daarom streeft ACTIAM, totdat er op wetenschap gebaseerde trajecten zijn bepaald, naar een economie zonder afval per 2050 en een tussentijdse doelstelling om afval met 50% te verminderen tegen 2030.

ERKENNING

ACTIAM behaalde dit jaar hoge scores op de jaarlijkse UNPRI -enquête. Dit is een wereldwijd benchmarkonderzoek door UNPRI onder financiële instellingen. ACTIAM kreeg de hoogste beoordeling op 13 van de 14 modules, namelijk een score van A+. ACTIAM is sinds 2006 ondertekenaar van UNPRI.

Namens VIVAT heeft ACTIAM meegewerkt aan een onderzoek naar farmaceutische bedrijven, geïnitieerd door de Eerlijke Verzekeringswijzer (EVW). VIVAT kwam naar voren als koploper gegeven het duurzame investeringsbeleid en de actieve eigenaarsstrategie die wordt toegepast op de farmaceutische industrie. Er wordt bijvoorbeeld gelet op de toegankelijkheid van betaalbare geneesmiddelen en belastingontwijking.

1.10 **RISICIBEHEER**

ACTIAM bewaakt voortdurend dat het Fonds en de beleggingsportefeuilles blijven voldoen aan de randvoorwaarden zoals die in het prospectus zijn vastgelegd, aan de wettelijke kaders en aan de interne uitvoeringsrichtlijnen.

Het risicomanagement van ACTIAM is gebaseerd op het ‘three lines of defense model’. Dit houdt in dat er drie verdedigingslijnen te onderscheiden zijn. In dit model hebben verscheidene organisatieonderdelen eigen taken en verantwoordelijkheden. De betreffende drie verdedigingslijnen ondersteunen elkaar en versterken elkaar. De eerste lijn is de lijnorganisatie. De eerste lijn is verantwoordelijk voor de uitvoerende beheertaken en in die zin verantwoordelijk voor het risico en de besturing van het risico. De tweede lijn wordt gevormd door stafafdelingen binnen ACTIAM of VIVAT. Deze stafafdelingen hebben de verantwoordelijkheid te toetsen of de invulling van de interne beheersing door het management voldoet aan beleidsuitgangspunten van ACTIAM en VIVAT en zij adviseren de directie van ACTIAM op het gebied van interne beheersing. Stafafdelingen of staffuncties die binnen deze tweede lijn vallen zijn onder andere de afdelingen Risk Management en Compliance. De afdeling Risk Management van ACTIAM is onafhankelijk van de eerste lijn. De afdeling rapporteert periodiek aan het risicomanagementcomité van ACTIAM. De risicofunctie ondersteunt en houdt proactief toezicht op de effectiviteit van het risicomanagement.

Binnen Risk Management ACTIAM worden een aantal verantwoordelijkheidsgebieden onderscheiden:

- Compliance
- Operational Risk Management
- Financial Risk Management

Internal audit vormt de derde lijn in de verantwoordelijkheid voor de interne beheersing binnen ACTIAM. Internal audit toetst, volkomen onafhankelijk van het management van ACTIAM, de interne beheersing vanuit haar verantwoordelijkheid richting de Raad van Bestuur en het Audit Comité van VIVAT.

De structuur en organisatie van risicomanagement zijn ingericht conform de geldende wet- en regelgeving.

Hierna volgt per geïdentificeerd risico een omschrijving van het risico. In de risicotabel in de volgende paragraaf en in de toelichting op de balans in de jaarrekening worden de belangrijkste financiële risico's verder gekwantificeerd.

FINANCIËLE RISICO'S

Marktrisico

Het marktrisico wordt gedefinieerd als het risico van schommelingen in de omvang en het rendement van het Fonds als gevolg van waardeontwikkelingen van de financiële instrumenten waarin door het Fonds wordt belegd.

Het Fonds is blootgesteld aan marktschommelingen en risico's inherent aan het beleggen in financiële instrumenten. De waarde van de onderliggende beleggingen van het Fonds kan fluctueren op basis van een groot aantal factoren, zoals verwachtingen ten aanzien van economische groei, inflatie en prijsontwikkeling op diverse goederen en valutamarkten. Daarnaast kan de waarde van de beleggingen fluctueren naar aanleiding van politieke en monetaire ontwikkelingen. Marktrisico's verschillen per beleggingscategorie en zijn mede afhankelijk van de mate van spreiding van beleggingen over regio's en sectoren en/of van de keuze van individuele beleggingen. Het is mogelijk dat beleggingen van de hele markt of van een bepaalde regio 's en/of sectoren dalen. Door middel van een zorgvuldige selectie en spreiding van de beleggingen van het Fonds wordt getracht om het marktrisico te mitigeren. Het marktrisico van een fonds kan worden uitgedrukt door middel van de Value at Risk (VaR) maatstaf. De VaR techniek bepaalt de maximaal mogelijke verlieswaarde van het desbetreffende fonds, waarbij de verlieswaarde niet wordt overschreden met een waarschijnlijkheid van 99%. De VaR maatstaf is toepasbaar onder normale marktomstandigheden.

In de jaarrekening is voor het Fonds een verdeling van de portefeuille naar landen, sectoren en valuta's opgenomen evenals de vijf grootste belangen per sector.

Valutarisico

Een specifieke vorm van marktrisico is valutarisico of wisselkoersrisico. De waarde van beleggingen in financiële instrumenten wordt beïnvloed door de ontwikkelingen van de valutakoersen waarin de betreffende beleggingen luiden, voor zover dit niet de euro betreft. Het Fonds is genoteerd in euro's en loopt valutarisico voor de

beleggingen die niet in euro luiden. In de jaarrekening van het Fonds is een overzicht gegeven van de blootstelling aan de verschillende valuta.

Concentratierisico

Een nauw aan marktrisico gerelateerd risico is het concentratierisico. Dit is het risico van waardedaling of waardefluctuaties van het Fonds als gevolg van een concentratie van de beleggingen in bepaalde soort financiële instrumenten of markten. Het Fonds kan zijn beleggingen concentreren in ondernemingen die opereren in hetzelfde land, dezelfde regio, dezelfde sector of in specifieke ondernemingen. Het concentratierisico houdt in dat specifieke gebeurtenissen van grotere invloed zijn op de waarde van de beleggingsportefeuille van het Fonds dan indien de mate van concentratie geringer is. De oorzaak van concentratie van de portefeuille kan het gevolg zijn van marktontwikkelingen, het gevoerde beleggingsbeleid en de gehanteerde beleggingsrichtlijnen of van de omvang en samenstelling van het voor belegging beschikbare beleggingsuniversum. Een kleiner beleggingsuniversum leidt tot geringere spreidingsmogelijkheden dan een groter universum.

Inflatierisico

Een nauw aan marktrisico verbonden risico is het inflatierisico. Het inflatierisico houdt in dat de reële waarde van beleggingen en beleggingsopbrengsten in negatieve zin wordt beïnvloed door inflatie. De reële waarde van beleggingen en beleggingsopbrengsten wordt in dit kader gevormd door de nominale waarde na aftrek van het effect van inflatie.

Brexit

Sinds 31 januari 2020, na een lange periode van onzekerheid, is Brexit een feit. Sinds 31 januari is een transitieperiode gestart die naar verwachting loopt tot 31 december 2020. Tijdens deze transitieperiode blijven alle relevante EU wet- en regelgeving van toepassing (het Verenigd Koninkrijk blijft onderdeel van de EU interne markt en van de douane-unie). Dit betekent dat financiële diensten verricht door Britse service providers voor EU-klanten en van EU service providers voor Britse klanten kunnen blijven plaatsvinden op basis van het paspoortregime, waarbij alle wetgeving met betrekking tot persoonsgegevens van kracht blijft. Feitelijk blijft het Verenigd Koninkrijk dus een onderdeel van de EU.

Het parlement van het Verenigd Koninkrijk heeft de mogelijkheid om de transitieperiode te verlengen beperkt. Als daarom eind 2020 geen deal is bereikt, dan is een no-deal Brexit (Hard Brexit) het gevolg. ACTIAM bereidt zich al langer dan twee jaar voor op een Hard Brexit. Haar toegang tot de derivaten clearing faciliteiten van Eurex zijn operationeel en ACTIAM heeft bepaalde derivatenposities succesvol gemigreerd. Verder heeft ACTIAM voldoende OTC-derivaten tegenpartijen beschikbaar op het continent om haar activiteiten voort te zetten en heeft zij al haar relaties met Britse dienstverleners zodanig aangepast dat een migratie naar Europese zusterpartijen of alternatieven op afroep beschikbaar is. ACTIAM bedient daarnaast geen Britse klanten. Hierdoor ziet ACTIAM een eventuele Hard Brexit met vertrouwen tegemoet en verwacht geen problemen met het kunnen blijven verrichten van haar dienstverlening aan klanten.

Kredietrisico

Het kredietrisico wordt gedefinieerd als het risico van schommelingen in de omvang en het rendement van het Fonds als gevolg van de mogelijkheid dat een kredietnemer of tegenpartij een financiële of andere contractuele verplichting niet nakomt. Hierin is tevens begrepen de mogelijkheid van beperkingen of belemmeringen bij het overbrengen van tegoeden vanuit het buitenland.

Er is bij het Fonds sprake van kredietrisico's. Deze risico's betreffen voornamelijk kortlopende vorderingen als gevolg van verkooptransacties. Deze kortlopende vorderingen hebben een zeer laag risico, want de onderliggende activa worden geleverd tegen gelijktijdige ontvangst van het transactiebedrag.

Tegenpartijrisico

Een specifieke vorm van kredietrisico is tegenpartijrisico, oftewel het risico dat een uitgevende instelling of een tegenpartij bij transacties in financiële instrumenten in gebreke blijft. Tegenpartijrisico wordt onder meer gelopen bij het afsluiten van transacties in afgeleide financiële instrumenten. Het tegenpartijrisico wordt gemitigeerd door tegenpartijen met voldoende kredietwaardigheid te selecteren. Transacties in financiële instrumenten worden enkel afgesloten met tegenpartijen die beschikken over een rating van minimaal investment grade-kwaliteit, zoals afgegeven door minimaal een toonaangevende credit rating agency. Om het tegenpartijrisico te mitigeren worden ook met tegenpartijen via ISDA/CSA's afspraken gemaakt over het onderpand dat over en weer moet worden gestort.

Ultimo verslagperiode heeft het Fonds geen tegenpartijrisico uit hoofde van afgeleide financiële instrumenten.

Betalingsrisico of settlementrisico

Een specifieke vorm van tegenpartijrisico is betalingsrisico of settlementrisico. Dit risico wordt gelopen bij afwikkeling van transacties in financiële instrumenten. Het is het risico dat een afwikkeling via een betaalsysteem niet plaatsvindt zoals verwacht, doordat de betaling of levering van de verkochte, respectievelijk gekochte, financiële instrumenten door een tegenpartij niet of niet op tijd of zoals verwacht plaatsvindt. Bij aan- en verkooptransacties met betrekking tot financiële instrumenten ontstaan over het algemeen slechts zeer kortlopende vorderingen. Daardoor is het risico beperkt, ermee rekening houdend dat levering plaatsvindt tegen vrijwel gelijktijdige ontvangst van de tegenprestatie.

Overdrachtsrisico of transferrisico

Een specifieke vorm van kredietrisico is het overdrachtsrisico of het transferrisico. Dit is het risico van waardedaling of waardefluctuaties van het Fonds als gevolg van beperkingen of belemmeringen bij het overbrengen van tegoeden vanuit het buitenland.

Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico betreft het risico dat niet tijdig kan worden beschikt over voldoende liquide middelen om aan korte termijn financiële verplichtingen te voldoen, al dan niet onder normale omstandigheden of in tijden van stress, zonder dat dit gepaard gaat met onaantvaardbare kosten of verliezen.

De mate van verhandelbaarheid van de aandelen van het Fonds hangt voornamelijk samen met de mate van verhandelbaarheid van de financiële instrumenten waarin het Fonds belegt. Het Fonds belegt in beursgenoteerde aandelen, merendeels in zogenoemde ontwikkelde landen. In het algemeen is dan ook sprake van een zodanige verhandelbaarheid van deze aandelen dat aan- en verkopen daarvan tijdig kunnen worden uitgevoerd. De mate van verhandelbaarheid hangt onder meer samen met de transactievolumes op de beurs waarop deze aandelen zijn genoteerd. Deze verhandelbaarheid neemt toe naarmate deze volumes groter zijn.

De verhandelbaarheid is van invloed op de hoogte van de feitelijke aankoop- en verkoopkoersen. Ter beperking van de verhandelbaarheidsrisico's wordt in het algemeen belegd in goed verhandelbare aandelen. Deze hoge mate van verhandelbaarheid vormt tevens de basis voor het tijdig kunnen realiseren van de uitkering bij inkoop van eigen participaties door het Fonds.

Ter beheersing van het liquiditeitsrisico wordt bewaakt dat de beschikbare liquiditeit in beginsel voldoende is om aan liquiditeitsverplichtingen te kunnen voldoen en uitstroom te kunnen faciliteren, zowel onder normale scenario's als onder zogenaamde stress scenario's. Op deze manier wordt het risico dat beleggingen moeten worden verkocht tegen ongunstige voorwaarden beperkt.

Risico van gebruik van derivaten en hefboomfinanciëring

In het kader van het afdekken van risico's en efficiënt portefeuillebeheer kan gebruik worden gemaakt van derivaten. Derivaten zijn veelal complexe instrumenten. Verschillende factoren hebben invloed op de waarde van een derivaat. De waarde van een derivaat kan sterk stijgen of dalen bij slechts een kleine koersontwikkeling. Het gebruik van derivaten impliceert tevens dat risico ontstaat als gevolg van hefboomfinanciëring. Het beleggingsbeleid van het Fonds is erop gericht dat er geen negatieve waarde van de beleggingsportefeuille kan ontstaan. Wanneer gebruik wordt gemaakt van 'short' posities in derivaten kan in uitzonderlijke omstandigheden een negatieve waarde van het Fonds ontstaan.

Het beleggingsbeleid van het Fonds is dusdanig ingericht dat het risico op een negatieve waarde van het Fonds is geminimaliseerd.

Risico's verbonden aan index beleggen

Tracking error risico van de portefeuilles als gevolg van uitsluiting

De Beheerder streeft naar evenaring van de performance van de index door te beleggen in aandelen in de index, met uitzondering van de uitgesloten aandelen. Daarom is het waarschijnlijk dat er een verschil bestaat tussen de samenstelling van de portefeuille en de samenstelling van de index, wat een 'natuurlijke' tracking error tot gevolg heeft. De natuurlijke tracking error die voortvloeit uit het uitsluiten van aandelen en vervolgens het herbeleggen van de vrijgekomen middelen betekent dat een risico bestaat dat de doelstelling van het Fonds om het rendement op de index te repliceren niet wordt gehaald. De tracking error van de portefeuille ten opzichte van de index fluctueert in de loop van de tijd, afhankelijk van onder andere het aantal en de marktkapitalisatie van de uitgesloten aandelen.

Indexrisico

Morgan Stanley Capital International (MSCI) is een toonaangevende leverancier van indices aan beleggingsorganisaties. MSCI kan naar eigen inzicht besluiten haar indexregels te wijzigen, wat een negatief effect kan hebben op het vermogen van de Beheerder om de index te repliceren. Als de wijzigingen in de indexregels ernstige negatieve materiële gevolgen voor het Fonds of de Beheerder hebben, kan de Beheerder de participanten voorstellen om over te gaan naar een andere index voor het Fonds.

Risico van het gebruik van afgeleide financiële instrumenten en Exchange Traded Funds (ETF's)

Het Fonds kan ten behoeve van het behalen van beleggingsdoelen gebruikmaken en van afgeleide financiële instrumenten zoals futurescontracten alsmede van Exchange Traded Funds (ETF's) ten behoeve van het behalen van beleggingsdoelen.

De Beheerder kan in het kader van portefeuillebeheer gebruikmaken van afgeleide instrumenten en ETF's. Het gebruik van afgeleide instrumenten is beperkt tot het gebruik van aandelenfutures. Van afgeleide financiële instrumenten en ETF's zal enkel gebruik worden gemaakt ten einde transactiekosten te beperken die anders gemaakt zouden worden wegens het moeten aanpassen van de portefeuille, allereerst als het gevolg van de op- of af te bouwen marktexposure bij toe- of uittreding door participanten in het Fonds of indien om een andere reden een omvangrijke verandering in beschikbare liquide middelen plaatsvindt. Posities in afgeleide financiële instrumenten en ETF's zullen na toe- of uittreding door participanten zo spoedig als redelijkerwijs mogelijk worden afgebouwd. Het gebruik van afgeleide instrumenten en ETF's heeft derhalve een tijdelijk karakter.

Daarnaast kan gebruik worden gemaakt van afgeleide financiële instrumenten en ETF's indien het als gevolg van marktomstandigheden tijdelijk niet mogelijk is de index te repliceren via beleggingen in aandelen die onderdeel uitmaken van de index. Het gebruik van afgeleide financiële instrumenten en ETF's is in dit kader uitsluitend toegestaan indien dit naar het oordeel van de Beheerder in het belang is van de participanten.

Wanneer futures worden opgenomen in de portefeuille ontstaat het risico dat de tegenpartij waarmee de future is afgesloten failliet gaat en niet aan de dagelijkse afwikkeling van de futures kan voldoen. Aangezien de samenstelling van de future niet overeenkomt met de samenstelling van het beleggingsuniversum worden, in indirecte zin, door het gebruik van futures, uitgesloten aandelen tijdelijk opgenomen in de portefeuille.

De belangrijkste financiële risico's die betrekking hebben op het Fonds worden in [paragraaf 1.11](#) toegelicht.

NIET-FINANCIËLE RISICO'S

Fiscaal en juridisch risico

De juridische en fiscale behandeling van het Fonds kan buiten de macht van het Fonds of de Beheerder veranderen, met nadelige consequenties voor het Fonds en de participanten. Veranderingen in de wettelijke en/of fiscale status van de participanten of relevante veranderingen in de lokale wetgeving en de interpretatie daarvan kan de fiscale positie van de participanten aanzienlijk beïnvloeden.

Wijzigingsrisico belastingregimes

Het wijzigingsrisico met betrekking tot belastingregimes houdt op hoofdlijnen in dat een overheid de belastingwetgeving in ongunstige zin voor het Fonds verandert, waardoor de waarde van de beleggingsportefeuille en/of de waarde van het eigen vermogen van het Fonds op één of andere wijze negatief worden beïnvloed. Het is niet uitgesloten dat de wet of wetsinterpretatie verandert al dan niet met terugwerkende kracht. Het is daardoor mogelijk dat additionele belastingen verschuldigd worden, inclusief eventuele bronheffingen met betrekking tot betaalbaar gestelde dividenden of rente, die niet voorzienbaar waren ten tijde van het uitbrengen van het Prospectus of ten tijde van aankoop, waardering of verkoop. Dit risico neemt toe naarmate meer wordt belegd in landen met minder stabiele regeringen en democratische procedures bij de totstandkoming van (belasting)wetgeving. Het Fonds belegt overwegend in landen waar deze minder gunstige externe factoren niet van toepassing zijn. Niettemin geldt het wijzigingsrisico belastingregimes met betrekking tot alle beleggingen in alle landen.

Risico uit hoofde van FATCA/CRS

Het Fonds voldoet aan de Amerikaanse Foreign Account Tax Compliance Act (FATCA) en de Common Reporting Standard (CRS) en in dat kader in de Nederlandse wetgeving opgenomen bepalingen. Om in dat kader ten aanzien van participanten de status onder FATCA of Nederlandse wetgeving te kunnen (blijven) vaststellen, wordt aan participanten documentatie opgevraagd. Als het Fonds, doordat het niet voldoet aan FATCA, wordt onderworpen

aan bronbelasting van de Verenigde Staten op haar beleggingen, dan kan dit gevolgen hebben voor de intrinsieke waarde (ook wel bekend onder de term Net Asset Value of NAV).

RISICO	RISICOBEREIDHEID	IMPACT	MATERIALISATIE	BEHEERSING
Fiscaal en Juridisch risico	Laag	Hoog	Fiscale en juridische risico's hebben in de verslagperiode geen negatieve impact gehad op het Fonds.	De Beheerder heeft periodiek overleg met Juridisch en Fiscaal adviseurs en Compliance.

Compliance risico

Compliance risico betreft het risico dat consequenties van (veranderende) wet- en regelgeving niet of niet tijdig worden onderkend waardoor wet- en regelgeving wordt overtreden. Naast het externe aspect van het compliance risico bestaat er ook een intern deel dat betrekking heeft op het risico dat niet of niet tijdig wordt voldaan aan interne regelgeving (beleid). Het beleid ziet er op toe dat periodiek wordt gecontroleerd of het beleid voldoet aan wet- en regelgeving.

Integriteitsrisico

Een specifieke vorm van compliance risico is het integriteitsrisico. Dat betreft aantasting van de reputatie, het vermogen of het resultaat van ACTIAM als gevolg van fraude of het niet naleven van (interne en externe) wet- en regelgeving. Met name de cultuur en het gedrag van medewerkers, klanten en partijen waar ACTIAM zaken mee doet spelen een belangrijke rol. Handelingen die in strijd zijn met de kernwaarden van ACTIAM en VIVAT, de gedragscode of wettelijke bepalingen worden niet getolereerd. Het risico op fraude wordt gemitigeerd door middel van het door ACTIAM toegepaste 'three lines of defense model' en organisatorische maatregelen op het gebied van interne controle. Daarnaast wordt er, door middel van controleprocessen, door de bewaarder en de externe accountant ook aandacht besteed aan dit risico.

RISICO	RISICOBEREIDHEID	IMPACT	MATERIALISATIE	BEHEERSING
Compliance risico	Laag	Hoog	Compliance risico's hebben in de verslagperiode geen negatieve impact gehad op het Fonds.	Juridische Zaken signaleert veranderingen in/ nieuwe wet-en regelgeving. De compliance officer monitort op de tijdige implementatie hiervan. Om integriteit te borgen worden passende maatregelen getroffen door ACTIAM.

Operationeel risico

Operationeel risico betreft het van risico op schommelingen in de omvang en het rendement van het Fonds als gevolg van ontoereikende of gebrekkige interne beheersing van processen en systemen.

Procesrisico

Een specifieke vorm van operationeel risico is procesrisico. Dit is het risico van directe of indirecte verliezen die het gevolg zijn van ontoereikende of gebrekkige opzet, bestaan en werking van interne processen.

Systeemrisico

Een specifieke vorm van operationeel risico is systeemrisico. Dit is het risico van directe of indirecte verliezen die het gevolg zijn van tekortkomingen in informatietechnologiesystemen ten behoeve van adequate en tijdige informatieverwerking en communicatie. Het beschikken over adequate informatietechnologiesystemen is cruciaal om de continuïteit en beheersbaarheid van de processen en dienstverlening ten behoeve van het Fonds te kunnen waarborgen. Er zijn verschillende maatregelen van toepassing om systeemrisico's te mitigeren, waaronder het in geval van uitval beschikbaar hebben van adequate back up en recovery systemen en business continuity planning.

Cybercriminaliteitsrisico

Een specifiek operationeel risico is het cybercriminaliteitsrisico. Bestrijding van cybercriminaliteit is een topprioriteit voor ACTIAM. In 2019 hebben zich binnen ACTIAM geen incidenten voorgedaan met betrekking tot cybercriminaliteit. Diverse passende organisatorische en technologische maatregelen zijn getroffen om cybercriminaliteitsrisico's te mitigeren. Enkele voorbeelden van de getroffen maatregelen zijn de implementatie van het nieuwe Security en Event Monitoring (SIEM) systeem, intensieve samenwerking met andere verzekeraars en het, waar nodig, verder aanscherpen van policy instellingen voor Windows 10, Windows Server en Office.

ESG-risico

Een specifiek operationeel risico is het ESG-risico. Het ESG-risico wordt gedefinieerd als het risico dat ondernemingen, instellingen of overheden ten onrechte zijn toegelaten tot het beleggingsuniversum, dan wel dat deze ten onrechte zijn uitgesloten van het beleggingsuniversum. De mogelijkheid bestaat dat door het Fonds belegd wordt in een onderneming, instelling of overheid die niet voldoet aan de duurzaamheidscriteria van

ACTIAM. De Beheerder voert met gebruikmaking van gestandaardiseerde processen op basis van objectieve informatie onderzoek uit, met als doel dit risico te beperken. Wanneer blijkt dat de onderneming, overheid of instelling niet voldoet aan de duurzaamheidscriteria, zal de vermogenstitel binnen 30 werkdagen uit de beleggingsportefeuille verkocht worden, tenzij in het belang van de participanten voor de verkoop een langere periode mag worden gehanteerd.

RISICO	RISICOBEREIDHEID	IMPACT	MATERIALISATIE	BEHEERSING
Operationeel risico	Laag	Hoog	Operationele risico's hebben in de verslagperiode geen negatieve impact gehad op . Het ESG-risico is mogelijk beïnvloed aangezien er in de verslagperiode nieuwe bedrijven zijn uitgesloten en toegelaten.	ACTIAM's internal control framework wordt jaarlijks extern getoetst in het kader van ISAE 3402 type II verklaring. Het ESG-risico wordt beheerst door het beleggingsuniversum minimaal viermaal per jaar en de lijst met uitgesloten bedrijven minimaal tweemaal per jaar te toetsen op de uitsluitingscriteria.

Uitbestedingsrisico

Uitbesteding van activiteiten brengt als risico met zich mee dat de wederpartij niet aan haar verplichtingen voldoet, ondanks gemaakte afspraken zoals deze zijn vastgelegd in contracten met uitbestedingsrelaties. ACTIAM heeft de uitvoering van de aan het Fonds gerelateerde administratie, rapportage en verslaglegging uitbesteed aan BNP Paribas Securities Services SCA. De uitvoering van het engagement- en stembeleid is uitbesteed aan Sustainalytics, voormalig GES International AB. Daarnaast heeft ACTIAM het vermogensbeheer van diverse fondsen uitbesteed aan verschillende vermogensbeheerders. De uitgangspunten van de samenwerking met uitbestedingsrelaties zijn schriftelijk vastgelegd in overeenkomsten. In deze overeenkomsten zijn onder meer bepalingen opgenomen die waarborgen dat ACTIAM kan voldoen aan de eisen welke voortvloeien uit de Wft en de AIFMD. Voorts zijn in de overeenkomsten bepalingen opgenomen met betrekking tot prestatienormen, onderlinge informatieverschaffing en de vergoeding.

Met partijen waar vermogensbeheer aan uitbesteed is, heeft ACTIAM een vermogensbeheerovereenkomst gesloten, waarin onder andere de beleggingsrestricties zijn uitgewerkt en afspraken zijn gemaakt over onder meer rapportages en beëindiging. De beleggingsrestricties zijn een gedetailleerde en concrete uitwerking van het beleggingsbeleid. Uitbesteding van vermogensbeheer ontslaat ACTIAM niet van haar eindverantwoordelijkheid jegens beleggers. De vermogensbeheerders bewaken op basis van risicomangementssystemen de beleggingsportefeuilles, zodat deze steeds voldoen aan bedoelde restricties.

ACTIAM heeft uitbestedingsprocedures geïmplementeerd die onder meer toezien op het monitoren van de uitbesteede activiteiten. Monitoring vindt daarbij plaats op basis van de rapportages en 'in-control statements'. Assurance rapportages, zoals ISAE 3402 rapporten, worden gebruikt om vast te stellen dat de interne risicobeheersingsprocedures van de betreffende uitbestedingsrelatie adequaat zijn. Indien nodig kunnen additionele activiteiten worden uitgevoerd, zoals het uitvoeren van een due diligence. In de overeenkomsten zijn bepalingen opgenomen met betrekking tot aansprakelijkheden tussen ACTIAM en de betreffende partij. Bij de vermogensbeheerovereenkomsten is ACTIAM te allen tijde bevoegd om de samenwerking te beëindigen en de taken uit te besteden aan andere bevoegde instellingen, dan wel zelf ter hand te nemen. Tenslotte ziet het ACTIAM beleid er ook op toe dat periodiek wordt gecontroleerd of het beleid voldoet aan wet- en regelgeving.

RISICO	RISICOBEREIDHEID	IMPACT	MATERIALISATIE	BEHEERSING
Uitbestedingsrisico	Laag	Hoog	Uitbestedingsrisico's hebben in de verslagperiode geen negatieve impact gehad op het Fonds.	Het uitbestedingsrisico wordt beheerst op basis van de toepassing van het uitbestedingsbeleid waarin het monitoren van gedelegeerde taken centraal staat, onder meer op basis van het verkrijgen van de ISAE 3402 type II verklaring, waarbij ACTIAM zogeheten end-user considerations en mogelijke bevindingen kritisch beoordeelt.

Bewaarnemingsrisico

Bewaarnemingsrisico is het risico dat activa verloren gaan als gevolg van onder meer insolventie of fraude bij de entiteit waar financiële instrumenten in bewaring zijn gegeven. Dit vindt plaats bij de custodian dan wel, indien van toepassing, bij subcustodians die zijn aangesteld. Ter beperking van het bewaarnemingsrisico heeft de

custodian interne controlemaatregelen getroffen. Dit risico is ook van toepassing indien er financiële instrumenten worden uitgeleend aan andere financiële instellingen. Voor het Fonds is dit niet toegestaan.

BNP Paribas Securities Services SCA, Amsterdam branch is aangesteld als bewaarder (depository) en custodian voor de AIF-Fondsen onder beheer van ACTIAM.

RISICO	RISICOBEREIDHEID	IMPACT	MATERIALISATIE	BEHEERSING
Bewaarnemingsrisico	Laag	Hoog	Bewaarnemingsrisico's hebben in de verslagperiode geen negatieve impact gehad op het Fonds.	Er zijn controlemaatregelen getroffen met de custodian onder andere middels de bewaardersverklaring. Tevens zijn er controlemaatregelen getroffen bij de custodian. Deze worden beheerst door het verkrijgen van de ISAE 3402 type II verklaring, waarbij ACTIAM zogeheten end-user considerations en mogelijke bevindingen kritisch beoordeelt.

1.11 RISICO'S IN DE VERSLAGPERIODE

De belangrijkste financiële risico's die betrekking hebben op het Fonds worden in de volgende tabel toegelicht.

BELANGRIJKSTE FINANCIËLE RISICO'S	RISICOBEREIDHEID	IMPACT	MATERIALISATIE	BEHEERSING
Marktrisico Op basis van het beleggingsbeleid worden actieve marktrisicoposities ingenomen.	Hoog	Hoog	Standaarddeviatie ultimo 2019: 11,5% (ultimo 2018: 10,1%). ¹ De VaR ultimo 2019 is 39,7% (ultimo 2018: 38,1%). ²	Actieve monitoring en maandelijkse rapportage over marktrisico.
Valutarisico Het Fonds is blootgesteld aan vreemde valuta.	Hoog	Hoog	In de toelichting op de jaarrekening is een valutaverdeling opgenomen en een opsplitsing van de (niet-)gerealiseerde koersresultaten en de valutaresultaten van het Fonds. In paragraaf 1.8 is een toelichting opgenomen met betrekking tot de valuta ontwikkelingen in 2019.	Valutarisico's worden niet afgedekt.
Concentratierisico Er is sprake van concentratierisico omdat er enkel belegd wordt in opkomende landen.	Gemiddeld	Gemiddeld	In de paragraaf Toelichting op de balans wordt inzicht gegeven in de spreiding van de beleggingsportefeuille en daarmee een indicatie van het concentratierisico.	De beleggingen zijn over diverse landen, sectoren en ondernemingen gespreid. Binnen de opkomende landen is er sprake van een hoge mate van spreiding.
Actief rendementsrisico Er wordt een passief duurzaam beleggingsbeleid gevoerd waarmee gestreefd wordt naar een minimale tracking error.	Laag	Laag	Tracking error ultimo 2019: 1,18% (ultimo 2018: 0,65%). ³	De benchmark vormt het uitgangspunt voor de portefeuille. Vanwege de duurzame selectie zal de portefeuille afwijken van de benchmark.

1 De volatiliteit van het Fonds wordt uitgedrukt in de standaarddeviatie. Deze wordt op jaarbasis weergegeven en berekend op maandbasis op basis van 3 jaar aan rendementen horende bij de posities in het Fonds op de rapportage datum.

2 De Value at Risk (VaR) is een risicomaatstaf. Onder normale marktomstandigheden, bepaalt de VaR techniek de grootst mogelijke verlieswaarde, waarbij de verlieswaarde niet wordt overschreden met een waarschijnlijkheid van 99%. De VaR wordt op jaarbasis weergegeven en berekend op basis van de periode dat het Fonds wordt aangeboden aan dagelijkse rendementen horende bij de posities in het Fonds op de rapportage datum.

3 De tracking error (ex-ante) is een risicomaatstaf die aangeeft in welke mate het rendement van de portefeuille afwek van de benchmark. De tracking error wordt op jaarbasis weergegeven en berekend op basis van de dagelijkse rendementen horende bij de posities in het Fonds op de rapportage datum. De tracking error wordt berekend op basis van de periode dat het Fonds wordt aangeboden .

1.12 VERKLARING OMTRENT DE BEDRIJFSVOERING

Wij beschikken over een beschrijving van de bedrijfsvoering, die voldoet aan de eisen van de Wet op het financieel toezicht (Wft) en het Besluit gedragstoezicht financiële ondernemingen (Bgfo). Wij hebben gedurende het afgelopen boekjaar verschillende aspecten van de bedrijfsvoering beoordeeld, waaronder de uitbestede activiteiten. Bij onze werkzaamheden hebben wij geen constatering gedaan op grond waarvan wij zouden moeten concluderen dat de beschrijving van de opzet van de bedrijfsvoering als bedoeld in artikel 115y lid 5 van het Bgfo niet voldoet aan de vereisten zoals opgenomen in de Wft en daaraan gerelateerde regelgeving. Op grond hiervan verklaren wij als Beheerder te beschikken over een beschrijving van de bedrijfsvoering als bedoeld in artikel 115y lid 5, die voldoet aan de eisen van het Bgfo.

Ook hebben wij niet geconstateerd dat de bedrijfsvoering niet effectief en niet overeenkomstig de beschrijving functioneert. Derhalve verklaren wij met een redelijke mate van zekerheid dat de bedrijfsvoering gedurende het verslagjaar effectief en overeenkomstig de beschrijving heeft gefunctioneerd.

1.13 PORTEFEUILLEBELEID EN RENDEMENT

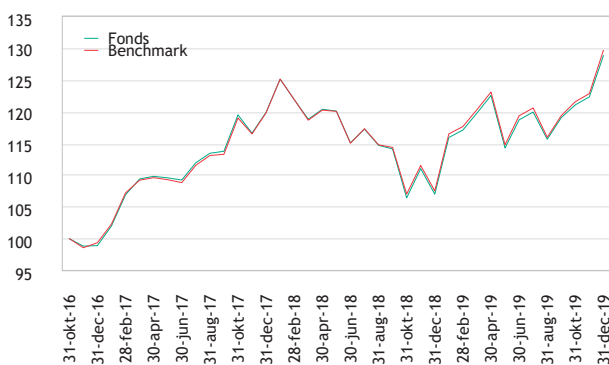
Het absolute rendement van het Fonds is over de verslagperiode uitgekomen op 20,4% (2018: -10,8%) tegenover 20,6% (2018: -10,3%) voor de benchmark.

	2019	2018	14-10-2016 T/M 31-12-2017 ¹	SINDS START, GEANNUALI-SEERD
ARIFE Emerging Markets	20,40%	-10,75%	21,21%	8,82%
MSCI Emerging Markets	20,60%	-10,27%	20,59%	9,17%
(out)performance	-0,20%	-0,48%	0,62%	-0,35%

¹ ACTIAM Responsible Index Fund Equity Emerging Markets is opgericht op 14 oktober 2016 en kent voor verslagperiode 2017 een verlengd boekjaar. Vergelijkende cijfers van voor 14 oktober 2016 zijn derhalve niet beschikbaar.

Voor meer informatie over het beleggingsresultaat per participatie vanaf de oprichtingsdatum van het Fonds, gesplitst naar inkomsten, waardeveranderingen en kosten wordt verwezen naar de toelichting op het fondsvermogen, als onderdeel van de toelichting op de balans, van het Fonds.

GEÏNDEXEERD RENDEMENTSVERLOOP

De flinke stijging van de aandelenmarkten in 2019 werd voornamelijk gedreven door de aantrekkelijke waardering en de opstelling van centrale banken wereldwijd. Dankzij de door grote centrale banken doorgevoerde renteverlagingen van afgelopen zomer herstelden de voorlopende indicatoren zich enigszins. Vooral in het vierde kwartaal presteerde deze regio sterk. De aantrekkende aandelenbeurs in China is hier voor een groot deel aan te danken. Naast een mogelijk handelsakkoord met de Verenigde Staten wezen ook diverse macro-economische indicatoren op een meevallende groei. De Russische beurs was een van de best presterende binnen opkomende landen, met dank aan de sterke opmars van de aandelenkoersen van olie- en gasbedrijven. Ook de Griekse aandelenbeurs presteerde uitstekend, het land kruipt langzaam uit de diepe schuldencrisis.

Aandelenposities die de grootste bijdrage leverden:

- Gazprom (Gasdistributeur, Rusland, +98%, relatieve bijdrage aan het rendement van het Fonds door uitsluiting van belegging: -0,4%).
- China Mobile (Telecommunicatie, China, -13%, relatieve bijdrage aan het rendement van het Fonds door de onderwogen positie: +0,2%).
- Sberbank of Russia (Bank, Rusland, +48%, relatieve bijdrage aan het rendement van het Fonds door de onderwogen positie: -0,2%).
- Cosan (Brandstofproducent, Brazilië, +108%, relatieve bijdrage aan het rendement van het Fonds door de overwogen positie: +0,1%).
- Samsung Electronics (elektronicabedrijf, Zuid-Korea, +44%, relatieve bijdrage aan het rendement van het Fonds door de overwogen positie: +0,1%).

Pro forma attributie 2019

	OUTPERFORMANCE	ESG OVERLAY	KOSTEN	OVERIGE FACTOREN ¹
ARIFE Emerging Markets	-24 bp	-7 bp	-25 bp	8 bp

¹ Overige factoren bestaat voor een groot gedeelte uit het fiscale dividendvoordeel en transactiekosten.

Ultimo 2019 zaten er 907 bedrijven in de beleggingsportefeuille van de Onderliggende Beleggingsinstelling van het Fonds. Ultimo 2019 vielen 119 bedrijven buiten het beleggingsuniversum, deze ‘uitsluitingen’ hadden een gewicht van 9,7% in de Index te opzichte van 8% in 2018.

1.14 **BELONINGSBELEID**

In deze paragraaf worden het groepsbeloningsbeleid van VIVAT en, meer in het bijzonder, het beloningsbeleid van ACTIAM beschreven en wordt uiteengezet hoe dit beleid in de praktijk wordt gebracht.

ACTIAM streeft naar een zorgvuldig, beheerst en duurzaam beloningsbeleid, dat aansluit bij de strategie, risicobereidheid en waarden van ACTIAM. Het beleid is in overeenstemming met relevante vereisten op grond van wet- en regelgeving. Leidend principe in het beloningsbeleid is dat werknemers van ACTIAM niet worden aangemoedigd om meer risico's te nemen dan verantwoord wordt geacht binnen de context van een te allen tijde respectvolle behartiging van de belangen van klanten en beleggers in de fondsen die ACTIAM beheert.

GOVERNANCE

Het beloningsbeleid van ACTIAM wordt opgesteld binnen het kader van het groepsbeloningsbeleid van VIVAT, en houdt tegelijkertijd rekening met de regels waaraan ACTIAM moet voldoen in haar hoedanigheid van fondsbeheerder onder de AIFM-richtlijn. In dat opzicht is het beloningsbeleid van ACTIAM gebaseerd op de Richtlijn inzake beheerders van alternatieve beleggingsinstellingen 2011/61/EU (“AIFMD”) en de Richtsnoeren voor een goed beloningsbeleid in het kader van de AIFMD (“ESMA-Richtsnoeren”).

Het beloningsbeleid sluit aan bij de Wet beloningsbeleid financiële ondernemingen (“Wbfo”) in samenhang met de Wet op het financieel toezicht (“Wft”), de Gedelegeerde Verordening (EU) 2015/35 van de Commissie van 10 oktober 2014 (“Solvabiliteit II”) en de Richtsnoeren voor het Governancesysteem van de Europese Autoriteit voor verzekeringen en bedrijfspensioenen (“EIOPA-Richtsnoeren”). Gezien het feit dat VIVAT aandeelhouder van ACTIAM is, wordt het beloningsbeleid van ACTIAM - na uitoefening van eventuele rechten van de Ondernemingsraad - goedgekeurd door de Raad van Commissarissen van VIVAT.

Alle werknemers van ACTIAM dienen zich te houden aan de Gedragscode, de eed en eventuele toepasselijke regelgeving. ACTIAM moedigt alle werknemers voor wie dit relevant is aan om te zorgen voor een basiscertificaat van het DSI-Register Integriteit en voor werknemers in bepaalde functies is VBA- of CFA-certificering en/of een aanvullende DSI-registratie een vereiste.

ACTIAM neemt regelmatig deel aan marktonderzoek dat het beloningsbeleid van gelijksoortige fonds- en vermogensbeheerders in kaart brengt. Met behulp van de resultaten verkrijgt ACTIAM inzicht in de concurrentiekracht van haar beloningsbeleid en kan zij haar beloningsbeleid vergelijken met best practices in de markt.

GEÏDENTIFICEERDE MEDEWERKERS (IDENTIFIED STAFF)

Ingevolge artikel 20 van de ESMA-Richtsnoeren moeten de volgende categorieën medewerkers, als geïdentificeerde medewerkers worden aangemerkt, tenzij wordt aangetoond dat zij geen materieel effect hebben op het risicoprofiel van een beheerder van alternatieve beleggingsinstellingen (“abi-beheerder”) of op dat van een door de abi-beheerder beheerde abi:

- uitvoerende en niet-uitvoerende leden van het bestuursorgaan van de abi-beheerder, afhankelijk van de plaatselijke rechtsvorm van de abi-beheerder, zoals: directeuren, bestuursleden, de chief executive officer en uitvoerende en niet-uitvoerende vennoten;
- hogere leidinggevenden;
- medewerkers met controletaken;
- medewerkers die leiding geven op het gebied van portefeuillebeheer, administratie, marketing en human resources;
- andere risiconemers, zoals: medewerkers wier beroepsactiviteiten - individueel of collectief genomen, als de leden van een groep (bijv. een bedrijfsonderdeel of een afdelingsgroep) - van materiële invloed kunnen zijn op het risicoprofiel van de abi-beheerder of een door hem beheerde abi, met inbegrip van personen die bevoegd zijn overeenkomsten te tekenen, posities in te nemen en beslissingen te nemen die materieel van invloed zijn op de risicoposities van de abi-beheerder of van een door hem beheerde abi. Het gaat hierbij om medewerkers zoals bijvoorbeeld verkopers, individuele handelaars en specifieke dealingrooms.

VIVAT heeft een Werkgroep Identified Staff in het leven geroepen, waarin de directieleden van de afdelingen Human Resource Management, Legal, Financial Risk, Non-Financial Risk en Audit (“Werkgroep Identified Staff”),

“WGIS”) zitting hebben. De WGIS adviseert de Raad van Commissarissen van VIVAT bij de besluitvorming over de lijst van geïdentificeerde medewerkers en de beloning van geïdentificeerde medewerkers. Een lijst van geïdentificeerde medewerkers wordt centraal vastgelegd en ten minste eenmaal per jaar geactualiseerd. Daarnaast worden de criteria voor het bepalen of een werknemer valt onder de categorie geïdentificeerde medewerker jaarlijks herzien in overeenstemming met de toepasselijke wet- en regelgeving en ESMA-Richtsoenen.

Als onderdeel van de selectieprocedure voor nieuwe werknemers wordt een kandidaat voor een functie binnen de categorie geïdentificeerde medewerker voorgelegd aan de WGIS. Daarnaast worden kandidaten voor bestuurs- en senior-controlefuncties voorgelegd aan de Remuneration and Nomination Committee van de Raad van Commissarissen van VIVAT (“ReNomCo”). De ReNomCo verleent goedkeuring aan de arbeidsvoorwaarden, met inbegrip van de beloning van geïdentificeerde medewerkers. Voordat de kandidaat tijdens het wervingsproces aan de WGIS wordt voorgelegd, dient de directie van ACTIAM en vervolgens de Raad van Bestuur van VIVAT goedkeuring te verlenen voor de indienstneming van de kandidaat.

EMOLUMENTEN

De beloning van werknemers van ACTIAM bestaat uit een vast jaarsalaris, een variabele beloning, een pensioenregeling en overige secundaire arbeidsvoorwaarden. ACTIAM heeft afzonderlijke variabele beloningsregelingen voor geïdentificeerde medewerkers en niet-geïdentificeerde medewerkers. Met ingang van 2018 heeft VIVAT prestatiegerelateerde variabele beloning voor de directieleden van ACTIAM afgeschaft.

Vaste beloning

Het vaste bruto jaarsalaris bestaat uit een vast bruto jaarsalaris, waaronder een vakantie-uitkering van 8% en een dertiende maand van 8,33% en, voor zover van toepassing, overige vaste toeslagen. Het bruto jaarsalaris wordt gebaseerd op de van toepassing zijnde salarisschaal. Ingevolge de cao hebben werknemers recht op een jaarlijkse verhoging. Deze periodieke verhoging van het salaris is gekoppeld aan een beoordeling van de mate waarin de desbetreffende werknemer is gegroeid in zijn of haar rol (verdere ontwikkeling van competenties) en is afhankelijk van de relatieve salarispositie. De precieze verhouding tussen de competentiebeoordeling en de salarisverhoging luidt als volgt: Onvoldoende: 0,0%; Bijna voldoende: 0,0%; Goed: 2,6%; Zeer goed: 3,3%; Uitstekend: 4,0%. Het toekennen van een dergelijke verhoging is tevens onderhevig aan financiële criteria op VIVAT-niveau (“knock-out”).

Pensioen

Nagenoeg alle werknemers van ACTIAM nemen deel aan de pensioenregeling van VIVAT. De huidige regeling is een collectieve beschikbarepremieregeling (*Collective Defined Contribution*; “CDC”) die is gebaseerd op een pensioenopbouw inclusief werknemersbijdrage van 4,5%. De regeling is een beschikbarepremieregeling in het kader van IAS 19 (International Accounting Standards 19). VIVAT en de werknemers betalen een werkgevers-respectievelijk werknemersbijdrage. Voor werknemers die op 31 december 2017 in dienst waren bij ACTIAM met een hoger salaris dan het maximale pensioengevend salaris wordt een compensatie van 16,35% over het pensioengevend salaris boven € 107.593 toegepast. De permanente toeslag is niet pensioengevend en wordt niet meegenomen in de berekening van ontslagvergoedingen, met inbegrip van de transitievergoeding ingevolge het Nederlandse arbeidsrecht of andere salariscomponenten of vergoedingen.

Variabele beloning en prestatiedoelen

Variabele beloning is gebaseerd op het behalen van vooraf bepaalde prestatiedoelstellingen door de desbetreffende werknemers. De prestatiecyclus begint met het bepalen van de prestatiedoelstellingen voor het boekjaar. De gestelde prestatiedoelstellingen sluiten aan bij de doelstellingen van de onderneming en de missie en visie van ACTIAM. Onder de variabele beloningsregelingen worden voor de prestatieperiode duidelijke en meetbare key performance indicators (“KPI’s”) gedefinieerd. De toekenning van variabele beloning is afhankelijk van het bereiken van deze KPI’s. De KPI’s hebben betrekking op zowel financiële als niet-financiële doelstellingen. De belangrijkste KPI’s hebben betrekking op klanttevredenheid (deze KPI geldt voor alle werknemers), de kwaliteit van de bedrijfsvoering, risicobeheer, beleggingsprestatie, ESG-doelen en de commerciële en financiële resultaten van ACTIAM. De directie van ACTIAM had voor het jaar 2019 tevens een collectieve KPI met betrekking tot het behouden van een solide, beheerste organisatie. Waar mogelijk en van toepassing, wordt bij het bepalen van KPI’s zoveel als mogelijk rekening gehouden met de volgende stakeholders:

- klanten en/of beleggers in fondsen die ACTIAM beheert;
- werknemer;
- VIVAT en haar aandeelhouder(s);
- de samenleving als geheel.

Niet meer dan 50% van de KPI's mag betrekking hebben op financiële doelstellingen. Voor werknemers in functies met controle- en toezichthoudende taken, zoals de afdeling Risk Management, zijn geen financiële KPI's vastgesteld. De maximale variabele beloning zoals bepaald in de Wbfo geldt voor alle werknemers van VIVAT. Ingevolge de Wbfo mag de variabele beloning van een werknemer van een financiële instelling niet hoger zijn dan 20% van de vaste beloning. Dit maximum geldt echter niet voor werknemers van beheerders van alternatieve beleggingsinstellingen met een vergunning onder de AIFM-richtlijn, zoals ACTIAM. In geval van buitengewone prestaties bedraagt de variabele beloning binnen ACTIAM maximaal 50% van het vaste jaarsalaris voor senior portefeuillebeheerders; voor andere functies geldt een lager maximum.

Voor geïdentificeerde medewerkers gelden specifieke regels voor het vaststellen van prestatiedoelstellingen en KPI's, het bepalen in hoeverre die doelen zijn bereikt, en het vaststellen en uitbetalen van variabele beloning. Ten aanzien van de prestatiedoelstellingen en KPI's wordt zowel vooraf als achteraf een risicobeoordeling verricht.

Er worden voor werknemers KPI's vastgesteld, maar zij mogen ook hun eigen competentiefocus bepalen, hetgeen persoonlijke ontwikkeling mogelijk maakt en stimuleert. Deze aandachtspunten voor persoonlijke ontwikkeling worden per werknemer vastgesteld en worden gekozen uit de uiteenlopende waarden van VIVAT, met als focus gedragsmatige aspecten, waaronder eigen verantwoordelijkheid, klantgerichtheid en samenwerking.

Toekenning variabele beloning

Een variabele beloning wordt toegekend nadat is beoordeeld in welke mate de vooraf gestelde KPI's zijn bereikt. Deze beoordeling omvat relevante input van, onder andere, de afdeling Risk Management en de Compliance-functionaris in het kader van de risicobeoordeling achteraf. Ten behoeve van deze beoordeling worden de resultaten en incentives opgenomen in een gecentraliseerde database. De uiteindelijke beslissing met betrekking tot het toekennen van variabele beloning wordt genomen door de directie van ACTIAM, en vervolgens door de Raad van Bestuur van VIVAT. Voor geïdentificeerde medewerkers met controletaken is tevens de goedkeuring van de ReNomCo nodig. De leidende beginselen, met inbegrip van knock-outs, worden toegepast alvorens enige variabele beloning wordt toegekend.

Variabele beloning voor niet-geïdentificeerde medewerkers wordt, indien van toepassing, direct contant toegekend. Voor geïdentificeerde medewerkers wordt variabele beloning in twee gedeelten toegekend: een direct/onvoorwaardelijk deel (60%) en een uitgesteld/voorwaardelijk deel (40%). 50% van de variabele beloning van geïdentificeerde medewerkers wordt contant uitbetaald en 50% is gebaseerd op het rendement van ACTIAM Duurzaam Mixfonds Neutraal, een subfonds van ACTIAM Beleggingsfondsen N.V. Het uitgestelde deel van de variabele beloning wordt betaald drie jaar volgend op het jaar waarin de beloning is toegekend. Voor de op aandelenrendement gebaseerde component van het uitgestelde deel van de variabele beloning geldt een wachttijd van drie jaar na het jaar waarin de beloning onvoorwaardelijk is toegekend, gevolgd door een lock-up van een jaar. Voor vermogensbeheerders wordt 3-jaars resultaatsdoelstelling vastgesteld, die moet zijn gerealiseerd alvorens recht ontstaat op het uitgestelde deel. Het uitgestelde deel van de variabele beloning kan op basis van een achteraf verrichte risicobeoordeling naar beneden worden bijgesteld.

Hold back & claw back

VIVAT is bevoegd alle toegekende variabele beloningen geheel of gedeeltelijk niet uit te betalen ("hold back") of terug te vorderen ("claw back") (conform artikel 2:135 lid 6 & 8 BW jo. artikel 1:127 lid 2 & 3 Wft). Gehele of gedeeltelijke hold back of claw back zal in ieder geval plaatsvinden wanneer de werknemer niet heeft voldaan aan relevante eisen van bekwaamheid of gepast gedrag, of wanneer deze verantwoordelijk was voor gedrag dat heeft geleid tot een aanzienlijke verslechtering van de financiële positie van VIVAT en/of ACTIAM.

Tekenbonus & retentiebonus

ACTIAM is zeer terughoudend wat betreft het aanbieden van regelingen zoals de tekenbonus of een retentiebonus. Dergelijke regelingen mogen uitsluitend worden overeengekomen indien deze in overeenstemming zijn met de wet- en regelgeving alsook met de governance van VIVAT en ACTIAM.

Als gevolg van de aangekondigde strategische heroriëntatie door de aandeelhouder heeft VIVAT eind 2018 aan een aantal werknemers binnen ACTIAM een retentieregeling aangeboden. In de loop van 2019 is de retentieregeling aan een bredere groep werknemers binnen ACTIAM aangeboden. De onvoorwaardelijke toekenning van bedragen onder deze regelingen is onderhevig aan bepaalde voorwaarden. Voordat VIVAT deze aanblijfsregelingen aanbood, had zij reeds de relevante goedkeuring hiervoor ontvangen.

Overige voordelen

Al naargelang de trede in de salarisschaal komt een aantal senior managers binnen ACTIAM in aanmerking voor een leaseauto of een leaseautovergoeding. Het leasebeleid schrijft voor dat de leaseauto's 100% elektrisch moeten zijn. In het kader van de beginselen van duurzaam beleggen waaraan ACTIAM zich heeft verbonden, zijn bepaalde types en merken auto's niet meer beschikbaar binnen dit beleid, waar een uitzondering wordt gemaakt voor 100% elektrische modellen.

Ontslagvergoeding

Indien en voor zover een werknemer recht heeft op een ontslagvergoeding, zal deze gelijk zijn aan de transitievergoeding in de zin van artikel 7:673 BW, tenzij (i) de desbetreffende werknemer kan profiteren van een andere regeling die uitdrukkelijk is overeengekomen in een toepasselijk sociaal plan of (ii) de directie van ACTIAM en de Raad van Bestuur van VIVAT of, waar het een vergoeding voor de directie of de geïdentificeerde medewerkers van ACTIAM betreft, de ReNomCo anders hebben/heeft bepaald, en de vergoeding is goedgekeurd door de Raad van Commissarissen van VIVAT. VIVAT, met inbegrip van ACTIAM, heeft met de bonden een verlenging van het Sociaal Plan 2018-2019 overeengekomen, dat van toepassing is op eventuele reorganisaties.

BELONING TIJDENS DE VERSLAGPERIODE

In 2019 kende ACTIAM € 16,9 miljoen aan beloning toe aan haar werknemers (in 2018: € 14,0 miljoen). Dit bedrag valt uiteen in een bedrag van € 15 miljoen aan vaste beloningen en salarissen (in 2018: € 13,4 miljoen) en een bedrag van € 1,9 miljoen aan variabele beloning (in 2018: € 0,7 miljoen voor het jaar 2017; na een verlaging van 30%).

Vaste beloning

Volgens de cao hebben werknemers van VIVAT op 1 februari 2019 een periodieke salarisverhoging gekregen. In 2019 heeft geen collectieve salariswijziging plaatsgevonden (cao).

De vakbonden hebben VIVAT gevraagd in 2020 te beginnen met cao-onderhandelingen. Gezien de strategische heroriëntatie kan een nieuwe cao enkel worden besproken als de verkoop afgerond is en er duidelijkheid is over de strategie van de koper. Als gevolg hiervan hebben de vakbonden de werkgever gevraagd een eenmalige vergoeding aan te bieden aan de werknemers als compensatie voor de vertraging in de onderhandelingen over een nieuwe cao per 1 januari 2020, alsmede voor de onzekere omstandigheden waarin de vennootschap zich momenteel bevindt. De werknemers die op 31 december 2019 in dienst zijn bij VIVAT - ACTIAM daaronder begrepen - ontvangen een eenmalige uitkering ter hoogte van een maandsalaris, gebaseerd op het bruto maandsalaris van december, exclusief eventuele toeslagen en/of compensatie. Werknemers die gedurende 2019 in dienst zijn getreden, ontvangen in december 2019 naar rato deze eenmalige uitkering.

Variabele beloning

De stijging van het bedrag in 2019 ten opzichte van 2018 moet worden bekeken in het licht van een verlaging in 2017 op de totale bonussom, een toegenomen aantal werknemers die in aanmerking komt voor variabele beloning, en de realisatie van 40% van de KPI's voor 2018 (de algemene KPI's: Net Promoter Score en het beheerd vermogen) uitkwam op uitstekende prestaties. De in 2019 toegekende variabele beloning heeft betrekking op het boekjaar 2018 en omvat tevens het uitgestelde deel van het jaar 2015. De variabele beloning voor de geïdentificeerde medewerkers bestaat voor 50% uit het rendement op aandelen in ACTIAM Duurzaam Mixfonds Neutraal. Zodra dit deel onvoorwaardelijk wordt toegekend, wordt dividend uitgekeerd (waar van toepassing). In 2019 bedroeg het uitgekeerde dividend € 0,10 per aandeel.

In 2019 heeft VIVAT - ACTIAM daaronder begrepen - haar recht op het toepassen van een hold back en claw back niet uitgeoefend.

De toekenning van variabele beloning voor 2019 zal na de datum van publicatie van het jaarverslag plaatsvinden. In 2019 had ACTIAM een gemiddeld fte van 103 (in 2018: 102 fte).

Onderstaande tabel geeft de in 2019 toegekende beloningen weer.

	AANTAL ONTVANGERS ^{1,2}		VASTE BELONING IN EURO'S ³		VARIABELE BELONING IN EURO'S	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Directie ⁴	4	4	1.126.032	945.793	0	0
Identified Staff ⁵	38	42	6.936.407	6.477.946	1.095.920	392.640
Overige medewerkers	70	72	6.963.917	5.944.365	803.599	277.995
Totaal	112	118	15.026.357	13.368.105	1.899.519	670.635

1 Door in- en uitstroom van medewerkers is het aantal ontvangers hoger dan de gemiddelde personele bezetting.

2 Aantal werknemers met variabele beloning in 2019: 88 (in 2018: 70).

3 Met inbegrip van sociale-zekerheidsbijdragen, pensioenpremies en overige betaalde beloning.

4 De directieleden zijn een categorie van Identified Staff en worden afzonderlijk in deze tabel weergegeven.

5 Identified Staff omvat medewerkers in controlefuncties. Medewerkers in controlefuncties werden afzonderlijk gespecificeerd in het jaarverslag 2018.

Aantal medewerkers met een beloning van meer dan € 1 miljoen

In 2019 heeft geen van de medewerkers van ACTIAM een totale beloning ontvangen van meer dan € 1 miljoen.

BELONINGSBELEID UITBESTEDINGSRELATIES

Alvorens een externe vermogensbeheerder aan te stellen, voert ACTIAM een 'due diligence' onderzoek uit naar de desbetreffende vermogensbeheerder. Een beoordeling van het beloningsbeleid van de externe beheerder vormt een onderdeel van het due diligence onderzoek. Het beloningsbeleid moet verenigbaar zijn met de belangen van fondsdeelnemers, en derhalve behoren passende incentives te worden ingezet. Deze incentives dienen aan te sluiten bij de doelstellingen van het beleggingsfonds waarvoor de vermogensbeheerder wordt aangesteld, waarbij een onderscheid wordt gemaakt tussen actief en passief beheerde fondsen. Voor actief beheerde fondsen beoordeelt ACTIAM bijvoorbeeld in hoeverre de beleggingshorizon van de externe vermogensbeheerder aansluit bij de prestatiehorizon van het beleggingsfonds, normaliter 3 tot 5 jaar. Voor actief beheerde fondsen die ernaar streven een hoger rendement te realiseren dan dat van de benchmark beoordeelt ACTIAM in hoeverre het beloningsbeleid van de externe vermogensbeheerder is verbonden met risico gecorrigeerde maatstaven, met bijvoorbeeld gebruikmaking van de 'informatieratio'. Voor passief beheerde beleggingsfondsen is een aan actief rendement gerelateerde beloning minder wenselijk. In dergelijke gevallen beoordeelt ACTIAM in hoeverre de prestatie maatstaven op passende wijze zijn verbonden met de wijze waarop het rendement van het beleggingsfonds dat van de benchmark volgt, met bijvoorbeeld gebruikmaking van tracking errors. Hierbij wordt ook informatie opgevraagd omtrent het beloningsbeleid van zowel 'identified staff' als 'non-identified staff' bij desbetreffende vermogensbeheerders, bijvoorbeeld om erop toe te zien dat voor risicomanagement en compliance functies in het beloningsbeleid geen performance-gerelateerde prestatieprikkels worden gehanteerd.

ACTIAM vraagt voorts jaarlijks informatie op bij externe vermogensbeheerders over hoe het beloningsbeleid wordt toegepast. De door ACTIAM aangestelde vermogensbeheerders zijn entiteiten die beschikken over een vergunning op basis van de AIFM richtlijn dan wel de ICBE richtlijn (UCITS) en zijn derhalve onderworpen aan beloningsbeleid regels die gelden op grond van die richtlijnen en daarmee onderworpen aan hetzelfde regelgevend kader voor beloningsbeleid als ACTIAM. Met betrekking tot de Questionnaire van de ESMA 34-32-352, Sectie 1, Vraag 6, sub i) verwijst de Beheerder naar de website² van de externe vermogensbeheerder waar informatie over het door Amundi Asset Management S.A. gehanteerde beloningsbeleid is opgenomen.

Utrecht, 5 maart 2020

Directie van ACTIAM N.V.

W. Borgdorff

D.G. Keiller

W.M. Schouten

² <https://about.amundi.com>; Amundi Group 2019 Remuneration Policy

BIJLAGE: LIJST VAN UITGESLOTEN ONDERNEMINGEN OP BASIS VAN DE ALGEMENE UITSLUITINGSCRITERIA PER 31 DECEMBER 2019

BEDRIJF	SECTOR	REGIO	OVERTREDEN PRINCIPE
Aboitiz Power Corp. ¹	Utilities	Opkomende markten	Milieu
Adani Ports and Special Economic Zone	Transport	Opkomende markten	Milieu
Aerojet Rocketdyne Holdings Inc	Kapitaalgoederen	Noord-Amerika	Wapens
Aeroteh SA	Kapitaalgoederen	Europa	Wapens
Airbus Group Finance BV	Kapitaalgoederen	Europa	Wapens
Airbus Group SE	Kapitaalgoederen	Europa	Wapens
Alpha Natural Resources Inc	Energie	Noord-Amerika	Milieu
Altria Group	Voedsel, dranken & tabak	Noord-Amerika	Klant- en productintegriteit
Aluminum Corporation of China Ltd	Grondstoffen	Opkomende markten	Milieu
Andeavor ¹	Energie	Noord-Amerika	Mensenrechten
Andeavor LLC ¹	Energie	Noord-Amerika	Mensenrechten
Anhui Conch Cement Company Limited ¹	Grondstoffen	Opkomende markten	Milieu
Anhui Great Wall Military Industry Co. Ltd. ¹	Kapitaalgoederen	Opkomende markten	Wapens
Antero Resources Corporation ¹	Energie	Noord-Amerika	Milieu
Arch Coal Inc	Energie	Noord-Amerika	Milieu
Aryt Industries Ltd	Kapitaalgoederen	Europa	Wapens
Ashot Ashkelon Industries Ltd	Kapitaalgoederen	Europa	Wapens
AviChina Industry & Technology Company Ltd	Kapitaalgoederen	Opkomende markten	Wapens
Babcock International Group Plc	Zakelijke dienstverlening	Europa	Wapens
BAE Systems Plc	Kapitaalgoederen	Europa	Wapens
Banco BTG Pactual S.A. ¹	Banken	Opkomende markten	Corruptie en Klant- en productintegriteit
Bank Vtb PAO	Banken	Opkomende markten	Mensenrechten
Banpu Public Company Ltd	Energie	Opkomende markten	Milieu
Barrick Gold Corporation	Grondstoffen	Noord-Amerika	Milieu
BAT Capital Corp	Voedsel, dranken & tabak	Europa	Klant- en productintegriteit
BAT Intl Finance Plc	Voedsel, dranken & tabak	Europa	Klant- en productintegriteit
Beijing Capital International Airport Company	Transport	Opkomende markten	Corruptie
Berjaya Sports Toto Berhad	Dienstverlening	Opkomende markten	Klant- en productintegriteit
Bharat Heavy Electricals	Kapitaalgoederen	Opkomende markten	Wapens
Bloomberry Resorts	Dienstverlening	Opkomende Markten	Klant- en productintegriteit
Braskem Finance Limited ¹	Grondstoffen	Opkomende Markten	Corruptie
Braskem Netherlands Finance B.V. ¹	Grondstoffen	Opkomende Markten	Corruptie
Braskem S.A. ¹	Grondstoffen	Opkomende Markten	Corruptie
British American Tobacco (Malaysia) Berhad	Voedsel, dranken & tabak	Opkomende markten	Klant- en productintegriteit
British American Tobacco Plc	Voedsel, dranken & tabak	Europa	Klant- en productintegriteit
Bukit Asam TBK PT ¹	Energie	Opkomende markten	Milieu
BWX Technologies Inc	Kapitaalgoederen	Noord-Amerika	Wapens
Canadian Natural Resources Limited ¹	Energie	Noord-Amerika	Milieu
Canadian Oil Sands Ltd ¹	Energie	Noord-Amerika	Milieu
Canadian Tire Corp	Voeding & detailhandel	Noord-Amerika	Wapens
Cenovus Energy Inc. ¹	Energie	Noord-Amerika	Milieu
Centerpoint Energy Inc. ¹	Nutsbedrijven	Noord-Amerika	Milieu
Centrais Eletricas Brasileiras SA	Nutsbedrijven	Noord-Amerika	Mensenrechten en Milieu
China Avionics Systems Company Ltd	Kapitaalgoederen	Opkomende markten	Wapens
China Coal Energy Company Ltd	Energie	Opkomende markten	Milieu
China Mobile Ltd	Telecommunicatie	Opkomende markten	Corruptie en Mensenrechten
China Northern Rare Earth Group High Tech Co. ¹	Grondstoffen	Opkomende markten	Milieu
China Petroleum & Chemical Corporation (SINOPEC)	Energie	Opkomende markten	Mensenrechten
China Power International Development	Nutsbedrijven	Opkomende markten	Milieu
China Resources Cement Holdings Limited ¹	Nutsbedrijven	Opkomende markten	Milieu

BEDRIJF	SECTOR	REGIO	OVERTREDEN PRINCIPE
China Resources Power Holdings	Nutsbedrijven	Opkomende markten	Milieu
China Shenhua Energy Company Ltd	Energie	Opkomende markten	Milieu
China Spacesat Company Ltd	Kapitaalgoederen	Opkomende markten	Wapens
Chinalco Finance Holdings ¹	Grondstoffen	Opkomende markten	Milieu
Chubu Electric power Company, Incorporated	Nutsbedrijven	Azië-Pacific	Milieu
CLP Holdings Limited	Nutsbedrijven	Azië-Pacific	Milieu
CLP Power Hong Kong Financing Ltd	Nutsbedrijven	Azië-Pacific	Milieu
Coal India	Energie	Opkomende markten	Mensenrechten en Milieu
Compagnie Financière Richemont SA	Consumptiegoederen & kleding	Europa	Wapens
Compagnie Pétrolière Impériale LTEE (Imperial Oil) ¹	Grondstoffen	North America	Milieu
Compania de Minas Buenaventura S.A.A. ¹	Grondstoffen	Opkomende markten	Milieu
CONSOL Energy Inc	Energie	Noord-Amerika	Milieu
Continental Resources	Energie	Noord-Amerika	Milieu
Country Garden Holdings Company Limited ¹	Onroerend goed	Opkomende markten	Mensenrechten
Crown Resorts Ltd	Dienstverlening	Azië-Pacific	Klant- en productintegriteit
Daewoo Engineering & Construction Co. Ltd. ¹	Constructie & Engineering	Azië-Pacific	Milieu
Daicel Corporation	Grondstoffen	Azië-Pacific	Wapens
Dassault Aviation SA	Kapitaalgoederen	Europa	Wapens
Datang International Power Generation Co., Ltd. ¹	Nutsbedrijven	Opkomende markten	Milieu
DICK's Sporting Goods Inc	Retail	Noord-Amerika	Wapens
DMCI Holdings	Kapitaalgoederen	Opkomende markten	Milieu
DTE Energy Company	Nutsbedrijven	Noord-Amerika	Milieu
Eastern Co SAE	Voedsel, dranken & tabak	Opkomende markten	Klant- en productintegriteit
Ecopetrol ¹	Energie	Opkomende markten	Milieu
Elbit Systems Limited ¹	Kapitaalgoederen	Noord-Amerika	Wapens
Electric Power Development Co., Ltd. ¹	Nutsbedrijven	Azië-Pacific	Milieu
ENEA SA	Nutsbedrijven	Europa	Milieu
Energy Transfer Partners ¹	Energie	Noord-Amerika	Mensenrechten
Energy Transfer LP ¹	Energie	Noord-Amerika	Mensenrechten
Energy Transfer LP / Regency Energy Finance Corp ¹	Energie	Noord-Amerika	Mensenrechten
Energy Transfer Operating LP ¹	Energie	Noord-Amerika	Mensenrechten
Energy Transfer Partners ¹	Energie	Noord-Amerika	Mensenrechten
Energy Transfer Partners LP ¹	Energie	Noord-Amerika	Mensenrechten
Evraz Plc ¹	Grondstoffen	Europa	Arbeidsrechten
Exxaro Resources Ltd	Energie	Opkomende markten	Milieu
Federal State Unitary Enterprise SPLAV State Research & Production Association	Kapitaalgoederen	Opkomende markten	Wapens
Fluor Corporation	Kapitaalgoederen	Noord-Amerika	Wapens
Freeport-McMoRan Inc	Grondstoffen	Noord-Amerika	Mensenrechten en Milieu
G4S International Finance Plc	Zakelijke dienstverlening	Europa	Mensenrechten
G4S Plc	Zakelijke dienstverlening	Europa	Mensenrechten
Galaxy Entertainment Group	Dienstverlening	Azië-Pacific	Klant- en productintegriteit
Gazprom PAO	Energie	Opkomende markten	Milieu
GD Power Development Co. Ltd. ¹	Nutsbedrijven	Opkomende markten	Milieu
General Dynamics Corporation	Kapitaalgoederen	Noord-Amerika	Wapens
Genting Behad	Dienstverlening	Opkomende markten	Klant- en productintegriteit
Genting Malaysia Berhad	Dienstverlening	Opkomende markten	Klant- en productintegriteit
Genting Plantations Berhad	Voedsel, dranken & tabak	Opkomende markten	Klant- en productintegriteit
Genting Singapore Plc	Dienstverlening	Azië-Pacific	Klant- en productintegriteit
Greek Organisation Of Football Prognostics SA	Dienstverlening	Opkomende markten	Klant- en productintegriteit
Grupo México S.A.B. de C.V.	Grondstoffen	Opkomende markten	Arbeidsrechten
Guangdong Investment Ltd	Nutsbedrijven	Opkomende markten	Milieu
Guanghui Energy Co. Ltd ¹	Energie	Opkomende markten	Milieu
GVC Holdings	Dienstverlening	Europa	Klant- en productintegriteit

BEDRIJF	SECTOR	REGIO	OVERTREDEN PRINCIPE
Hangzhou Hik-vision Digital ¹	Technologie, Hardware & Apparatuur	Opkomende markten	Mensenrechten
Hanwha Corporation	Kapitaalgoederen	Opkomende markten	Wapens
Hanwha Techwin Co Ltd	Kapitaalgoederen	Opkomende markten	Wapens
Honeywell International Inc	Kapitaalgoederen	Noord-Amerika	Wapens
Hopewell Holdings ¹	Industriële Conglomeraten	Azië-Pacific	Milieu
Huadian Power International Corporation Ltd	Nutsbedrijven	Opkomende markten	Milieu
Huaneng Power International Inc	Nutsbedrijven	Opkomende markten	Milieu
Huntington Ingalls Industries, Inc	Kapitaalgoederen	Noord-Amerika	Wapens
Husky Energy Inc. ¹	Energie	Noord-Amerika	Energietransitie
iFlyTek Co. Ltd. ¹	Software	Opkomende markten	Mensenrechten
Imperial Brands Finance Plc	Voedsel, dranken & tabak	Europa	Klant- en productintegriteit
Imperial Brands Plc	Voedsel, dranken & tabak	Europa	Klant- en productintegriteit
Inner Mongolia Junzheng Energy & Chemical Group Co. Ltd ¹	Grondstoffen	Opkomende markten	Milieu
Inner Mongolia Yitai Coal Company Ltd	Energie	Opkomende markten	Milieu
IOI Corporation Berhad	Voedsel, dranken & tabak	Opkomende markten	Mensenrechten en Milieu
ITC Ltd	Voedsel, dranken & tabak	Opkomende markten	Klant- en productintegriteit
Jacobs Engineering Group Inc	Kapitaalgoederen	Noord-Amerika	Wapens
Japan Tobacco Inc	Voedsel, dranken & tabak	Azië-Pacific	Klant- en productintegriteit
Japan Tobacco International Financial Services ¹	Voedsel, dranken & tabak	Azië-Pacific	Klant- en productintegriteit
Jardine Cycle & Carriage Ltd	Retail	Azië-Pacific	Milieu
Jastrzebska Spolka Weglowa Spolka Akcyjna	Grondstoffen	Opkomende markten	Milieu
Jiangxi Copper Co Ltd	Grondstoffen	Opkomende markten	Milieu
Jinduicheng Molybdenum Co. Ltd. ¹	Grondstoffen	Opkomende markten	Milieu
Kangwon Land Inc	Dienstverlening	Opkomende markten	Klant- en productintegriteit
Kingston Financial Group Ltd	Gediversifieerde financiële dienstverlening	Azië-Pacific	Klant- en productintegriteit
Kobe Steel, Ltd. ¹	Grondstoffen	Azië-Pacific	Milieu
Korea Electric Power Corporation ¹	Nutsbedrijven	Opkomende markten	Milieu
Korea South-East Power Co., Ltd ¹	Nutsbedrijven	Opkomende markten	Milieu
Korea Southern Power Co., Ltd ¹	Nutsbedrijven	Opkomende markten	Milieu
Korea Western Power ¹	Nutsbedrijven	Opkomende markten	Milieu
KT&G Corporation	Voedsel, dranken & tabak	Opkomende markten	Klant- en productintegriteit
Kuala Lumpur Kepong Berhad	Voedsel, dranken & tabak	Opkomende markten	Arbeidsrechten en Mensenrechten
Kyushu Electric Power Company, Incorporated ¹	Nutsbedrijven	Azië-Pacific	Milieu
L3-Harris Technology Inc. ¹	Kapitaalgoederen	Noord-Amerika	Wapens
Larsen & Toubro Ltd	Kapitaalgoederen	Opkomende markten	Wapens
Las Vegas Sands Corporation	Dienstverlening	Noord-Amerika	Klant- en productintegriteit
Leidos Holdings	Kapitaalgoederen	Noord-Amerika	Wapens
Leonardo Finmeccanica SpA	Kapitaalgoederen	Europa	Wapens
Lockheed Martin Corporation	Kapitaalgoederen	Noord-Amerika	Wapens
Lig Nex1 Co. Ltd. ¹	Kapitaalgoederen	Opkomende markten	Wapens
Manila Electric Co. ¹	Nutsbedrijven	Opkomende markten	Milieu
Marathon Petroleum Corp. ¹	Energie	Noord-Amerika	Mensenrechten
Marubeni Corporation ¹	Kapitaalgoederen	Azië-Pacific	Milieu
MDU Resources Group Inc	Nutsbedrijven	Noord-Amerika	Milieu
MEG Energy Corp ¹	Energie	Noord-Amerika	Milieu
Melco Resorts & Entertainment Ltd	Dienstverlening	Azië-Pacific	Klant- en productintegriteit
Mesaieed Petrochemical Holding Company Q.S.C. ¹	Grondstoffen	Opkomende markten	Milieu
Metro Pacific Investments Corp. ¹	Banken	Opkomende markten	Milieu
Mexichem SAB de CV ¹	Grondstoffen	Opkomende markten	Milieu
MGM China Holdings Ltd	Dienstverlening	Azië-Pacific	Klant- en productintegriteit
MGM Resorts International	Dienstverlening	Noord-Amerika	Klant- en productintegriteit
NiSource Inc	Nutsbedrijven	Noord-Amerika	Milieu

BEDRIJF	SECTOR	REGIO	OVERTREDEN PRINCIPE
NK Rosneft' PAO	Energie	Opkomende markten	Mensenrechten
Norilsk Nickel	Grondstoffen	Opkomende markten	Milieu
NORINCO International Cooperation Ltd	Kapitaalgoederen	Opkomende markten	Wapens
Northrop Grumman Corporation	Kapitaalgoederen	Noord-Amerika	Wapens
Novomatic AG	Dienstverlening	Europa	Klant- en productintegriteit
NRG Energy Inc ¹	Nutsbedrijven	Noord-Amerika	Energietransitie
NTPC Ltd ¹	Nutsbedrijven	Opkomende markten	Milieu
OCP S.A. ¹	Grondstoffen	Opkomende markten	Mensenrechten
Oil and Natural Gas Corporation	Energie	Opkomende markten	Mensenrechten, Arbeidsrechten en Milieu
ONGC Videsh Ltd	Energie	Opkomende markten	Mensenrechten
Flutter Entertainment Plc	Dienstverlening	Europa	Klant- en productintegriteit
PAO Severstal	Grondstoffen	Opkomende markten	Arbeidsrechten
Parsley Energy Inc. ¹	Energie	Noord-Amerika	Energietransitie
Perusahaan Perseroan (Persero) Pt Perusahaan Listrik Negara ¹	Nutsbedrijven	Opkomende markten	Milieu
Petrobras Distribuidora SA	Energie	Opkomende markten	Milieu
PetroChina Company Ltd	Energie	Opkomende markten	Mensenrechten, Corruptie en Milieu
Petróleo Brasileiro S.A. - Petrobras	Energie	Opkomende markten	Corruptie
Petróleos Mexicanos	Energie	Opkomende markten	Arbeidsrechten
PGE Polska Grupa Energetyczna SA	Nutsbedrijven	Opkomende markten	Milieu
Philip Morris International Inc	Voedsel, dranken & tabak	Noord-Amerika	Klant- en productintegriteit
Phillips 66	Energie	Noord-Amerika	Controverse
Phillips 66 Partners LP ¹	Energie	Noord-Amerika	Controverse
Poongsan Corporation	Grondstoffen	Opkomende markten	Wapens
Porsche Automobil Holding SE	Autoproducten	Europa	Corruptie, Milieu en Klant- en productintegriteit
POSCO	Grondstoffen	Opkomende markten	Arbeidsrechten
POSCO Chemtech Company Ltd	Kapitaalgoederen	Opkomende markten	Arbeidsrechten
POSCO DAEWOO	Kapitaalgoederen	Opkomende markten	Arbeidsrechten
Power Construction Corporation of China, Ltd. ¹	Constructie & Engineering	Opkomende markten	Milieu
Prosegur Compania De Seguridad, S.a. ¹	Zakelijke dienstverlening	Europa	Arbeidsrechten
PT Adaro Energy Tbk	Energie	Opkomende markten	Milieu
PT Astra International Tbk	Autoproducten	Opkomende markten	Milieu
PT Barito Pacific Tbk ¹	Grondstoffen	Opkomende markten	Milieu
Pt Gudang Garam Tbk	Voedsel, dranken & tabak	Opkomende markten	Klant- en productintegriteit
Pt Hanjaya Mandala Sampoerna Tbk	Voedsel, dranken & tabak	Opkomende markten	Klant- en productintegriteit
PT Semen Indonesia (Persero) Tbk ¹	Grondstoffen	Opkomende markten	Energietransitie
PT United Tractors Tbk	Energie	Opkomende markten	Milieu
Ratch Group Public Company Limited ¹	Nutsbedrijven	Opkomende markten	Mensenrechten en Milieu
Raytheon Company	Kapitaalgoederen	Noord-Amerika	Wapens
Reynolds American Inc	Voedsel, dranken & tabak	Noord-Amerika	Klant- en productintegriteit
Rheinmetall AG	Kapitaalgoederen	Europa	Wapens
Richemont International Holding SA	Consumptiegoederen & kleding	Europa	Wapens
Rio Tinto Finance Plc	Grondstoffen	Europa	Mensenrechten en Milieu
Rio Tinto Ltd	Grondstoffen	Azië-Pacific	Mensenrechten en Milieu
Rio Tinto Plc	Grondstoffen	Europa	Mensenrechten en Milieu
Rolls-Royce Holdings Plc	Kapitaalgoederen	Europa	Wapens
Rolls-Royce Plc	Kapitaalgoederen	Europa	Wapens
Rosneft Finance SA	Energie	Opkomende markten	Mensenrechten
Rosneft International Finance ¹	Energie	Opkomende markten	Mensenrechten
Russian Agricultural Bank OJSC Via RSHB Capital SA ¹	Banks	Opkomende markten	Sancties
Safran SA	Kapitaalgoederen	Europa	Wapens
Sands China Ltd	Dienstverlening	Azië-Pacific	Klant- en productintegriteit

BEDRIJF	SECTOR	REGIO	OVERTREDEN PRINCIPE
Sasol Financing International Ltd. ¹	Grondstoffen	Opkomende markten	Milieu
SASOL Financing USA LLC ¹	Grondstoffen	Opkomende markten	Milieu
Sasol Ltd. ¹	Grondstoffen	Opkomende markten	Milieu
Saudi Arabian Oil Co ¹	Energie	Opkomende markten	Milieu
Sberbank Rossii PAO	Banken	Opkomende markten	Mensenrechten
SDG Finance ¹	Grondstoffen	Opkomende markten	Milieu
SDIC Power Holdings Co., Ltd. ¹	Nutsbedrijven	Opkomende markten	Milieu
Serco Group Plc	Zakelijke dienstverlening	Opkomende markten	Wapens
Shaanxi Coal Industry Company Limited ¹	Grondstoffen	Opkomende markten	Milieu
Shandong Gold Mining Co Ltd ¹	Grondstoffen	Opkomende markten	Milieu
Shanghai Industrial Holdings Ltd	Kapitaalgoederen	Opkomende markten	Klant- en productintegriteit
Shanxi Lu'an Environmental Energy Dev. Co. Ltd. ¹	Grondstoffen	Opkomende markten	Milieu
Shanxi Xishan Coal and Electricity Power Company Ltd	Energie	Opkomende markten	Milieu
Shenergy Company Limited	Nutsbedrijven	Opkomende markten	Milieu
Shenhua Overseas Capital ¹	Grondstoffen	Opkomende markten	Milieu
Shenzhen Energy Group Company Ltd	Nutsbedrijven	Opkomende markten	Milieu
Sinopec Group Overseas Development 2013 Ltd	Energie	Opkomende markten	Mensenrechten
Sinopec Group Overseas Development 2015 Ltd	Energie	Opkomende markten	Mensenrechten
SJM Holdings Ltd	Dienstverlening	Azië-Pacific	Klant- en productintegriteit
South32 Ltd	Grondstoffen	Azië-Pacific	Milieu
Southern Copper Corporation	Grondstoffen	Opkomende markten	Mensenrechten, Arbeidsrechten en Milieu
Steel Capital (Severstal) ¹	Grondstoffen	Opkomende markten	Arbeidsrechten
Studio City Company Limited ¹	Dienstverlening	Opkomende markten	Mensenrechten en Milieu
Suedzucker AG ¹	Voedsel, dranken & tabak	Europa	Klant- en productintegriteit
Suedzucker International Finance BV ¹	Voedsel, dranken & tabak	Europa	Klant- en productintegriteit
Sumitomo Corporation ¹	Kapitaalgoederen	Azië-Pacific	Milieu
Suncor Energy Inc. ¹	Energie	Noord-Amerika	Energietransitie
Swedish Match AB	Voedsel, dranken & tabak	Europa	Klant- en productintegriteit
Tabcorp Holdings Ltd	Dienstverlening	Azië-Pacific	Klant- en productintegriteit
Tatts Group Ltd	Dienstverlening	Azië-Pacific	Klant- en productintegriteit
Tauron Polska Energia	Nutsbedrijven	Opkomende markten	Milieu
Tbea Co Ltd. ¹	Kapitaalgoederen	Azië-Pacific	Milieu
Tenage Nasional Berhad ¹	Nutsbedrijven	Opkomende markten	Milieu
Textron Inc	Kapitaalgoederen	Noord-Amerika	Wapens
Thales SA	Kapitaalgoederen	Europa	Wapens
The Boeing Company	Kapitaalgoederen	Noord-Amerika	Wapens
The Chugoku Electric Power Company, Incorporated ¹	Nutsbedrijven	Azië-Pacific	Milieu
The Kansai Electric Power Company, Incorporated ¹	Nutsbedrijven	Azië-Pacific	Milieu
The National Commercial Bank SJSC ¹	Banken	Opkomende markten	Klant- en productintegriteit
The Stars Group ¹	Dienstverlening	Noord-Amerika	Klant- en productintegriteit
The Tata Power Company Ltd	Nutsbedrijven	Opkomende markten	Milieu
Tokyo Electric Power Company Holdings Inc	Nutsbedrijven	Azië-Pacific	Mensenrechten
Tongling Nonferrous Metals Group Co Ltd ¹	Grondstoffen	Opkomende markten	Milieu
Tourmaline Oil Corp. ¹	Energie	Noord-Amerika	Energietransitie
Transneft ¹ PAO	Energie	Opkomende markten	Mensenrechten
Tsogo Sun Holdings Ltd	Dienstverlening	Opkomende markten	Klant- en productintegriteit
Uniper SE ¹	Nutsbedrijven	Europa	Milieu
United Technologies Corp	Kapitaalgoederen	Noord-Amerika	Wapens
Vale Overseas Ltd ¹	Grondstoffen	Opkomende markten	Mensenrechten
Vale S.A. ¹	Grondstoffen	Opkomende markten	Mensenrechten
Vedanta Ltd	Grondstoffen	Opkomende markten	Mensenrechten en Milieu
Vedanta Resources Plc	Grondstoffen	Europa	Mensenrechten en Milieu
Vnesheconombank via VEB Finance PLC ¹	Banken	Opkomende markten	Klant- en productintegriteit

BEDRIJF	SECTOR	REGIO	OVERTREDEN PRINCIPE
Volcan Compañía Minera ¹	Grondstoffen	Opkomende markten	Milieu
Volkswagen AG	Autoproducten	Europa	Corruptie, Milieu en Klant- en productintegriteit
Volkswagen Bank GmbH	Autoproducten	Europa	Corruptie, Milieu en Klant- en productintegriteit
Volkswagen Financial Services AG	Autoproducten	Europa	Corruptie, Milieu en Klant- en productintegriteit
Volkswagen International Finance NV	Autoproducten	Europa	Corruptie, Milieu en Klant- en productintegriteit
Volkswagen Leasing GmbH	Autoproducten	Europa	Corruptie, Milieu en Klant- en productintegriteit
VTB Bank ¹	Banken	Opkomende markten	Sancties
Wal-Mart de Mexico S.A.B. de C.V.	Voeding & detailhandel	Opkomende markten	Arbeidsrechten en Corruptie
Washington H. Soul Pattinson And Company Limited ¹	Energie	Azië-Pacific	Milieu
Whiting Petroleum Corp ¹	Energie	Noord-Amerika	Milieu
Walmart	Voeding & detailhandel	Noord-Amerika	Arbeidsrechten en Wapens
William Hill Plc	Dienstverlening	Europa	Klant- en productintegriteit
Wynn Macau Ltd	Dienstverlening	Azië-Pacific	Klant- en productintegriteit
Wynn Resorts Ltd	Dienstverlening	Noord-Amerika	Klant- en productintegriteit
Xiamen Meiya Pico Information ¹	Technologie, Hardware & Apparatuur	Opkomende markten	Mensenrechten
Yancoal International Resources Development Co. ¹ Limited	Grondstoffen	Opkomende markten	Milieu
Yanzhou Coal Mining Company Ltd	Energie	Opkomende markten	Milieu
YPF Sociedad Anonima ¹	Energie	Opkomende markten	Milieu
Zhejiang Dahua Technology ¹	Technologie, Hardware & Apparatuur	Opkomende markten	Mensenrechten
Zhejiang Huahai Pharmaceuticals Co. Ltd. ¹	Farmaceutica	Opkomende markten	Klant- en productintegriteit
Zhejiang Zheneng Electric Power Company Ltd	Nutsbedrijven	Opkomende markten	Milieu
Zijin International Capital Company Limited ¹	Grondstoffen	Opkomende markten	Mensenrechten
Zijin Mining Group Company Ltd	Grondstoffen	Opkomende markten	Mensenrechten en Milieu

¹ Dit bedrijf is in de verslagperiode uitgesloten naar aanleiding van het besluit door het ESG-comité

---

2 Jaarrekening 2019

2.1 BALANS

Vóór winstbestemming en in € 1.000	REF. ¹	31-12-2019	31-12-2018
Beleggingen	1	394.602	354.491
Vorderingen	2	6.677	169
Overige activa			
Liquide middelen	3	1.665	1.502
Kortlopende schulden	4	6.644	-
Vorderingen en overige activa min kortlopende schulden		1.698	1.671
Activa min kortlopende schulden		396.300	356.162
Fondsvermogen	5		
Gestort kapitaal		330.308	351.061
Overige reserves		-5.876	42.578
Onverdeeld resultaat		71.868	-37.477
Totaal fondsvermogen		396.300	356.162

1 De referenties in de balans verwijzen naar de toelichtingen op de betreffende posten.

2.2 WINST- EN VERLIESREKENING

In € 1.000	REF. ¹	01-01-2019 T/M 31-12-2019	01-01-2018 T/M 31-12-2018
Bedrijfsopbrengsten			
Opbrengsten uit beleggingen			
<i>Dividend aandelen</i>		9.848	7.490
<i>Gerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen</i>	6	8.729	-5.294
<i>Niet-gerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen</i>	7	52.965	-40.104
In rekening gebrachte op- en afslagen		402	336
Overige bedrijfsopbrengsten	8	3	95
Som der bedrijfsopbrengsten		71.947	-37.477
Bedrijfslasten			
Overige bedrijfslasten	9	79	-
Som der bedrijfslasten		79	-
Resultaat		71.868	-37.477

1 De referenties in de winst- en verliesrekening verwijzen naar de toelichtingen op de betreffende posten.

2.3 KASSTROOMOVERZICHT

In € 1.000	01-01-2019 T/M 31-12-2019	01-01-2018 T/M 31-12-2018
Kasstromen uit beleggingsactiviteiten		
Resultaat	71.868	-37.477
Koersverschillen op geldmiddelen	73	-95
Resultaat excl. koersverschillen op geldmiddelen	71.941	-37.572
Aanpassing om resultaat aan te sluiten op de door de beleggingsactiviteiten gegenereerde kasstroom:		
Gerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen	-8.729	5.294
Niet-gerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen	-52.965	40.104
Aankoop van beleggingen	-163.855	-215.965
Verkoop van beleggingen	185.438	92.869
Mutaties in activa en passiva:		
Mutatie vorderingen uit hoofde van beleggingsactiviteiten	-6.505	101
Mutatie schulden uit hoofde van beleggingsactiviteiten	2.044	-
Netto kasstromen uit beleggingsactiviteiten	27.369	-115.169
Kasstromen uit financieringsactiviteiten		
Uitgifte van participaties	78.612	132.495
Inkoop van participaties	-110.342	-16.717
Mutatie vorderingen uit hoofde van uitgifte participaties	-3	-3
Mutatie schulden uit hoofde van inkoop participaties	4.600	-1
Nettokasstromen uit financieringsactiviteiten	-27.133	115.774
Totaal nettokasstromen	236	605
Koersverschillen op geldmiddelen	-73	95
Mutatie liquide middelen	163	700
Liquide middelen begin van de verslagperiode	1.502	802
Liquide middelen eind van de verslagperiode	1.665	1.502

2.4 TOELICHTING

ALGEMEEN

ACTIAM Responsible Index Fund Equity Emerging Markets (het 'Fonds') belegt in een portefeuille van (certificaten van) aandelen van beursgenoteerde ondernemingen in opkomende landen (de 'Portefeuille'). Het doel is om de MSCI Emerging Markets Standard Net Total Return Index (de 'Index') te repliceren. De Index wordt gerepliceerd door te beleggen in aandelen van ondernemingen in deze Index, met uitzondering van die ondernemingen die niet voldoen aan de Fundamentele Beleggingsbeginselen.

Het Fonds is gevormd op 14 oktober 2016. Het Fonds wordt uitsluitend aangeboden in Nederland.

De jaarrekening is opgesteld volgens de voorschriften die zijn vastgelegd in Titel 9, Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek, de Wet op het financieel toezicht (Wft) en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving, in het bijzonder Richtlijn 615 (RJ 615) Beleggingsinstellingen en uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Op onderdelen zijn in dit jaarverslag bewoordingen gehanteerd die afwijken van de modellen, omdat deze beter de inhoud van de post weergeven.

De Beheerder van het Fonds, ACTIAM N.V. (ACTIAM), is een 100%-deelneming van VIVAT Verzekeringen (hierna VIVAT, handelsnaam voor VIVAT N.V. te Amstelveen).

Fondsstructuur

Het Fonds is een besloten fonds voor gemene rekening naar Nederlands recht met een open-end structuur. Het Fonds wordt gevormd door een ter collectieve belegging bijeengebracht vermogen. Het Fonds is een beleggingsfonds als bedoeld in artikel 1:1 van de Wet op het financieel toezicht (Wft). Deelname in het Fonds kan uitsluitend geschieden door professionele beleggers in de zin van de Wft. De aan Participanten aangeboden Participaties hebben een nominale waarde van € 25 per Participatie.

Bewaarder

De bewaarder is een onder wettelijk toezicht staande entiteit met als wettelijke taken onder andere het monitoren van kasstromen, naleving van beleggingsbeleid en eigendomsverificatie ten aanzien van de financiële activa van de beleggingsfondsen. Vanaf 9 november 2018 is BNP Paribas Securities Services, Amsterdam branch aangesteld als bewaarder en custodian.

ALGEMENE GRONDSLAGEN

Verslagperiode

De verslagperiode van ACTIAM Responsible Index Fund Equity Emerging Markets heeft betrekking op de periode van 1 januari 2019 tot en met 31 december 2019.

Vreemde valuta

Zowel de functionele valuta als de presentatievaluta is de euro. Activa en passiva in vreemde valuta zijn omgerekend tegen de koersen op rapportagedatum.

Voor aan- en verkopen gedurende de verslagperiode zijn de transactiekoersen gehanteerd. Voor posten van de winst- en verliesrekening in vreemde valuta worden eveneens de transactiekoersen gehanteerd. Verschillen uit hoofde van de valutaomrekening op beleggingen worden in de winst- en verliesrekening als onderdeel van de waardeveranderingen verwerkt. Verschillen uit hoofde van valutaomrekening op vorderingen en schulden worden in de winst- en verliesrekening als onderdeel van de valutaresultaten verwerkt.

Onderstaande tabel presenteert de wisselkoersen (World Market/Reuters closing spot rates) die ultimo verslagperiode zijn gehanteerd:

Valutakoersen ten opzichte van de euro

	31-12-2019	31-12-2018
Amerikaanse dollar	1,1225	1,1431
Braziliaanse real	4,5155	4,4306
Chileense peso	844,0639	793,3461
Chinese yuan	7,8190	n.v.t.
Colombiaanse peso	3.683,4838	3.712,3796
Egyptisch pond	18,0161	20,4852
Filipijnse peso	56,8490	60,1125
Hongaarse forint	330,7100	320,8000
Hongkong dollar	8,7463	8,9501
Indiase roepie	80,1220	79,8090
Indonesische roepia	15.583,1063	16.438,4970
Maleisische ringgit	4,5916	4,7241
Mexicaanse peso	21,1973	22,5129
Poolse zloty	4,2512	4,2945
Russische roebel	69,7199	79,3032
Taiwanese dollar	33,6492	35,1370
Thaise baht	33,6231	37,2210
Tsjechische kroon	25,4140	25,7370
Turkse lira	6,6800	6,0814
VAE-dirham	4,1231	4,1990
Zuid-Afrikaanse rand	15,6965	16,4442
Zuid-Koreaanse won	1.298,1151	1.275,5300

Opname van een actief of verplichting

Een actief wordt in de balans opgenomen indien het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar het Fonds zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Een in de balans opgenomen actief of verplichting blijft op de balans als een transactie (met betrekking tot het actief of de verplichting) niet leidt tot een belangrijke verandering in de economische realiteit met betrekking tot het actief of de verplichting.

Een actief of verplichting wordt niet langer in de balans opgenomen indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot het actief of de verplichting aan een derde zijn overgedragen.

Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en/of betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

Saldering van een actief en een verplichting

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als nettobedrag in de balans opgenomen indien:

- er sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en simultaan af te wikkelen;
- het stellige voornemen bestaat om de posten netto en simultaan af te wikkelen.

De met de gesaldeerd opgenomen financiële activa en financiële verplichtingen samenhangende rentebaten en rentelasten worden eveneens gesaldeerd opgenomen.

Verantwoording van baten en lasten

Baten worden in de winst- en verliesrekening opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van de waarde van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden

verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van de waarde van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Foutherstel

Indien een materiële fout na de vaststelling van de jaarrekening wordt geconstateerd, wordt deze middels een retrospectieve verwerking hersteld. Dit houdt in dat het fondsvermogen aan het einde van de voorafgaande verslagperiode wordt herrekend alsof de fout niet heeft plaatsgevonden. Het verschil tussen het fondsvermogen aan het einde van de voorafgaande verslagperiode voor en na herrekening, wordt vervolgens verwerkt als een rechtstreekse mutatie van het fondsvermogen aan het begin van de huidige verslagperiode.

De bate of last als gevolg van een eventueel herstel van een niet-materiële fout wordt verwerkt in de winst-en-verliesrekening van de huidige verslagperiode.

Ten aanzien van verslagperiode 2019, is na de vaststelling van de jaarrekening 2018 geen sprake geweest van fouterstel.

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Algemeen

Activa en passiva worden tegen reële waarde in de balans opgenomen, tenzij anders vermeld. Wijzigingen in de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling worden beschouwd als een stelselwijziging en verwerkt in lijn met artikel 2:362 BW.

Gebruik van schattingen

Het opstellen van de jaarrekening vereist dat het management oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen doet die van invloed zijn op de toepassing van de grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Het is mogelijk dat tussentijds nieuwe informatie naar voren komt op basis waarvan schattingen worden herzien. Herzieningen van schattingen worden verwerkt in de verslagperiode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige verslagperiodes waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Financiële instrumenten

Financiële instrumenten omvatten beleggingen, vorderingen, overige activa en kortlopende schulden. Onder de beleggingen zijn tevens opgenomen afgeleide financiële instrumenten (derivaten).

Financiële instrumenten worden verwerkt op het moment dat contractuele rechten of verplichtingen ontstaan. Financiële instrumenten worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde, waarbij (dis)agio en de direct toerekenbare transactiekosten in de eerste opname worden opgenomen in de winst- en verliesrekening. Bij een vervolwaardering tegen reële waarde worden de transactiekosten verwerkt als waardeverandering in de winst- en verliesrekening.

Financiële instrumenten worden niet langer opgenomen indien (nagenoeg) alle rechten op economische voordelen of risico's op de positie zijn overgedragen. De transactiekosten bij verkoop worden in de post waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening verantwoord.

Na de eerste opname worden financiële instrumenten op de hierna beschreven manier gewaardeerd.

Beleggingen

De beleggingen staan ter vrije beschikking van het ACTIAM Responsible Index Fund Equity Emerging Markets. Securities lending (het uitlenen van effecten aan andere financiële instellingen tegen een vergoeding) is voor het ACTIAM Responsible Index Fund Equity Emerging Markets niet toegestaan.

Bepaling reële waarde beleggingen

In overeenstemming met RJ 290.916 volgt hierna informatie over financiële instrumenten die in de jaarrekening tegen reële waarde worden gewaardeerd. Voor de meerderheid van de beleggingen is, voor de prijs-component van de reële waarde, sprake van objectief vast te stellen frequente marktnoteringen. Voor bepaalde beleggingen zijn deze niet beschikbaar en vindt waardering plaats op basis van waarderingsmodellen en -technieken, inclusief verwijzing naar de huidige reële waarde van vergelijkbare instrumenten en het gebruik van schattingen.

Voor financiële activa en financiële verplichtingen die gewaardeerd worden tegen reële waarde dient de beleggingsentiteit aan te geven waar de boekwaarden van zijn afgeleid.

Op basis van deze verscheidenheid en gradaties in waarderingsmethoden dienen de beleggingen te worden ingedeeld naar de volgende waarderingsniveaus (categorieën):

- Categorie 1: de reële waarde is afgeleid van ter beurze genoteerde marktprijzen;
- Categorie 2: de reële waarde is afgeleid van onafhankelijke taxaties;
- Categorie 3: de reële waarde is afgeleid van een berekening van de netto contante waarde (NCW); of
- Categorie 4: de reële waarde is afgeleid van een andere geschikte waarderingsmethodiek.

Als beleggingen op verschillende effectenbeurzen zijn genoteerd, bepaalt de Beheerder van welke effectenbeurs de koers in aanmerking wordt genomen. In geval van bijzondere omstandigheden (zoals bijvoorbeeld grote volatiliteit op financiële markten) waardoor naar de mening van de Beheerder de waardering op de hierboven beschreven wijze leidt tot een waardering die niet de werkelijke waarde weerspiegelt, kan de Beheerder bij de vaststelling van de waarde van beursgenoteerde beleggingen rekening houden met verwachte noteringen aan de hand van relevante indices op financiële markten.

Aandelen

Beleggingen in aandelen worden gewaardeerd tegen de reële waarde. Vaststelling van deze reële waarde vindt plaats op basis van de tegen ultimo verslagperiode laatst verhandelde koers op een gereguleerde markt met actieve handel.

Derivaten

Derivaten worden gewaardeerd op reële waarde, te weten de beurswaarde of als die er niet is, de waarde die wordt bepaald met behulp van marktconforme waarderingsmodellen of op basis van een marktopgave.

Andere waarderingsmodellen en veronderstellingen zouden tot andere schattingen kunnen leiden. Derivaten met een negatieve reële waarde zijn verantwoord in de post derivaten onder beleggingen op de passivazijde van de balans.

Voor ontvangen onderpand in verband met openstaande derivatenposities geldt dat het Fonds of de Onderliggende Beleggingsinstelling in de balans een schuld aan de tegenpartij opneemt voor het terug te betalen onderpand. Voor verstrekt onderpand in verband met openstaande derivatenposities neemt het Fonds of de Onderliggende Beleggingsinstelling een vordering op de tegenpartij op. Over het ontvangen of verstrekte onderpand wordt rente berekend.

Futures

De marktwaarde van futures wordt bepaald aan de hand van de notering op een beurs of een andere gereguleerde markt.

Deposito's

Deposito's worden gewaardeerd tegen reële waarde. De reële waarde is nagenoeg gelijk aan de nominale waarde, omdat de deposito's een korte looptijd hebben.

Callgelden

Callgelden worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Vorderingen en schulden

Vorderingen en schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Aangezien er geen sprake is van (dis)agio en transactiekosten, is de geamortiseerde kostprijs gelijk aan de nominale waarde van de vorderingen en schulden.

Liquide middelen

Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Indien liquide middelen niet ter vrije beschikking staan, wordt hiermee rekening gehouden bij de waardering en wordt dit toegelicht in de toelichting op de jaarrekening.

Overige activa en passiva

De overige activa en passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde. De nominale waarde is nagenoeg gelijk aan de marktwaarde als gevolg van de korte looptijden van de betreffende posten.

Fondsvermogen

Het totaal van fondsvermogen wordt bepaald door het bedrag dat resteert nadat alle activa en verplichtingen volgens de van toepassing zijnde waarderingsgrondslagen zijn verwerkt in de balans.

Verwerking van plaatsing en inkoop van participaties

De uit hoofde van plaatsing respectievelijk inkoop van participaties ontvangen respectievelijk betaalde bedragen worden nagenoeg geheel verwerkt in het gestort kapitaal van het ACTIAM Responsible Index Fund Equity Emerging Markets.

Bij de uitgifte en inkoop van participaties van de Fondsen wordt de intrinsieke waarde van de participaties verhoogd met een opslag respectievelijk verlaagd met een afslag om tot de uitgifte- respectievelijk inkoopprijs te komen. Deze op- en afslagen dienen met name ter dekking van transactiekosten die worden gemaakt. De op- en afslagen worden in de winst- en verliesrekening verantwoord onder de post 'In rekening gebrachte op- en afslagen' en komen geheel ten goede aan ACTIAM Responsible Index Fund Equity Emerging Markets.

De op- en afslagen worden jaarlijks door de Beheerder vastgesteld op basis van de gemiddelde transactiekosten die representatief zijn voor transacties op de financiële markten in de betreffende beleggingscategorie. De Beheerder kan het betreffende percentage aanpassen indien het lange termijn gemiddelde als gevolg van marktomstandigheden is gewijzigd.

Participaties als fondsvermogen

Participatiehouders van het ACTIAM Responsible Index Fund Equity Emerging Markets hebben het recht om hun participaties terug te verkopen aan het Fonds en de participaties van het Fonds hebben daarmee een kenmerk van vreemd vermogen. De participaties van het Fonds worden echter in de jaarrekening als fondsvermogen verantwoord, omdat de participaties aan de volgende kenmerken voldoen:

- de houder van de participaties heeft recht op een pro rata deel van de netto activa in het Fonds; en
- de participaties zijn achtergesteld ten opzichte van alle andere verplichtingen van het Fonds.

GRONDSLAGEN VOOR DE RESULTAATBEPALING

Algemeen

De resultaten van het beleggingsbeleid worden bepaald door de directe en indirecte opbrengsten uit beleggingen. De resultaten worden toegerekend aan de verslagperiode waarop ze betrekking hebben en worden verantwoord in de winst- en verliesrekening.

Beleggingsresultaten

Directe en indirecte resultaten en aan de verslagperiode toe te rekenen kosten van beleggingen worden afzonderlijk gepresenteerd. Onder de directe resultaten worden opbrengsten uit rente en dividend gepresenteerd. Dividend wordt op het moment van betaalbaarstelling verantwoord. Het dividend betreft het verdiende bruto contante dividend onder aftrek van provisie en niet-terugvorderbare dividendbelasting. De opbrengsten in de vorm van stockdividend worden als aankoop tegen nihil in de balans verwerkt. In het geval van 'keuze dividend' (cashdividend of stockdividend) wordt bij de keuze voor stockdividend het niet ontvangen cash dividend verantwoord en als kostprijs van het stockdividend geregistreerd. Overige directe beleggingsresultaten worden aan de verslagperiode toegerekend waarin zij optreden.

Onder de indirecte resultaten worden de waardeveranderingen van beleggingen, de gerealiseerde en niet-gerealiseerde koers- en valutaresultaten, over de verslagperiode verantwoord. De gerealiseerde en niet-gerealiseerde koers- en valutaresultaten worden bepaald door op de verkoopopbrengst (inclusief verkoopkosten) de balanswaarde aan het begin van de verslagperiode dan wel de gemiddelde kostprijs van de aankopen gedurende de verslagperiode in mindering te brengen.

Transactiekosten

Eventuele transactiekosten bij aan- en verkoop van beleggingen worden als onderdeel van de gerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen in de winst- en verliesrekening verantwoord. Transactiekosten bij aankoop

van beleggingen worden derhalve niet geactiveerd. Transactiekosten bij aankopen van derivaten worden direct in de winst- en verliesrekening verantwoord.

Het totaalbedrag aan geïdentificeerde transactiekosten van beleggingen (naast de transactiekosten van derivaten) over de verslagperiode, wordt toegelicht in de toelichting op de jaarrekening.

Overige bedrijfsopbrengsten

De overige bedrijfsopbrengsten worden verwerkt in de verslagperiode waarop zij betrekking hebben.

Bedrijfslasten

De bedrijfslasten worden verwerkt in de verslagperiode waarop zij betrekking hebben.

Fondskosten en beheervergoeding

Een onderdeel van de bedrijfslasten zijn de fondskosten en beheervergoeding. De hoogte van de fondskosten wordt afzonderlijk overeengekomen met individuele participanten. ACTIAM ontvangt van het Fonds geen beheervergoeding voor het door haar gevoerde beheer.

Ten last van het Fonds komen uitsluitend transactie- en interestkosten. Alle overige kosten, zoals de vergoeding voor vermogensbeheer, fondsadministratie, de bewaarder, accountantskosten, kosten van jaarverslagen, kosten verband houdend met wettelijk toezicht en regelgeving, oproepingskosten, kosten voor het houden van vergaderingen en kosten voor het doen van mededelingen, komen ten laste van de Beheerder.

Lopende kosten factor (LKF)

De lopende kosten factor (LKF) van een Fonds omvat alle kosten die in een verslagperiode ten laste van het Fonds zijn gebracht, exclusief de kosten van beleggingstransacties en interestkosten. De lopende kosten factor wordt uitgedrukt in een percentage van het gemiddeld fondsvermogen van het Fonds. Het gemiddeld fondsvermogen is berekend op basis van de frequentie van het afgeven van de intrinsieke waarde. Alle afgegeven intrinsieke waarden gedurende de verslagperiode worden opgeteld en gedeeld door het aantal afgegeven intrinsieke waarden.

Omloopfactor

De omloopfactor van de activa geeft een indicatie van de omloopsnelheid van de beleggingsportefeuille van een Fonds. Op deze manier wordt inzicht gegeven in de mate waarin er actief beheer plaatsvindt in beleggingsportefeuilles. Een eventuele negatieve omloopfactor geeft aan dat toe- en uittreding in een Fonds niet per definitie gepaard hoeft te gaan met effectentransacties in onderliggende beleggingsportefeuilles.

De omloopfactor wordt als volgt berekend:

$$[(\text{Totaal 1} - \text{Totaal 2}) / X] * 100$$

- Totaal 1: het totaal bedrag aan effectentransacties (effectenaankopen + effectenverkopen);
- Totaal 2: het totaal bedrag aan transacties (uitgifte + inkopen) van deelnemingsrechten van het Fonds;
- X: de gemiddelde intrinsieke waarde van het Fonds. De gemiddelde intrinsieke waarde is berekend op basis van de frequentie van het afgeven van de intrinsieke waarde. De intrinsieke waarde wordt berekend op iedere dag waarop de effectenbeurs van Euronext Amsterdam N.V. voor de handel in Nederland geopend is. Alle afgegeven intrinsieke waarden gedurende de verslagperiode worden opgeteld en gedeeld door het aantal afgegeven intrinsieke waarden.

GRONDSLAGEN VOOR HET KASSTROOMOVERZICHT

Het kasstroomoverzicht geeft inzicht in de herkomst van de liquide middelen die gedurende de verslagperiode beschikbaar zijn gekomen en de wijze waarop deze zijn aangewend. Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. In het kasstroomoverzicht wordt het resultaat, door aanpassingen hierop, tot kasstromen herleid. Kasstromen die betrekking hebben op beleggingen, de mutaties in voorzieningen, kortlopende vorderingen en kortlopende schulden zijn opgenomen onder de kasstroom uit beleggingsactiviteiten. Overige kasstromen die samenhangen met toetreding en uittreding zijn opgenomen onder de kasstromen uit financieringsactiviteiten.

FISCALE ASPECTEN

Vennootschapsbelasting

ACTIAM Responsible Index Fund Equity Emerging Markets kwalificeert voor de Nederlandse belastingwetgeving als fiscaal transparant en is derhalve niet belastingplichtig in de zin van de Wet op de Vennootschapsbelasting 1969. Alle activa en passiva, alsmede de resultaten van ACTIAM Responsible Index Fund Equity Emerging Markets worden fiscaal rechtstreeks toegerekend aan de houders van participaties in ACTIAM Responsible Index Fund Equity Emerging Markets.

Dividendbelasting en buitenlandse bronbelasting

Alle activa en passiva, alsmede de resultaten, worden pro rata naar aandeel en tijd toegerekend aan de houders van participaties. ACTIAM Responsible Index Fund Equity Emerging Markets kan de ingehouden dividendbelasting en buitenlandse bronbelasting niet zelf terugontvangen van de Nederlandse of buitenlandse fiscus. Dit recht komt toe aan de houders van de participaties.

FINANCIËLE RISICO'S EN BEHEERSINGSMAATREGELEN

De activiteiten van ACTIAM Responsible Index Fund Equity Emerging Markets kunnen voor ACTIAM Responsible Index Fund Equity Emerging Markets financiële risico's van verscheidene aard met zich meebrengen. De risico's komen voort uit het beheren van beleggingsportefeuille. Een beschrijving van de risico's en het door ACTIAM gevoerde beleid ten aanzien van de risico's is opgenomen in [paragraaf 1.10](#).

Marktrisico

In de toelichting op de balans onder de beleggingen wordt het marktrisico gekwantificeerd in de tabellen betreffende landenverdeling en sectorallocatie.

Valutarisico

ACTIAM Responsible Index Fund Equity Emerging Markets belegt een significant deel van de portefeuille in financiële instrumenten die niet in euro luiden. Valutakoersen kunnen grote wisselingen laten zien. Wisselingen in valutakoersen kunnen de waarde van de beleggingen van het Fonds daardoor zowel in positieve als in negatieve zin beïnvloeden. Het valutarisico wordt niet afgedekt. De valutaposities ultimo verslagperiode worden nader toegelicht in [hoofdstuk 2.5 Toelichting op de balans, sectie 1 Beleggingen](#).

Concentratierisico

De beleggingen van ACTIAM Responsible Index Fund Equity Emerging Markets zijn gespreid over verschillende sectoren en ondernemingen en kennen een concentratie in opkomende landen. Voor meer details wordt verwezen naar de toelichting op de balans, sectie 1 Beleggingen, waarin de landenverdeling en sectorallocatie is opgenomen.

Actief rendementsrisico (ten gevolge van uitsluiting)

In [paragraaf 1.11](#) is de tracking error opgenomen. De mate waarin het rendement van ACTIAM Responsible Index Fund Equity Emerging Markets afwijkt van de benchmark wordt weergegeven door de tracking error.

Kredietrisico

Er wordt een maximaal kredietrisico gelopen op het totaal aan de vorderingen en liquide middelen. Het kredietrisico van ACTIAM Responsible Index Fund Equity Emerging Markets bedraagt ultimo verslagperiode € 8,3 miljoen (ultimo 2018: € 1,7 miljoen).

Tegenpartijrisico

Ultimo verslagperiode heeft ACTIAM Responsible Index Fund Equity Emerging Markets geen tegenpartijrisico uit hoofde van afgeleide financiële instrumenten.

Liquiditeitsrisico

Gedurende de verslagperiode hebben zich geen problemen voorgedaan met betrekking tot de verhandelbaarheid.

Uitbestedingsrisico

Uitbesteding van activiteiten brengt als risico met zich dat de wederpartij niet aan haar verplichtingen voldoet, ondanks gemaakte afspraken zoals deze zijn vastgelegd in contracten met uitbestedingsrelaties.

Bewaarnemingsrisico

Bewaarnemingsrisico is het risico dat activa verloren gaan als gevolg van onder meer insolventie of fraude bij de entiteit waar financiële instrumenten in bewaring zijn gegeven. Dit vindt plaats bij de custodian dan wel, indien van toepassing, bij subcustodians die zijn aangesteld. Ter beperking van het bewaarnemingsrisico heeft de custodian interne controle maatregelen getroffen.

Per 9 november 2018 is BNP Paribas Securities Services SCA, Amsterdam branche aangesteld als bewaarder (depository) en custodian voor de AIF-Fondsen onder beheer van ACTIAM. Bij de selectie van BNP Paribas Securities Services SCA, Amsterdam branche is gelet op onder andere reputatie, passende dienstverlening, kredietwaardigheid en de kwaliteit van de dienstverlening die onder andere wordt gecontroleerd aan de hand van de ISAE 3402 type II verklaring.

2.5 TOELICHTING OP DE BALANS

1 BELEGGINGEN

Beleggingen

In € 1.000	01-01-2019 T/M 31-12-2019	01-01-2018 T/M 31-12-2018
Stand aan het begin van de periode	354.491	276.793
Aankopen	163.855	215.965
Verkopen	-185.438	-92.869
Gerealiseerde waardeveranderingen	8.729	-5.294
Niet-gerealiseerde waardeveranderingen	52.965	-40.104
Stand ultimo periode	394.602	354.491

In de verslagperiode zijn er geen aan- en verkooptransacties uitgevoerd met gelieerde partijen. Securities lending (het uitlenen van effecten aan andere financiële instellingen tegen een vergoeding) is voor ACTIAM Responsible Index Fund Equity Emerging Markets niet toegestaan.

Toelichting waardering financiële instrumenten tegen reële waarde conform RJ 290.916

Voor alle financiële instrumenten die zich in de portefeuille van ACTIAM Responsible Index Fund Equity Emerging Markets bevinden is de reële waarde afgeleid van ter beurze genoteerde marktprijzen waarbij geldt dat sprake is van voldoende liquiditeit op de betreffende markt waar het financiële instrument verhandeld wordt.

Effectenportefeuille

Beleggingen per 31 december 2019

Valutaverdeling ACTIAM Responsible Index Fund Equity Emerging Markets

In € 1.000	31-12-2019		31-12-2018	
	MARKTWAARDE	%	MARKTWAARDE	%
Hongkong dollar	82.666	21,0	82.001	23,2
Amerikaanse dollar	55.827	14,1	33.931	9,6
Zuid-Koreaanse won	46.295	11,7	48.728	13,8
Taiwanese dollar	46.235	11,7	40.449	11,5
Indiase roepie	33.897	8,6	33.251	9,4
Braziliaanse real	29.266	7,4	26.692	7,5
Zuid-Afrikaanse rand	18.997	4,8	22.131	6,2
Chinese yuan	15.789	4,0	-	-
Russische roebel	11.400	2,9	9.693	2,7
Thaise baht	10.248	2,6	8.648	2,4
Mexicaanse peso	9.002	2,3	9.799	2,8
Indonesische roepia	7.500	1,9	8.202	2,3
Maleisische ringgit	7.213	1,8	8.647	2,4
Filipijnse peso	3.862	1,0	3.983	1,1
Poolse zloty	3.836	1,0	4.744	1,3
Chileense peso	3.228	0,8	3.725	1,1
VAE-dirham	2.329	0,6	3.004	0,8
Turkse lira	1.863	0,5	2.136	0,6
Hongaarse forint	1.655	0,4	1.565	0,4
Colombiaanse peso	1.195	0,3	1.479	0,4
Euro	1.051	0,3	702	0,2
Egyptisch pond	883	0,2	318	0,1
Tsjechische kroon	365	0,1	663	0,2
Totaal	394.602	100,0	354.491	100,0

Landenverdeling ACTIAM Responsible Index Fund Equity Emerging Markets

In € 1.000	31-12-2019		31-12-2018	
	MARKTWAARDE	%	MARKTWAARDE	%
China	119.552	30,4	94.447	26,7
Zuid-Korea	46.295	11,7	48.728	13,8
Taiwan	46.235	11,7	40.449	11,4
India	33.897	8,6	33.251	9,4
Brazilië	29.266	7,4	26.692	7,5
Zuid-Afrika	18.746	4,8	21.871	6,2
Rusland	15.069	3,8	12.808	3,6
Hongkong	12.842	3,3	12.680	3,6
Thailand	10.248	2,6	8.648	2,4
Ierland	9.916	2,5	-	-
Mexico	9.002	2,3	9.799	2,8
Indonesië	7.500	1,9	8.202	2,3
Maleisië	7.213	1,8	8.647	2,4
Verenigde Staten	6.409	1,6	3.711	1,0
Filipijnen	3.862	1,0	3.983	1,1
Polen	3.836	1,0	4.744	1,3
Chili	3.228	0,8	3.725	1,1
Verenigde Arabische Emiraten	2.335	0,6	3.157	0,9
Turkije	1.863	0,5	2.136	0,6
Hongarije	1.655	0,4	1.565	0,4
Peru	1.342	0,3	1.471	0,4
Colombia	1.195	0,3	1.479	0,4
Griekenland	950	0,2	702	0,2
Egypte	883	0,2	318	0,1
Tsjechië	365	0,1	663	0,2
Singapore	273	0,1	195	0,1
Argentinië	273	0,1	-	-
Roemenië	160	-	183	0,1
België	101	-	-	-
Luxemburg	91	-	77	-
Australië	-	-	160	-
Totaal	394.602	100,0	354.491	100,0

1 De landenverdeling gaat uit van de wettelijke domiciliëring van de betreffende beleggingen uit de beleggingsportefeuille. Als gevolg hiervan is het mogelijk dat er in de tabel een aantal landen vermeld worden die geen deel uitmaken van de regio waarin wordt belegd. De betreffende beleggingen staan echter wel genoteerd aan een beurs binnen de betreffende regio.

Sectorallocatie ACTIAM Responsible Index Fund Equity Emerging Markets

In € 1.000	31-12-2019		31-12-2018	
	MARKTWAARDE	%	MARKTWAARDE	%
Financiële conglomeraten	88.204	22,4	86.059	24,4
Informatie Technologie	61.811	15,7	50.377	14,2
Luxe consumentengoederen	55.818	14,1	36.949	10,4
Zakelijke dienstverlening	42.749	10,8	50.364	14,2
Energie	27.616	7,0	27.822	7,8
Basisgoederen	26.257	6,7	27.149	7,7
Niet-duurzame consumentengoederen	24.493	6,2	23.648	6,7
Kapitaalgoederen	21.038	5,3	18.929	5,3
Fund certificates	13.662	3,5	3.549	1,0
Onroerend goed	11.593	2,9	10.431	2,9
Gezondheidszorg	11.224	2,8	9.973	2,8
Nutsbedrijven	10.137	2,6	9.241	2,6
Totaal	394.602	100,0	354.491	100,0

Grootste vijf belangen per sector

	BEURSWAARDE IN € 1.000	% VAN SECTOR
Financiële conglomeraten		
China Construction Bank	5.275	6,0
Ping An Insurance Group	4.868	5,5
Banco Bradesco	3.887	4,4
Housing Development Finance Co	3.595	4,1
Unibanco Holding	3.309	3,8
Totaal	20.934	23,8
Informatie Technologie		
Taiwan Semiconductor Manufacturing	17.185	27,8
Samsung Electronics	16.771	27,1
SK Hynix	2.961	4,8
Hon Hai Precision Industry	2.420	3,9
Infosys Ltd	2.209	3,6
Totaal	41.546	67,2
Luxe consumentengoederen		
Alibaba Group	22.712	40,7
Naspers	4.973	8,9
JD.com	1.745	3,1
Tal Education Group	1.305	2,3
New Oriental Education & Technology	1.220	2,2
Totaal	31.955	57,2
Zakelijke dienstverlening		
Tencent Holdings	17.465	40,9
Baidu	2.184	5,1
America Movil	2.155	5,0
Naver	1.565	3,7
Netease	1.448	3,4
Totaal	24.817	58,1
Energie		
Reliance Industries Ltd	3.916	14,2
LUKoil	3.026	11,0
CNOOC	1.988	7,2
Surgutneftegas	1.711	6,2
Novatek	1.711	6,2
Totaal	12.352	44,8
Basisgoederen		
Formosa Plastics	1.118	4,3
Angolgold Ashanti	1.088	4,1
Impala Platinum Holdings	978	3,7
LG Chem	960	3,7
Nan Ya Plastics	956	3,6
Totaal	5.100	19,4
Niet-duurzame consumentengoederen		
Ambev	1.741	7,1
Fomento Económico Mexicano	1.603	6,5
Hindustan Unilever Ltd	1.174	4,8
CP ALL	982	4,0
BID	972	4,0
Totaal	6.472	26,4

	BEURSWAARDE IN € 1.000	% VAN SECTOR
Kapitaalgoederen		
Localiza Rent a Car	920	4,4
Rumo Logistica Operadora Multimodal S.A.	884	4,2
Airports of Thailand	801	3,8
WEG	712	3,4
Samsung C&T	589	2,8
Totaal	3.906	18,6
Fund certificates		
iShares MSCI Saudi Arabia Capp	9.916	72,6
ishares MSCI Qatar	3.746	27,4
Totaal	13.662	100,0
Onroerend goed		
China Overseas Land & Invest	1.041	9,0
Sunac China Holdings	1.038	9,0
China Resources Land	958	8,3
Longfor Properties	695	6,0
SM Prime Holdings	640	5,5
Totaal	4.372	37,8
Gezondheidszorg		
Celltrion	923	8,2
CSPC Pharmaceutical Group	726	6,5
Sino Biopharmaceutical	716	6,4
Wuxi Biologics Cayman Inc	547	4,9
Bangkok Dusit Medical Services	465	4,1
Totaal	3.377	30,1
Nutsbedrijven		
Enel Americas	855	8,4
Inter RAO	694	6,8
ENN Energy Holdings	644	6,4
China Gas Holdings	592	5,8
Power Grid Corp of India Ltd	437	4,3
Totaal	3.222	31,7

2 VORDERINGEN

Onder vorderingen zijn opgenomen:

Vorderingen

In € 1.000	31-12-2019	31-12-2018
Beleggingsactiviteiten		
Te vorderen uit hoofde van effectentransacties	6.353	-
Te vorderen dividend	318	166
Subtotaal vorderingen uit hoofde van beleggingsactiviteiten	6.671	166
Financieringsactiviteiten		
Te vorderen van participanten uit hoofde van uitgifte participaties	6	3
Subtotaal vorderingen uit hoofde van financieringsactiviteiten	6	3
Totaal	6.677	169

De bovenstaande vorderingen hebben een looptijd van minder dan één jaar.

3 LIQUIDE MIDDELEN

Als liquide middelen worden alle onmiddellijk opeisbare tegoeden bij banken aangemerkt. De liquide middelen staan ter vrije beschikking. Het aanhouden van liquide middelen valt binnen het mandaat en heeft te maken met de timing van de betalingen.

4 KORTLOPENDE SCHULDEN

Onder kortlopende schulden zijn opgenomen:

Kortlopende schulden

In € 1.000	31-12-2019	31-12-2018
Beleggingsactiviteiten		
Te betalen uit hoofde van effectentransacties	2.044	-
Subtotaal schulden uit hoofde van beleggingsactiviteiten	2.044	-
Te betalen aan participanten uit hoofde van inkoop participaties	4.600	-
Subtotaal schulden uit hoofde van financieringsactiviteiten	4.600	-
Totaal	6.644	-

De kortlopende schulden hebben een looptijd van minder dan één jaar.

5 FONDSVERMOGEN

Fondsvermogen

In € 1.000	01-01-2019 T/M 31-12-2019	01-01-2018 T/M 31-12-2018
Gestort kapitaal		
Stand aan het begin van de periode	351.061	233.521
Uitgegeven participaties	78.612	132.495
Ingekochte participaties	-99.365	-14.955
Stand ultimo periode	330.308	351.061
Overige reserves		
Stand aan het begin van de periode	42.578	-1.779
Onttrekking/toevoeging uit onverdeeld resultaat	-37.477	46.119
Ingekochte participaties	-10.977	-1.762
Stand ultimo periode	-5.876	42.578
Onverdeeld resultaat		
Stand aan het begin van de periode	-37.477	46.119
Onttrekking/toevoeging aan overige reserves	37.477	-46.119
Resultaat over de verslagperiode	71.868	-37.477
Stand ultimo periode	71.868	-37.477
Totaal fondsvermogen	396.300	356.162

ACTIAM Responsible Index Fund Equity Emerging Markets geeft één soort participaties uit. Deze participaties zijn genoteerd in euro's. Elke participatie vertegenwoordigt een nominale waarde van EUR 25. Participaties worden uitgegeven respectievelijk ingekocht tegen de door de Beheerder berekende intrinsieke waarde op het moment van uitgifte respectievelijk inkoop en tegen de in het prospectus vermelde condities en procedures. Deelname in ACTIAM Responsible Index Fund Equity Emerging Markets kan uitsluitend geschieden door gekwalificeerde beleggers in de zin van de Wft.

Verloopoverzicht aantal participaties

	01-01-2019 T/M 31-12-2019	01-01-2018 T/M 31-12-2018
Stand aan het begin van de periode	13.069.876,64	9.100.820,40
Uitgegeven participaties	2.654.349,84	4.536.096,02
Ingekochte participaties	-3.645.685,46	-567.039,78
Stand ultimo periode	12.078.541,02	13.069.876,64

Meerjarenoverzicht

In € 1.000	31-12-2019	31-12-2018	31-12-2017 ¹
Intrinsieke waarde	396.300	356.162	277.861
Aantal uitstaande participaties	12.078.541,02	13.069.876,64	9.100.820,40
Dividend aandelen	9.848	7.490	5.485
Gerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen	8.729	-5.294	2.874
Niet-gerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen	52.965	-40.104	37.725
In rekening gebrachte op- en afslagen	402	336	154
Overige bedrijfsopbrengsten en -lasten	-76	95	-119
Totaal resultaat	71.868	-37.477	46.119
Per participatie (in € 1)			
Intrinsieke waarde	32,81	27,25	30,53
Dividend p.p. ²	-	-	-
Per participatie (in € 1)			
Dividend aandelen	0,78	0,82	0,72
Gerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen	0,69	-0,56	0,38
Niet-gerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen	4,18	-4,38	4,93
In rekening gebrachte op- en afslagen	0,03	0,04	0,02
Overige bedrijfsopbrengsten en -lasten	-0,01	0,01	-0,02
Totaal resultaat per participatie	5,67	-4,07	6,03

1 ACTIAM Responsible Index Fund Equity Emerging Markets is gestart op 14 oktober 2016 en kent voor verslagperiode 2017 een verlengd boekjaar. De gepresenteerde cijfers hebben derhalve betrekking op de periode van 14 oktober 2016 tot en met 31 december 2017.

2 Dit betreft het in het betreffende jaar uitgekeerde dividend over het voorafgaande jaar.

2.6 TOELICHTING OP DE WINST- EN VERLIESREKENING

6 GEREALISEERDE WAARDEVERANDERINGEN VAN BELEGGINGEN

In overeenstemming met RJ 615.405a wordt hierna informatie verschaft met betrekking tot de gerealiseerde koers- en valutawinsten en koers- en valutaverliezen uit beleggingen per soort belegging.

Gerealiseerde waardeveranderingen van aandelen

In € 1.000	01-01-2019 T/M 31-12-2019	01-01-2018 T/M 31-12-2018
Aandelen		
Aandelen - gerealiseerde koerswinsten	15.807	2.804
Aandelen - gerealiseerde koersverliezen	-9.030	-8.061
Aandelen - gerealiseerde valutawinsten	3.067	1.594
Aandelen - gerealiseerde valutaverliezen	-1.115	-1.500
Subtotaal aandelen	8.729	-5.163
Futures		
Futures - gerealiseerde koerswinsten	-	105
Futures - gerealiseerde koersverliezen	-	-236
Futures - gerealiseerde valutawinsten	-	-
Futures - gerealiseerde valutaverliezen	-	-
Subtotaal futures	-	-131
Totaal	8.729	-5.294

7 NIET-GEREALISEERDE WAARDEVERANDERINGEN VAN BELEGGINGEN

In overeenstemming met RJ 615.405a wordt hierna informatie verschaft met betrekking tot de niet-gerealiseerde koers- en valutawinsten en koers- en valutaverliezen uit beleggingen per soort belegging.

In € 1.000	01-01-2019 T/M 31-12-2019	01-01-2018 T/M 31-12-2018
Aandelen		
Aandelen - niet-gerealiseerde koerswinsten	57.861	12.185
Aandelen - niet-gerealiseerde koersverliezen	-10.060	-53.944
Aandelen - niet-gerealiseerde valutawinsten	6.811	6.997
Aandelen - niet-gerealiseerde valutaverliezen	-1.647	-5.342
Subtotaal aandelen	52.965	-40.104
Totaal	52.965	-40.104

8 OVERIGE BEDRIJFSOPBRENGSTEN

Onder de overige bedrijfsopbrengsten worden verantwoord valutaresultaten op bankrekeningen, vorderingen en schulden in vreemde valuta en opbrengsten class-actions.

9 OVERIGE BEDRIJFSLASTEN

Onder de overige bedrijfslasten worden verantwoord valutaresultaten op bankrekeningen, vorderingen en schulden in vreemde valuta alsmede rente op de rekening-courant.

Overige bedrijfslasten

In € 1.000	01-01-2019 T/M 31-12-2019	01-01-2018 T/M 31-12-2018
Koersverschillen op geldmiddelen	73	-
Rente rekening courant	5	-
Overige bedrijfslasten	1	-
Totaal	79	-

Lopende kosten factor

De hoogte van de fondskosten wordt afzonderlijk overeengekomen met individuele participanten. De Beheerder ontvangt van ACTIAM Responsible Index Fund Equity Emerging Markets geen beheervergoeding voor het door hem gevoerde beheer. De lopende kosten factor van ACTIAM Responsible Index Fund Equity Emerging Markets is derhalve nihil.

Omloopfactor

De omloopfactor over de verslagperiode bedraagt 41,93% (2018: 49,62%).

Transactiekosten

Transactiekosten als gevolg van aan- en verkopen van beleggingen zijn onderdeel van de gerealiseerde en niet-gerealiseerde waardeveranderingen. De transactiekosten, voor zover identificeerbaar, bedragen in de verslagperiode € 552.539 (2018: € 334.494).

Werknemers

ACTIAM Responsible Index Fund Equity Emerging Markets heeft geen werknemers in dienst. ACTIAM, de Beheerder van ACTIAM Responsible Index Fund Equity Emerging Markets, verricht de werkzaamheden voor ACTIAM Responsible Index Fund Equity Emerging Markets.

Accountantskosten

De Beheerder brengt een beheervergoeding in rekening bij de participanten. De honoraria van de accountantsorganisatie Ernst & Young Accountants LLP, een en ander zoals bedoeld in artikel 2:382a BW, komen ten laste van de Beheerder. De Beheerder bekostigt de accountantskosten uit de beheervergoeding. Er komen geen accountantskosten direct ten laste van ACTIAM Responsible Index Fund Equity Emerging Markets.

De accountantskosten die over 2019 in rekening gebracht zijn bij de Beheerder en die volledig betrekking hebben op de controle van het jaarverslag 2019, bedragen € 7.800 ex. 21% BTW (2018: € 7.800 ex. BTW). De accountant heeft geen andere diensten verleend dan hierboven benoemd.

Gebeurtenissen na balansdatum

Wijziging voorwaarden ARIFE EM

De voorwaarden van ACTIAM Responsible Index Fund Equity Fondsen (ARIFEs) wijzigen op 24 maart 2020. Met de wijzigingen beoogt ACTIAM een eenduidige reeks van indexfondsen aan te bieden die allen gebaseerd zijn op een soortgelijk onderscheidend en duurzaam beleggingsbeleid. De wijzigingen van de voorwaarden van ARIFE EM zien daarbij op een verduurzaming van het beleggingsbeleid, een aanpassing in de structuur van de beleggingsinstelling en aanpassing van de tenaamstelling van ARIFE EM.

Voor een nadere toelichting bij deze wijzigingen wordt verwezen naar [paragraaf 1.7](#) en naar de Website van ACTIAM.

2.7 OVERIGE TOELICHTINGEN

Transacties gelieerde partijen

Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid kunnen transacties worden verricht met aan ACTIAM gelieerde partijen. Het kan de volgende transactiesoorten betreffen: valutatransacties, bancaire diensten en bemiddelingsdiensten. Indien transacties worden verricht met gelieerde partijen zullen deze onder marktconforme voorwaarden plaatsvinden. Bij een transactie met een gelieerde partij buiten een gereglementeerde markt, markt in financiële instrumenten of een andere geregelde, regelmatig functionerende, erkende open markt, zal in alle gevallen een onafhankelijke waardebeoordeling ten grondslag liggen aan de transactie. Ingevolge het Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen (Bgf) worden de entiteiten die deel uitmaken van de groep van Anbang Insurance Group Co. Ltd., aangemerkt als gelieerde partijen met betrekking tot ACTIAM Responsible Index Fund Equity Emerging Markets. Daarnaast kunnen effectentransacties worden uitgevoerd met gelieerde partijen. Deze effectentransacties met gelieerde partijen worden tegen marktconforme condities uitgevoerd. In de verslagperiode zijn er geen effectentransacties uitgevoerd met gelieerde partijen.

Softdollar-arrangementen en retourprovisies

Vanuit MiFID II-vereisten is het niet toegestaan om gebruik te maken van softdollar-arrangementen. Deze arrangementen betreffen diensten en producten van financiële dienstverleners, die in het kader van de uitvoering van transacties in financiële instrumenten in deze Onderliggende Beleggingsinstellingen aan vermogensbeheerders ter beschikking kunnen worden gesteld. In de verslagperiode was er dan ook geen sprake van retourprovisies dan wel softdollar-arrangementen.

Uitbesteding werkzaamheden

Ten behoeve van de uitvoering van het vermogensbeheer en werkzaamheden die verband houden met het beheer van het Fonds, maakt de beheerder gebruik van diensten van derden. De uitgangspunten van de samenwerking met uitbestedingsrelaties zijn schriftelijk vastgelegd in overeenkomsten. In deze overeenkomsten zijn onder meer bepalingen opgenomen die waarborgen dat de Beheerder kan voldoen aan de uitbestedingseisen welke voortvloeien uit de Wft. Voorts zijn in de overeenkomsten bepalingen opgenomen met betrekking tot prestatienormen, onderlinge informatieverschaffing en de vergoeding. De kosten van de uitbestede werkzaamheden komen volledig ten laste van de Beheerder. Met partijen waar vermogensbeheer aan uitbesteed is, heeft ACTIAM een vermogensbeheerovereenkomst gesloten. Hierin zijn onder andere de beleggingsrestricties uitgewerkt en zijn afspraken gemaakt over rapportages en beëindiging. De beleggingsrestricties zijn een gedetailleerde en concrete uitwerking van het beleggingsbeleid.

Uitvoering van de aan de Fondsen gerelateerde administratie, rapportage en verslaglegging heeft ACTIAM uitbesteed aan BNP Paribas Securities Services SCA. De uitgangspunten van de samenwerking zijn schriftelijk vastgelegd in een overeenkomst. In deze overeenkomst zijn onder meer bepalingen opgenomen die waarborgen dat de Beheerder kan voldoen aan de eisen welke voortvloeien uit de Wft. Voorts zijn in de overeenkomst bepalingen opgenomen met betrekking tot prestatienormen, onderlinge informatieverschaffing en de vergoeding. De kosten van de uitbestede werkzaamheden komen volledig ten laste van de Beheerder.

De uitvoering van het engagements- en stembeleid heeft de Beheerder uitbesteed aan Sustainalytics, voormalig GES International AB. De uitgangspunten van de samenwerking met Sustainalytics zijn schriftelijk vastgelegd in een overeenkomst. In deze overeenkomst zijn onder meer bepalingen opgenomen die waarborgen dat de Beheerder kan voldoen aan de eisen welke voortvloeien uit de Wft. Voorts zijn in de overeenkomst bepalingen opgenomen met betrekking tot prestatienormen, onderlinge informatieverschaffing en de vergoeding. De kosten van de uitbestede werkzaamheden komen volledig ten laste van de Beheerder. Bij de vermogensbeheerovereenkomsten is ACTIAM te allen tijde bevoegd om de samenwerking met genoemde dienstverlenende instellingen te beëindigen en de taken uit te besteden aan andere bevoegde instellingen, dan wel zelf ter hand te nemen.

WERKZAAMHEDEN	DIENSTVERLENENDE INSTELLING
Uitvoering van het vermogensbeheer van ACTIAM Responsible Index Fund Equity Emerging Markets	Amundi Asset Management S.A.
Uitvoering van administratie, rapportage en verslaglegging van de beleggingsinstellingen	BNP Paribas Securities Services SCA
Uitvoering van het engagements- en stembeleid	Sustainalytics, voormalig GES International AB

Winstbestemming

Het resultaat over het jaar 2019 van € 71,9 miljoen positief wordt toegevoegd aan de overige reserves.

Utrecht, 5 maart 2020

Directie van ACTIAM N.V.

W. Borgdorff
D.G. Keiller
W.M. Schouten

3

Overige gegevens

3.1 **BELANGEN DIRECTIE**

Geen van de leden van de directie van ACTIAM heeft een persoonlijk belang in een belegging die wordt aangehouden door het Fonds.

3.2 **WINSTBESTEMMINGSREGELING**

Volgens artikel 19 van de voorwaarden voor beheer zullen de aan participanten toerekenbare winsten worden herbelegd. Er zullen in principe geen dividenduitkeringen plaatsvinden.

3.3 **CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT**

Aan: de vergadering van participanten van ACTIAM Responsible Index Fund Equity Emerging Markets

VERKLARING OVER DE IN HET JAARVERSLAG OPGENOMEN JAARREKENING 2019

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2019 van ACTIAM Responsible Index Fund Equity Emerging Markets gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van ACTIAM Responsible Index Fund Equity Emerging Markets op 31 december 2019 en van het resultaat over 2019 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2019;
- de winst- en verliesrekening over 2019;
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening.

Wij zijn onafhankelijk van ACTIAM Responsible Index Fund Equity Emerging Markets (verder: de beleggingsentiteit) zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

VERKLARING OVER DE IN HET JAARVERSLAG OPGENOMEN ANDERE INFORMATIE

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het verslag van de beheerder;
- de overige gegevens.
- andere informatie, bestaande uit personalia en definities.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De beheerder is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het verslag van de beheerder en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

BESCHRIJVING VAN VERANTWOORDELIJKHEDEN VOOR DE JAARREKENING

Verantwoordelijkheden van de beheerder voor de jaarrekening

ACTIAM N.V. is als beheerder van de beleggingsentiteit verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is de beheerder verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die de beheerder noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de beheerder afwegen of de beleggingsentiteit in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet de beheerder de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de beheerder het voornemen heeft om de beleggingsentiteit te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. De beheerder moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de beleggingsentiteit haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de beleggingsentiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de beheerder en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door de beheerder gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de beleggingsentiteit haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een beleggingsentiteit haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de beheerder onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Den Haag, 5 maart 2020

Ernst & Young Accountants LLP

w.g. M.J. Knijnenburg RA

